

25 de ani de activitate a Trustului de montaj utilaj chimic — București



Construcții pentru eternitate

Acum, în aceste zile de primăvară, de început de mai, montorii Trustului de montaj utilaj chimic-București sărbătoresc 25 de ani de activitate. Altfel spus, un sfert de veac în care emblema unității a fost cunoscută în toată țara și pe multe meridiane ale planetei. Lăsând modestă la o parte, Trusul de montaj utilaj chimic-București a devenit, fapt recunoscut de toată lumea, în acest sfert de veac al existenței sale, cea mai mare unitate de construcții-montaj din cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale, și, de asemenea, cea mai reprezentativă unitate de profil din țară. Dacă ar fi să adunăm, ne spune inginerul Panait Ionescu, directorul tehnic al trustului, și inginerul Vasile Stoichiță, directorul grupului de șantier-București, ceea ce s-a făcut în acești douăzeci și cinci de ani, referitor la punerile în funcțiune, unitatea ar putea, fără nici un fel de laudă, să concureze, din toate punctele de vedere, cu celelalte unități similare din lume, unele dintre ele mult mai mari și de tradiție. Dar să nu rămânem în cadrul general al afirmațiilor...

Trustul de montaj utilaj chimic-București a luat ființă, dintr-o mare necesitate, în 1958, în timp, s-au format nouă mari grupuri de șantier aoperind aproape toată țara. Este vorba despre grupurile din București, Pitești, Năvodari, Ploiești, Craiova, Bacău, Tîrgu Mureș, Arad și Brăila. După Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, an de an, trustul și-a adus aportul la realizarea importantelor programe de investiții urmînd, cum era și firesc, cursul ascendent al industrializării României socialiste. Și o dovadă a celor afirmate aici, este valoarea volumului de lan. Dacă la început al era numai de 0,981 miliarde — în ultimii ani el a ajuns la spectaculoasa cifră de peste 10 miliarde lei. Colectivul a crescut de la un număr de 2000 oameni la peste 10000 și care peste 800 sînt maeștri, tehnicieni și ingineri. Dar fiindcă tot sîntem la acest capitol, an de an o mare grijă, s-o numim așa, a trustului este de a forma în continuare specialiști cu o înaltă calificare atît pentru necesarul propriu, pentru unitățile industriale nou construite cit și pentru punctele de lucru, să le spunem așa, de pe planetă unde constructorii sînt purtătorii culorilor țării noastre. Și fiindcă tot sîntem la acest capitol să amintim doar cîteva din țările unde muncitorii și specialiștii de la T.M.U.Ch.B. au făcut cunoscute înalta pregătire și tehnologie românească. Inteligența românească și-a pus amprenta și specialiștii noștri s-au afirmat la punerea în funcțiune a unor din cele mai mari rafinerii din lume de la Baniac, din Siria și din Iordania. Apoi emblema trustului bucurestean mai poate fi întilnită în: R.F.G. (unde ca o dovadă putem spune că o parte din olimpiada din '74 a avut loc sub acoperșurile metalice de mari dimensiuni confecționate aici), în India, Turcia, Egipt, Cehoslovacia, Franța, Austria, Pakistan...

Indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu care, în toți acești ani, a vizitat obiectivele pe care le-a mode-

lat, să spunem așa, T.M.U.Ch.B.-ul legate de industrializarea lucrărilor de construcții-montaj cit și de reducerea datelor de realizare a investițiilor, în cadrul trustului, au fost introduse tehnolo-



gii moderne de mare productivitate, precum și utilaje și scule cu randamente ridicate. Multe dintre ele sînt rodul inteligenței și experienței proprii a colectivului de aici. Unele chiar s-au însușit ca premiere naționale. Și dacă ar fi să exemplificăm putem spune că sudura automată la poziția rezervoarelor de mare capacitate, execuția rezervoarelor rulate pînă la 10000 de metri cubi prin sudură automată, montajul coloanelor dintr-o singură bucată sau din subsansamble pînă la 320 tone, montajul construcțiilor metalice din blocuri mari pînă la înălțimi de 150 de metri cit și montajul conductelor din prefabricate spațiale executate în ateliere — sînt numai cîteva din recordurile pe care constructorii de aici le-au obținut în acest sfert de veac, al existenței T.M.U.Ch.B.-ului. Dacă ar fi să mai adăugăm și cîteva cuvinte despre dezvoltarea producției proprii a trustului, care a asimilat în fabricație și o întreagă serie de produse, unele pentru prima oară în țară, lista ar cuprinde pagini întregi. Și de data aceasta lăsăm cifrele să vorbească de la sine. Volumul anual al producției proprii realizate în ateliere aferente prezintă în prezent circa 700 milioane lei materializați prin producția a peste 5000 tone rezervoare rulate, 200 mii coturi și fittinguri din țevă, 6000 tone prefabrica-

te (tot din țevă). 24000 construcții și confecții metalice... În cei 25 de ani de activitate T.M.U.Ch.B.-ul a realizat instalații și obiective la nivelul tehnicii mondiale, de o mare importanță economică. Aici numai amintind cîteva, putem spune că platformele chimice de la Brazi, Teleajen, Borzești, Piatra Neamț, Săvinești, Brăila, Craiova, Turnu-Magurele, București, Făgăraș, Victoria, Tîrgu Mureș, Oradea, Timișoara, Năvodari, Slobozia... au certificatele de naștere semnate aici. Și fabrica de autoturisme Dacia din Pitești cit și OLT-CIT-ul din Craiova își leagă existența de Trustul de montaj utilaj chimic-București. La toate acestea se mai adaugă și platformele metalurgice de la Slatina și Tulcea, fabricile de oxigen și secțiile cocs-chimice de la Galați, fabricile de hirtie de la Brăila, Suceava, Călărași..., fabricile de ciment de la Aleșd, Hoghiz, Mintia, Tașca precum și alte multe importante obiective din industria ușoară și alimentară...

În toți acești ani Trustul de montaj utilaj chimic-București i-au fost recunoscute meritele și a fost nu o dată decorat cu înalte distincții ale țării...

Acum, în primele zile ale lui mai, cei 12000 de montorii ai trustului își sărbătoresc 25 de ani de activitate. Un sfert de veac pe scara istoriei este puțin. Dar, pentru acești minunați oameni care au știut să valorifice orice clipă a acestui sfert de veac reprezintă foarte mult. Și ca o dovadă a trăiniciei în urma lor, acum, la un ceas al bilanțului, faptele lor vorbesc de la sine. Este un fel de rezte pe care o lasă în dar generațiilor viitoare. Și generațiile cele mai tinere de constructori, după cum se știe, sînt pregătite să ducă mai departe ștafeta. Fie, cum spune românul, să fim demni și să fie pace ca această operă a constructorilor să dăinuie cit mai mult în istorie...

PAUL IORGA ■

Montori în haine de sărbătoare. Oamenii din fotografia plămădesc de-o viață întreagă, cu mîinile lor, „Construcții pentru eternitate“. De un sfert de veac muncesc la T.M.U.Ch.B. În această zi și-au lăsat pentru cîteva clipe hainele de lucru și s-au îmbrăcat cu cele de sărbătoare. Pe piepturile lor strălucesc înalte distincții ale țării recompensînd astfel eforturile de dimensiunile unei vieți. Numele lor sînt: maeștrii Tudor Anghel, maeștrii Dumitru Leu, sudor-specialist Tiberiu Ancau, inginer Nicolae Tronaru, muncitor-specialist Maftel Costache, șef brigadă Tite Florea, lăcătuș-montor Nicolae Kerecheș, șef brigadă Ion Teodorescu, lăcătuș-montor Mihai Klusch, tehnician Dumitru Anghel, muncitor-specialist Gheorghe Popescu, lăcătuș-montor Valeriu Șerbanescu.



Doă scrisori și o problemă majoră:

Ștafeta generațiilor

Deși nu am cerut permisiunea formală autoarei primei scrisori, Kletter Waldtraut din Sibiu, să analizeze mesajul dinsei în paginile revistei Flacăra, cred că va înțelege, din cele ce urmează, cit de binevenite au fost rîndurile sale și, mai ales, materialul științific anexat. Așadar, Kletter Waldtraut, permiteți-mi să reproduc esența scrisorii ce mi-ați adresat-o: „Doresc, vă rog să-mi scuzați îndrăzneala, să particip într-un fel la această muncă și anume prin a vă pune la dispoziție dv. și celor care caută cu fascinație diferitele manifestări, diferitele forme ale adevărului, lucrările în rezumat ale tatălui meu, Gustav Neudörfer... Această moștenire spirituală mă incintă, dar mă și apasă! Mama mea mai trăiește și ar fi fericită dacă speranțele, într-un ecou al acestor idei, s-ar împlini, dacă munca și sacrificiile unei vieți s-ar dovedi a nu fi fost zadarnice“.

După parcurgerea fișelor rezumative, lăsată nouă de Gustav Neudörfer, vă pot spune, Kletter Waldtraut, că mama dumneavoastră poate fi liniștită și bucurată: „munca științifică a celui care a trădit, ani mulți, pentru o idee de mare ambiție, conține clarificări și rezultate științifice, pe cit de îndrăznețe, pe atît de profunde, extrem de utile pentru împlinirea unor teorii și experimente aflate în cult, tot originale și românești, privind esența cimpului fundamental și consecințele practice ale existenței acestuia.“

A doua scrisoare aparține unui student

din Cluj-Napoca, pe nume Mihai Tunaru. Impresionant prin seriozitate și profunzime, prin soliditatea argumentației și matura înțelepciune cu care innoadă argumentele și concluziile, mesajul ce mi-a fost adresat de tînărul coleg clujean vine din partea unui reprezentant al generației care abia se formează pentru viață, pentru creație și împlinire umană și socială, potrivit cu cele mai înalte idealuri ale poporului nostru, — atît de dotat din toate punctele de vedere, — ale patriei-noastre socialiste. Ce leagă cele două scrisori, reprezentînd două generații despărțite de decenii și care se vor în ștafetă continua, în competiție cu valorile umane ale lumii? Să vedem. Iată un fragment tipic din cea de a doua scrisoare, compusă cu sfiială și modestie de studentul Mihai Tunaru — căruia îi solicit permisiunea să redau o parte din gîndurile ce mi-au fost transmise:

„Tendința caracteristică (a omului — n.n.) este această sete de absolut, de nemărginire, de infinit, prin care se iese din îngustimea unui Punct de vedere spre orizonturi din ce în ce mai largi, prin care se începe și se vrea să se cunoască adevărata față a lucrurilor, prin care concepțiile vechi (se înțelege, depășite de vreme și devenite frînă în calea progresului omenesc — n.n.) sînt răsturnate, prin care nu se mai imparte și clasifică totul ci, dimpotrivă, se unifică totul, încercîndu-se o privire de ansam-

blu, sub aspectul întregului, al conlucrării sinergice dintre toate, în cadrul unui întreg fără margini, organizat înfiorător de precis prin ceea ce denumim noi informație, acel ceva inepuizabil și care se amplifică tocmai prin consumare, care poate fi, concomitent, oricît de puțin și înfinit de mult, atît ființă, cit și neființă“.

Poate legătura dintre cele două scrisori și generații va apărea mai limpede, prin următoarele idei desprinse nemijlocit dintr-o lucrare aparținînd lui Gustav Neudörfer: „Dacă ne-am obișnuit cu faptul că toate corpurile cad de sus în jos, ar fi trebuit să ne obișnuim și cu ipoteza existenței unei forțe sau a unui curent care apasă de sus în jos... Se confirmă astfel convingerea lui Faraday care spune că, fără un mediu (material) nu poate exista comunicare de forță. Astăzi putem spune că acest mediu este spațiul de energie, care are proprietatea de a propaga toate undele electromagnetice la distanță, cu viteza de aproximativ 300 mii km pe secundă. De asemenea, orice modificări de structură din interiorul sau de pe suprafața materiei pot fi transmise numai prin spațiul de energie“.

Ce s-ar fi întimplat cu ideile și rezultatele fecunde ale lui Gustav Neudörfer, dacă fiica și soția lui nu ar fi avut grijă de acest fel de moștenire — cu mult mai prețioasă decît orice casă sau bunuri materiale, degradabile? Și oare cum ar putea progresa o națiune, fără profunzimea și cutezanța creatoare a sutelor sau poate miilor de Mihai Tunaru, aflați în pragul primului sfert de secol din viața lor?

Cele două scrisori, pe lîngă faptul că m-au răvășit mai mult, poate, decît cea mai fierbîntă scrisoare de dragoste din viața mea, au avut dărul să mă convin-

gă, că trebuie, neapărat, să creăm punți solide, și cit mai repede, între generațiile vieții noastre. Punți și ștafete între cei ce au acumulat și cunosc enorm de mult, dar trebuie să părăsească scena aș-zisei vieți active — nu de puține ori, tocmai atunci cînd ar putea deveni repere de referință — și tinerii care, găsindu-se la frontiera de unde începe marea aventură a vieții creatoare, doresc să se afirme ca personalități viguroase și eficiente, într-un cadru de înțelegere și sprijin social, general.

Pierdem adesea valori umane incomensurabile prin faptul că după festivitatea de pensionare a unui creator de știință, tehnologie, cultură sau din alte domenii, cel în cauză se pomenește, brusc, plasat într-un spațiu de inactivitate, de tăcere, în care timpul produce uzură în mod nemilos și degradează imense competențe și tezaure de experiență umană.

Mă întreb, oare ce ar fi ieșit dintr-o ștafetă directă Gustav Neudörfer — Mihai Tunaru? Sînt convins că o asemenea conlucrare dintre minți ascuțite ar fi adus numai bine pentru întreaga națiune.

Cred că sub iradierile sistemului nostru socialist, în care personalitatea umană capătă valențe multiple și se poate dezvolta plener, ștafeta generațiilor poate deveni o imensă sursă de bogăție creatoare, un tezaur inepuizabil de valori nepieritoare. Ne stă în putință să legăm între ele generațiile, cit mai strîns, de la șoimi și pionieri, pînă la iluștri muncitori — inventatori sau savanți — descoperitori de legi ale naturii și societății. Singurele piedici sălășluiesc doar în noi. Avem însă toate condițiile de a constitui cea mai competitivă ștafetă a generațiilor din lume!

ION MĂNZATU ■

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În cadrul ședinței de marți, ținute sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a dezbătut probleme și a adoptat măsuri de importanță deosebită pentru economia țării și pentru alte sectoare de activitate.

Examinând raportul cu privire la măsurile luate în vederea realizării programelor de reparații, revizii și întreținere a mașinilor, utilajelor și instalațiilor tehnologice, Comitetul Politic Executiv a subliniat că s-a acționat cu mai multă fermitate pentru realizarea programului de reparații pe anul 1982 și pentru asigurarea condițiilor de execuție a lucrărilor prevăzute în planul pe 1983. În același timp, s-au constatat și o serie de neajunsuri cu influențe negative asupra activității de reparații. Având acestea în vedere, Comitetul Politic Executiv a aprobat un program de măsuri pentru îmbunătățirea activității de reparații și întreținere a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, și îndeosebi a celor energetice, pentru creșterea siguranței în funcționarea acestora.

Un alt document analizat a fost Raportul privind execuția bugetului de stat, a planului financiar centralizat și a celorlalte planuri financiare în perioada 1 ianuarie — 31 martie 1983. În vederea realizării tuturor sarcinilor de plan, a recuperării restanțelor, Comitetul Politic Executiv a cerut organelor financiar-ban-

care să întreprindă, în colaborare cu ministerele, centralele și întreprinderile, măsuri pentru realizarea producției fizice și nete, precum și a producției marfă vândute și încasate, recuperarea restanțelor la investiții și devansarea intrării în producție a unităților planificate pentru acest an, încadrarea în normele de consum stabilite și reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, realizarea integrală a planului de export și obținerea unor prețuri avantajoase pe piața externă, creșterea eficienței economice în toate sectoarele de activitate.

În aceeași ședință Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat Raportul cu privire la participarea oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor pe anul 1982, precum și proiectul de decret corespunzător. Fondul total de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor în 1982 a fost cu 11 la sută mai mare decât în 1981. Urmează să se stabilească plafoane în limita cărora se pot face plăți, în condițiile legii, pentru fondul de participare aferent beneficiilor realizate în cadrul planului și respectiv peste plan.

În continuare a fost analizat raportul cuprinzând sinteza propunerilor pentru planul de școlarizare și a numărului de burse pentru anul școlar 1983/1984, în

toate gradele de învățământ. S-a apreciat că proiectele planului de școlarizare la învățământul preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional, de maștri, superior și postuniversitar pentru viitorul an de învățământ, sînt în concordanță cu necesarul de personal muncitor al economiei naționale. Au fost adoptate măsuri privind dezvoltarea învățământului preșcolar, primar, liceal și profesional. S-a stabilit ca din totalul absolvenților clasei a opta, 92,4 la sută să fie cuprinși în clasa a IX-a din liceele industriale, agro-industriale și silvice și aproximativ 90 la sută din elevii clasei a XI-a să fie pregătiți în licee cu profilurile menționate. S-a stabilit, de asemenea, ca în anul universitar 1983/1984 să fie sporit numărul locurilor în învățământul superior seral și fără frecvență, asigurându-se astfel posibilitatea ca tot mai mulți tineri care lucrează în producție să-și continue studiile.

Pornind de la concluziile rezultate din controlul efectuat asupra secțiilor industriale anexe de pe lângă consiliile populare și unitățile cooperatiste profilate pe consum de metal, cauciuc și mase plastice, Comitetul Politic Executiv a aprobat planul de măsuri menit să asigure dezvoltarea în continuare a industriei mici, în spiritul indicațiilor date de conducerea partidului, cerind forurilor de resort să reanalizeze în cel mai scurt timp activitatea secțiilor de producție din

industria mică și prestările de servicii către populație, în conformitate cu obligațiile ce le revin privind producerea de bunuri de consum prin folosirea cu deosebite a resurselor locale de materii prime și materiale.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat în cadrul ședinței o informare cu privire la vizita prietenească de lucru efectuată în țara noastră de tovarășul Mitia Ribicici, președintele Prezidiului Comitetului Central al Uniunii Comunistilor din Iugoslavia, în fruntea unei delegații a U.C.I. în zilele de 18 și 19 aprilie. Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere convorbirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Mitia Ribicici, care — continuând rodnic dialog tradițional româno-iugoslav la nivel înalt — se înscriu, prin rezultatele lor, ca o contribuție de seamă la amplificarea și întărirea în continuare a relațiilor bilaterale, la cauza păcii, destinderii și colaborării între națiuni. Aprobând întru totul înțelegerile stabilite cu prilejul noului dialog româno-iugoslav la nivel înalt, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri pentru transpunerea lor în viață, pentru amplificarea și aprofundarea continuă a relațiilor de strînsă prietenie, solidaritate și colaborare dintre partidele, țările și popoarele noastre.

ION CODRU ■

Viziune in Mai

In mai pomii se-nceing în veșminte de gală,
cîmpurile se-mpujorează cu maci,
în revărsatul zorilor
lilile — ciocirliile
preiau ștăfeta cîntecului
de la schimbul de noapte
al privighetorilor.

In mai se înalță imens și deplin în zenit:
disc de aur incandescent
rotit pe orbitele eternității,
triumfător peste suflutele și frunțile
noastre

— tinjitoarele, visătoarele —,
învăpăind cerul, munții, izvoarele
ei — Soarele, Soarele...

ION SEGĂRCEANU ■



Sori

Mi-e limpede
Ca-n iezăr
Te-nțeleg
Pămînt al meu
Crescînd din flăcări munții,
De mă cufund
Oglinda să-mi găsească
Mă văd
Cu cerc de sori
In jurul frunții...

Pe totdeauna

Vin riuri
Vin
Și trec a neubire
La poarta depărtărilor mereu,
Ca puiberea mă string pe-aceste maluri
Să fiu pămînt
Din scump pămîntul meu...

MARIANA ȚĂRANU-RAȚIU ■



Desene de RALUCA GRIGORCEA ■

Opinia unui alegător

Simfonia lalelelor

În sfîrșit, nu se putea mai bine ca în ajun de mai să poposească, aflînd printr-o întimplare, la Pitești, la inaugurarea unei expoziții care m-a cucerit și mi-a dat sentimentul vieții firești sau și mai exact al vieții cîrgind firească, cînd omul are timp și pentru el, pentru bucuria vieții lui personale și omenești. Pentru că eu așa am înțeles această a șasea ediție a unei inițiative pe care mă simt dator să o salut cu tot entuziasmul meu ca pe un act capabil să ne dea tuturor certitudinea că viața se desfășoară omenește atît timp cît noi singuri sîntem în stare și inspirați să o facem să se desfășoare omenește, adică spre bucuria noastră omenească.

Simfonia lalelelor este o mare expoziție florală, o expoziție florală la scară națională venind să pună în valoare iscusința, fantezia, hărnicia, ambiția, mîntea iscoditoare, a celor ce slujesc florile și, în general, horticultura.

În spațiul de arhitectură europeană al centrului piteștean, pînă nu prea demult o biată „stradă mare“ pe care mă tot zbat să o descriu cu mizeria ei provincială atît de trist ridicolă, în spațiul, zic, european al centrului socialist al Piteștiului (și cît de repede uităm noi, totuși, cum a fost țara asta pînă nu prea demult) edili de ispravă au găzduit și anul acesta o mare expoziție demnă să fie înviată de Capitala noastră. Un rai al florilor din toate județele, din județele ce n-au pierdut din vedere viața omenească, fiindcă nu toate județele au fost, cum ar fi trebuit, prezente, un rai al culorilor, al parfumurilor, al fanteziei explozive inundînd piața din fața Casei Sindicatelor și foaierile elegantei case și orașul întreg învîind cum se poate trăi frumos punînd într-o vază o floare frumoasă sau aranjînd cu gust și minime cheltuieli o grădiniță în fața

casei sau a blocului. Însă eu nu mi-am propus să fac un reportaj, ci să atrag atenția asupra faptului că avem multă nevoie de flori și că ele există, că avem multă nevoie de frumos și că el depinde de noi, că avem multă nevoie de liniștea unei după-amieze sau a unei singure ore dintr-o după-amiază sau dintr-o dimineață, și că ea, ora, există, dar depinde de noi, numai de noi, să înțelegem că viața are nevoie, la butoniera cămășii ei albe, de o floare frumoasă și iar numai de noi depinde să înțelegem ce valoare are clipa aceea unică, absolut unică și irepetabilă care e viața, și ce valoare are o floare pentru acea clipă irepetabilă, o floare care ne învață să fim noi înșine.

La Pitești, la superba expoziție cu acel titlu romantic *Simfonia lalelelor*, o instituție de cercetare horticola de la Vidra, din apropierea Bucureștilor, a deschis în aer liber un salon ca dintr-un album Neckerman învîind lumea cum se poate organiza un colț de rai într-o palmă de loc unde și florile, și legumele, și instrumentele tehnice, și scaunul de paie, și sera miniaturală își află locul spre bucuria și chiar bunăstarea noastră. O idee, o lecție, o inspirată participare. Cine ne oprește ca să facem să prolifereze, cu sprijinul micii industrie, această fericită idee? Cine va fi primul care se va bate pentru generalizarea ei?!

Dar eu mă întorc la ideea de viață omenească și aplaud expoziția din perspectiva acestei idei. Luptînd pentru mai bine și mai frumos, iată mai binele și mai frumosul în favoarea noastră, într-o ipostază presupunînd o mai mare atenție față de viața domestică a oamenilor.

Așadar, la început de mai, printr-o întimplare (căci expoziția merita cea mai bună reclamă și am impresia că n-a avut-o la înălțimea ei), am asistat la vernisajul unei expoziții despre firescul vieții de toate zilele, adică despre momentul cînd bucuria vieții devine o componentă a muncii.

Salut călduros inițiativei piteștene!

DINU SĂRARU ■

Măria-Sa, Munca

„În Mai, cînd rozele-nfloresc... Vîntul răscolitor, totuși cald și suav al acestui sfîrșit de aprilie, vînt cu gust de Mediterană răvășit de explozii solare, cu verzi amărăciuni de Atlantic și cu dulceață de omăt nordic abia topit, te face, spunea un poet, să vezi toiu de primăvară care înseamnă întiul de Mai ca pe un fenomen planetar, adică să aliniezi incandescentele roze pe sfoara latitudinilor, pe fusuri orare, într-un perpetuu răsărit de flori roșii ca singele. Flori roșii ca singele, flori roșii ca drapelele muncii, ca drapelele luptei și idealurilor muncitorimii care învăluie, în această zi, țările, continentele, lumea. E deci ora cînd trandafirii de pe malul Herăstrăului devin contemporani cu fremătătoarea purpură vegetală ce irumpe în junglele Asiei sau cu invăpăiatele jerbe de bougainvilleas ale Americii sudice, e deci ora cînd, de la un capăt la altul al lumii, lumea trăiește sub semnul roșului.

„Drag mi-a fost de cînd mă știu Roșu-aprins și stacojiu“...

La noi, la români, Sărbătoarea Internațională a Muncii a fost celebrată încă din începuturi, de la scurt timp după proclamarea ei, truditur de-aici, de la

Dunăre și Carpați, oferindu-i prin veac o nedrămuțată ofrîndă de jertfe, de cutezanță și de nădejdi, de ardoare a luptei și de dăruire lucidă în slujba unora dintre cele mai nobile idei și idealuri din cite a cunoscut istoria omenirii. Tot într-un Mai, la 8 Mai 1921, s-a născut, aici, la noi, Partidul Comunist, cea mai radicală forță politică a muncitorimii, cea mai intransigentă, mai ofensivă, cea mai capabilă să-și asume istoria pentru sine și s-o modifice pentru popor. Pentru toate acestea, la noi, la români, luna lui Florar înseamnă un fierbinte memento, adică acel tulburător aminteste-ți! prin care îi învățăm pe copiii noștri că libertatea și marile înfloriri ale vieții noastre, că demnitatea, progresul, independența și suveranitatea României de astăzi își au temeiurile în lupta muncitorimii, condusă de eroicul ei partid.

Nu vom consemna deci răsăritul de Mai în chip documentar, ci îl vom judeca din unghiul acestei zile, din unghiul victoriilor pe care le-am cucerit, al bunurilor materiale și spirituale ce dau un sens nou existenței noastre, din unghiul realităților economice-sociale ale României contemporane — țară nouă, aflată la o altă vîrstă istorică, tot atît de diferită de peisajul social de care s-a despărțit prin

revoluție pe cît sînt de diferite, la noi, anotimpurile, iarna monocromă și rece față de policromia efervescentă, încărcată de promisiunile roadelor, a primăverii.

Ne vom opri, de aceea, la această semnificație, care se leagă, într-un sens mai larg, de primăvară. Anotimpurile sociale ni se înfățișează, de la o vreme, ca niște ere, ce au miraculoasa putere de a schimba cursul vieții, de a-i prefăce din temelii peisajul, de a-i decide omului un altfel de loc. Am participat și participăm, de mai mult timp, la o asemenea spectaculoasă prefăcere, în care contradicțiile, zbuciumul, durerea și bucuria se amestecă în chip firesc, cu firescul cu care natura concentrează contrariile în opere cu rezultate fundamentale. Am participat și participăm, de numai 18 ani, la o eră istorică de un dinamism fără seamăn, declanșatoare de energii fără seamăn, fructificate într-o operă cu rezultate fundamentale pentru prezentul și viitorul acestei țări. Am numit această eră *Era Nicolae Ceaușescu*, eră în care ceea ce o pătrime din an e socotit la noi anotimp, cu o frenetică distribuție de culoare, lumină, farmec în geografia zilelor, s-a concentrat pe semnificația unui adevărat și continuu anotimp-primăvară. Am deschis, altfel spus, în acești ultimi 18 ani, un arc prin care am unificat primăverile și continuăm a lucra cu mistriile sub bolta lui, ridicînd o construcție ce dă un real și temeinic acces României noastre spre

culmile progresului și civilizației.

Rapoartele muncitorești ale acestor zile, bilanțurile de succese ale poporului închinat sărbătorii lui Armîndeni, reliefind eforturile, nu o dată eroice, ale tuturor fiilor țării, indiferent de naționalitate, pentru transpunerea în viață a hotărîrilor Conferinței Naționale a P.C.R., au ele inșele — prin marea desfășurare de forțe pe care-o implică și prin înalta vibrație a conștiinței patriotice, a conștiinței comuniste în acțiune — ceva din freamătul unui anotimp de perpetuă renaștere. Trăim, da, într-un anotimp de perpetuă renaștere, de perpetuă devenire, într-un anotimp-primăvară care, indiferent de capriciile vremii, de efemere obstacole, nu poate fi deturnat din drumul spre împlinirea unui inexorabil destin.

La întiul de Mai, în această zi a frăției de clasă cu muncitorii lumii, cînd primăvara incandescentelor roze și a incandescentelor steaguri ni se înfățișează ca un vast fenomen al Terrei, noi, cei de-aici, de la Dunăre și Carpați, împletim pe sfoara latitudinilor niște flori care, dacă nu somptuoase — florile peisajului nostru, de regulă, sînt mai modeste, simple flori de cîmp și de munte! — exprimă forța idealurilor muncitorești în plină înfăptuire, a unui anotimp social în care au încolțit și crește robust roadele aștei de miine.

ILIE PURCARU ■



În Gorj, câteva zeci de mii de oameni

Starea mineritului în Gorj e bună! Faptul că ea are cum fi și mai bună — așa cum mai binele e în logica lucrurilor oriunde există oameni cu drag de muncă și învățatură — nu ne poate împiedica să observăm că, în comparație cu primul trimestru al anului trecut, gorjenii au dat țării, în primul trimestru din '83, cu 2 milioane tone mai mult cărbune. 2 milioane de tone sint, oricum le-am socoti, o cantitate impresionantă și o dovadă că, și aici, investițiile de încredere și inteligență sint temelul independenței energetice. Recentele măsuri inițiate de partid, din indicația secretarului general, pentru reorganizarea muncii în mine își aduc, iată, din plin dobanda.

În discuțiile despre cărbune, prea multe nuanțe nu încap. Fiecare oră are, în minerit, un singur adevăr. În locul cărbunelui nu poți livra niciodată vorbe și hirtii. Focul cu cărbune al industriei nu poate fi aminat de pe o zi pe alta.

Cum starea cărbunelui preocupă în Gorj pe toată lumea, fiindcă aproape nu există familie care să nu aibă pe cineva în minerit, cum producția zilnică interesează în cel mai înalt grad conducerea de partid și de stat a județului, am solicitat tovarășului Laurențiu Toader, secretar cu probleme economice al Comitetului județean Gorj al P.C.R., explicația chipului în care s-a întâmplat creșterea semnificativă a cantităților de cărbune livrate economiei naționale de la începutul lui '82 încoace.

— Sintem pe un drum bun, ne spune tovarășul Laurențiu Toader. Intrețerea în cinstea lui 1 Mai ne găsește cu realizări multiple. Producția s-a stabilizat la medii zilnice ridicate. În primul trimestru, am dat țării 78 milioane tone și putem zice, odată cu proverbul, că semne bune anul are. În martie, media zilnică a fost de 93 000 tone. Cu planul de descoperțări, care într-un timp era, cum să-i spunem, cam încordat, stăm iarăși bine. Am ajuns și aici la depășiri —

în primul trimestru — de 1.5 milioane tone. Acum am putea da chiar mai mult cărbune, dar depozitele sint pline, așa că pregătim, prin descoperțări, producția viitoare. Redresarea s-a produs ca urmare a unor idei și a faptului că am fost sprijiniți să le aplicăm. Tot ce s-a întreprins de la începutul lui '82 până azi a fost pentru folosirea rațională a timpului de lucru. Apoi, s-a urmărit strict creșterea indicilor de utilizare a dotărilor.

Ideile, se știe, au o viață a lor, vin în timp și spațiu. Uneori și nevoia te face să vezi idei, pe care altfel le ignorai. În orice caz, esențială s-a dovedit noua organizare, desprinderea adică a combinatelor Motru-Rovinari din Centrala minieră Oltenia. Munca era greu de urmărit și îndrumat. Se pierdea o groază de timp cu deplasările, cu distanțele. Că ideea a fost corectă o dovedesc rezultatele. O altă cauză a schimbării în bine: înființarea centrelor industrial-agrare Rovinari și Motru. Au fost rezolvate mai prompt problemele administrative și sociale ale zonei, toate măsurile politico-organizatorice au avut în vedere, cu prioritate, recrutarea, încadrarea și instruirea cadrelor și îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale minerilor. Fiindcă nu e suficient să vrei, trebuie să ai și posibilitatea de a finaliza niște dorințe. Acum, în fiecare marți, toată lumea învață. Prin înființarea întreprinderii de cazare, după modelul Văii Jiului, avem mult mai puține griji ca înainte în această privință și, în consecință, un răspuns mai viguros la toate solicitările. În fine, e folosit mai judicios fondul de timp pentru munca efectivă în mine. La Rovinari, s-a realizat indicele planificat, de 65%, la folosirea utilajelor, în alte locuri s-a depășit și acest procent. Schimbarea a adus modificări și în psihologia oamenilor, astfel că s-au propus și s-au aplicat o mulțime impresionantă de soluții tehnologice acolo unde părea a nu mai fi nimic de schimbat. Tovarășul Nicolae Ceaușescu personal a discutat cu specialiștii, la fața locului, o seamă de probleme legate de folosirea mai rațională a utilajelor și mașinilor — și indicațiile secretarului general al partidului au fost hotărâtoare. Tot acum trebuie să spunem și să mulțumim — că am fost ajutați de alte județe și ministere în acțiuni de amploare, acțiuni concretizate într-un spor zilnic al producției cu peste 20 000 tone cărbune.

Există și misiuni pe care omul și le asumă singur

La 37 de ani, Nicolae Bercea nu-și arată vîrsta, pare mai tînăr decît este de fapt, și palmaresul său profesional dovedește că o viață trăită intens, departe de a fi o povară, statornicește în om o vigoare secretă, de nebiruit. Din 1968, cînd a devenit inginer electromecanic minier, pînă azi, cînd destinele întreprinderii miniere din Rovinari stau în mișcarea lui, ca director al unității, N. Bercea a parcurs mai toate pozițiile statului complex de funcțiuni la care are acces prin profesie. Paradoxal, a apucat să traverseze și ziua cînd un conflict de concepții l-a adus în situația de a fi pur și simplu destituit. Dar să procedăm totuși la o succintă enumerare a misiunilor ce i s-au încredințat timp de un deceniu și jumătate: întii, la 26 august 1968, a descins ca stagiatar la cariera din Beterega; apoi a fost șef al secției de concasare și depozit, șef de lot și de șantier la grupul de montaj de pe platforma Peșteana, inginer șef la Roșia și director electromecanic al întreprinderii miniere din Rovinari. O anume perioadă a răspuns și de relațiile întreprinderii cu partenerii din străinătate. În sfîrșit, de la 27 noiembrie 1981 conduce nemijlocit complexul de cariere carbonifere din jurul Rovinariilor. Însă misiunile pe care omul și le încredințează singur, indeobște neconsemnate în vreo carte de muncă, merită și ele a fi luate în seamă. Poate mai mult decît celelalte.

În 15 ani trăiți pînă azi între minerii Olteniei, Nicolae Bercea și-a propus și a izbutit să cunoască în amănunțime cei doi factori decisivi în atingerea nivelului planificat al producției de cărbune: oamenii și mașinile. La Rovinari, cum se știe, lucrurile nu au mers totdeauna pe roate și cauzele momentelor de declin productiv își aveau rădăcinile lor. În timp ce alții căutau situațiilor critice justificări cusute cu ață albă și piedau angajamente frivole, dacă nu de-a dreptul irealizabile, Nicolae Bercea căuta rădăcinile rădăcinile amintite. Și a sfîrșit prin a ajunge la ele. Ca să cunoască mașinile și să mediteze în nopți de nesomn asupra cârților lor tehnice, a învățat de unul singur limba germană. Și asta a fost relativ ușor. Mai greu i-a fost să învețe limba care te apropie de oameni și de complicatul sistem de relații umane dintr-o meserie eroică și nu o dată istovitoare pînă dincolo de puterile omenești. Aceasta a fost limba adevărului, limbă rar folosită, în ciuda universalității ei recunoscute. Și adevărul era că la Rovinari, timp de ani buni, atît situația la zi cît și perspectivele producției de lignit au fost privite și tratate cu o păguboasă superficialitate. Explozia industriei carbonifere din Gorj i-a surprins pe mulți pe piciorul betcag al rufinei. Dar meleaagurile din dreapta Oltului trăiau și trăiesc o veritabilă revoluție. Opțica celor implicați în ea trebuia să fie, la rîndul ei, revoluționară.

Și acum se cuvine să coborîm de la cuvinte mari la fapte de toată ziua. Nimeni nu este încadrat la întreprinderea minieră din Rovinari fără să fie cumpănit și privit în ochi de tînărul director Nicolae Bercea. Începînd de la categoria a cincea, nimeni nu trece într-un rang superior al meseriei fără a fi examinat cu răbdare, profesional și moral, de tînărul director Nicolae Bercea. Altfel spus, la Rovinari au apus zilele cînd utilaje în valoare de zeci și zeci de milioane ajungeau pe mina unor neisprăviți. Și nici în problemele mai complexe și vaste ale or-

ganizării ca atare a producției de lignit carul nu se mai așază înăntea boilor. Drept consecință firească, cifrele raportate de întreprinderea minieră din Rovinari, în ultimii doi ani, au altă căldură. Și o pondere mai rotundă în balanța energetică a țării întregi. Măsura în care Nicolae Bercea s-a implicat în acest re- viriment se poate aprecia cu o exactitate lipsită de orice echivoc. Este decisivă. Ca tîncețea, ca viața trăită intens.

MIHAI PELIN ■

Linia dreaptă ca profesiune de credință

În urmă, înnegrit de praful de cărbune, pămîntul pare trecut și parcă afumat prin flacăra unei făclii gigantice. Din '56,



de cînd a venit pe platforma Rovinariilor, Octavian Chioțea lucrează la descoperțări, deschide drum pentru rotoarele excavatoarelor care sapă și aruncă pe benzile de transport lignitul în al cărui trup se mai văd ici-colo fibrele vegetale, fișile lungi, lemnoase, galben-verzui ale pădurilor moarte de 7 milioane de ani. În acest an, brigada condusă de el va trebui să înlăture de pe stratul de cărbune din cariera Roșia 2,8 milioane metri cubi de steril. Brigada cuprinde 33 de oameni care lucrează în trei schimburi pe unul dintre excavatoarele cele mai mari din platforma Rovinariilor: o alcătuire metalică de 150 metri în lungime și înălță de 46, care înaintează cu 5-6 metri pe minut. Cum pentru col aflat la cirna unei astfel de mașinării grele de vreo 3 000 de tone există și unghiuri de vizibilitate mai puțin bune, înaintarea se face, adeseori, cu ajutorul unui muncitor numit supraveghetor de taluz. Odată, se povestește, cînd un supraveghetor neglijent n-a făcut semnele de orientare convenite, Octavian Chioțea a coborît de pe excavatorul a cărui forță uriașă se îndreptase într-o direcție nepotrivită și l-a luat pe nevrednicul acela de guler. De atunci s-a cam întins vorba că omului acestuia îi place să lucreze nemțește. Chiar așa, zice el, nu poate să sufere lucrul îngă-

lat, făcut cu nepăsare și la nimereală. Nu poate să se înțeleagă, mai adaugă, decît cu oameni disciplinați, cu o minte ordonată, cu cei care, la urma urmelor, știu ce este o linie dreaptă. Dacă stă și se gîndește bine, asta a fost moștenirea cea mai de preț pe care a primit-o din partea tatălui său, Dumitru, care ca maestru son-dor la Schela, în județul Argeș, ajunsese să-și cunoască prea bine meseria încît el, care n-ar fi iertat pe nimeni pentru vreo greșală, să ofere prilejul de a fi iertat de cineva. Și dacă Octavian Chioțea recunoaște că din această pricină n-au întârziat să apară prin preajma lui unii care să creadă că este ceea ce se cheamă un bărbat dur, el n-a făcut decît să le dea dreptate. Da, zice, chiar așa e. Rămîne să fie lămurit doar faptul că nu este așa cu muncitorii ca Dumitru Geică, Virgil Manea, Vasile Porușnicu, Victor Mitale sau Marin Manea, printre cei mai buni din brigada lui, ci cu alții, ale căror nume nici nu vrea să le amintească, pentru că, mai crede el, aceia n-ar deveni mai destoinici sau mai disciplinați, dacă ne-ar face cunoscut numele lor. Ei vin și pleacă și, în urma lor, vin alții care pleacă și ei, după o vreme, încît nu degeaba Octavian Chioțea, care este mem-

contact electric prin măruntăie uriașului excavator cu gîndul de a se pface după aceea să caute și să găsească mai repede decît ceilalți defecțiunea. Pentru acel joc prea complicat, pus la cale pentru a-și spori prestigiul profesional, pentru a deveni un om mai important în ochii altora, individul a fost îndepărtat fără întîrziere din brigadă. Fiindcă uriașul excavator nu prea e un teren potrivit pentru manevre dubioase, pentru orgolii nemăsurate ori pentru a lua munca drept cumetrie iar cumetria drept muncă. În acest caz, Octavian Chioțea a știut ce are de făcut. Aruncînd o privire și dincolo de brigada lui, atunci cînd a aflat că unii dintre cei trimiși la specializare în R.D.G., la Dresda și Leipzig, sau în R.F.G., în bazinul Ruhr, au fugit către meserii mai ușoare și care n-au nimic de-a face cu cărbunele, Octavian Chioțea n-a mai avut de zis decît că, în ce-l privește, n-ar fi fost nevoie să străbată Europa, pe banii statului, pentru a descoperi ce este aceea o linie dreaptă. La lecția lucrului bine făcut, în ordine și disciplină, el a fost, cum spuneam, mai întii elevul tatălui său iar acum, la 47 de ani, este învățătorul celor două fete ale saie, Lăcrămioara și Lilliana. Speră ca ele să ajungă niște oameni adevărați și recunoaște că n-a căzut niciodată pradă iluziei că ar putea ajunge astfel frecventînd doar casa de cultură, chiar dacă pe scena acelei case de cultură cîntă, cu simțire și cu talent, Mariana Edulescu, solista binecunoscută a ansamblului „Doina Gorjului“.

DUMITRU ELIADE ■

Ei și nevestele lor

Începutul, povestește Mihai Pasere, a fost ca de apocalipsă. Cînd marii utilaje terasiere au luat în piept platourile Rovinariilor, ca să inaugureze aici primele „mine la zi“ ale României, a văzut cu ochii lui, băiat tînăr fiind, ceea ce nici basmele cu balauri ale copilăriei nu-l făcuseră vreodată să-și închipuie. A văzut dealurile crăpînd ca dovlecii, a văzut drumuri bătrîne de care și turme explodînd ca niște păstăi, a văzut sate întregi năruindu-se, crînguri de case pirind din încheieturi, ca niște mingi de ping-pong strivite în dinți, răsucindu-se și sărînd în sus, ca să cadă înghițite de gropi gigantice. Una din acele case era cea în care se născuse. Trecutul dispăruse, ba dispăruse, în acel peisaj al demenței, chiar și prezentul. M. Pasere nu mai avea altă șansă decît să se agațe de viitor. Drept pentru care s-a încadrat muncitor, de fapt salahor la întreprinderea minieră proaspăt deschisă, luînd-o, nu numai la figurat, de la roabă. Deci un viitor început cu roaba, cu țîrșul ei greu și orb printre zile, pentru ca mai apoi, nu după mult, acest viitor să ajungă vertiginos la viteze cosmice. Iată-l pe M. Pasere perforînd, prin muncă și studiu, toate treptele unei ierarhii dintre cele mai exigente, devenind, pe rînd, muncitor calificat, apoi șef de echipă, elev la seral, student, absolvent de facultate, cadru de bază al marii întreprinderi, întemeiate pe vatra nașterii sale. De mai mulți ani secretar al Comitetului de partid al I.M. Rovinari, om în cumpăna vieții, cu copii mari (cel mai mare e student la Cluj, urmează științele economice), cu ascuțitul a tot felul de probleme cotidiene, multe și grele, înfipt în epidermă, în mușchi, în os, în materia cenușie, și-a procurat totuși răgazul ca să mai facă o facultate, una de științe juridice, în același Cluj în care l-a trimis la învățatură pe primul-născut. Acum e și economist, și jurist, ceea ce pentru un activist de partid, zice el, înseamnă niște șanse bune de a pătrunde dedesubturile unor probleme ce deseori se vădesc incurcate. Și, desigur, înainte de toate, e un expert al treburilor minierești, pipăite de el pe dinăuntru de-a lungul unor ani în care (expresia îi aparține) „a avansat ca des-

bru în Consiliul Național al Oamenilor Muncii, a vorbit în cadrul lucrărilor unei secțiuni a consiliului chiar despre asta, despre nevoia de a permanentiza oamenii la locul de muncă. S-a întîmplat atunci că hirtiiile frumos dactilografiate, pe care ședea scris de către conducerea întreprinderii miniere Roșia-Peșteana tot ceea ce urma el să vorbească, s-au pierdut, s-au rătăcit pe undeva și n-au mai putut fi găsite la timp. Dar a fost mai bine că s-a întîmplat așa, zice el. În loc să fie atent doar la întonarea corectă a textului gata făcut, a vorbit așa cum s-a priceput, scurt și cuprinzător. N-a uitat să spună nici ceea ce-l rugaseră colegii lui de muncă, și anume că în colonia Roșia se simte nevoia unei case de cultură. Dar dacă e să spună exact ce gîndește, el, Octavian Chioțea, nu crede neapărat că trecînd pragul unei case de cultură oameni despre care are impresia că „evoluția lor, ca oameni, e mai întîrziată“ s-ar schimba vîzînd cu ochii. Printre aceștia, dacă vrem să-i cunoaștem mai bine, am descoperi că nu se numără numai cei al căror fel de-a fi este să doarmă de-a-npicioarele ori să confunde un taluz strîmb cu unul drept. La numărătoare ar putea să intre și un oarecare fin al lui Octavian Chioțea, care, sub povara ambiției de-a se evidenția și de-a arăta tuturor oit de priceput este, a stricat odată un

deschid pământului ochi către cer

tin" odată cu urlașul avans, cu urlașă deschidere către nou a acestor treburi. Treburile astea, aici, la I.M. Rovinari, înseamnă producție de cărbune care acum, în primul trimestru al anului, a echivalat-o pe cea realizată în întreaga Românie a lui 1938. Sigur că, la acest punct al discuției (cam amețitoare, nu?, această discuție în care abia cu niște minute în urmă era vorba de dealuri ce crapă, de case ce pier, de un flăcău ce-o ia către viitor cu roaba...), îl întrebăm pe interlocutor cum de-a fost cu puțință ca Rovinari, care-s doar o parte din Gorjul carbonifer, să ajungă la astfel de rezultate spectaculoase. S-ar putea vorbi, ni se răspunde, despre măsurile inițiate de partid pentru o nouă organizare a activității miniere, s-ar putea vorbi despre acordul global, care, generalizat aici încă din luna februarie, i-a stimulat îndea-juns pe oameni, retribuția pe primul trimestru crescând cu 400 lei/lună față de media lunară a lui '82. Dar, evident, răspunsul nu se poate limita la atât. El trebuie, zice M. Pasere, să înglobeze nu o frază, ci o istorie. O istorie cu mari bălăli, uneori cu eșecuri, chiar cu grave eșecuri, dar mereu covârșite de victoriile muncii. O istorie în care e vorba de mari investiții materiale, financiare și tehnice, de un uriaș efort al statului pe multiple planuri, de calificare și policalificare a oamenilor, de dezvoltare a conștiinței muncitorești, de asumare cu înaltă răspundere a misiunii de căpetenie a acestui ceas, cea a asigurării independenței energetice naționale. Deci, practic, o istorie a oamenilor, a „destinelor în avans”, a celor care știu ce vor și știu să se bată pentru ce vor. Rovinari, ne asigură M. Pasere, e plin de oameni ce pot fi numiți, fără să șovăim la cuvânt, eroi. Unii sint cunoscuți, alții nu. N-a prea fost vreme să-i cităm pe toți pe ordine de zi, fiindcă într-o asemenea bălălie națională cum este cea a cărbunelui nu e timp de ordine de zi, nu e timp de numit eroismul, cind totul se sprijină pe eroism. Oricum, adaugă interlocutorul nostru, niște nume nu trebuie să lipsească din raportul dv. Vă rog deci să-i notați pe excavatoriștii Ion Cucu, Ion Roventă, Vasile Vlădoianu, tustrei brigadierii, tustrei cu importante contribuții la succesul mincii în acord global. Se mai cuvine notați destui oameni ce nu se uită la ceas așteptind legiului sfârșit al programului mincii, ci, cind problemele producției o cer, rămân ceasuri în șir ca să le rezolve, printre ei aflindu-se șeful de secție Dumitru Vulpe, lăcătușul Florin Măldărescu, subinginerul Adrian Anghel și alții. Poate c-ar merita să se vorbească și despre cei care, ca Ilie Doicaru, Ion Guran sau Ion Mocioi, au învățat cite două sau chiar trei meserii, ca să întimpine cu folos cerințele tot mai complexe ale mineritului modern. Personalul muncitor al I.M. Rovinari cuprinde 4 000 de oameni, cei mai mulți dintre ei localnici, nu puțin cu vetrele nașterii chiar aici, unde acum se deschide spre cer giganticul ochi al pământului care este „mina la zi”, ochi fără somn și fără compasiune față de cei ce dorm cind nu trebuie. Totul e să crezi, să ai conștiința că aici, unde nu mai e casa ta, e de fapt casa ta, și atunci lucrurile se leagă bine, merge și munca, merge și viața. Și fiindcă vorbim adineori de eroii nenumiți, necitați pe vreun ordin de zi, v-aș ruga, tovarășe reporter, să spuneți și niște cuvinte despre nevestele noastre, ale minerilor. Cele mai multe dintre ele muncesc. Elisabeta mea e muncitoare-preparator de cărbune. Ele — cum să vă spun? — nu prea „avansează”, adică nu „avansează” cu funcții. Dar datorită lor, fiindcă e le cresc copiii și ne tin casele, reușim noi să nu mai avem alte griji decit producția și, în cazul meu și al altor altora, să câștigăm în pregătirea profesională. Eu atit am avut de spus.

Consemnãm cele spuse de secretarul Comitetului de partid al I.M. Rovinari într-o zi cu o lumină împăcată, așa cum sint în Gorj zilele de aprilie. Astronomic, aceasta înseamnă că venim de foarte departe și că mergem, indiferent de anotimpuri și de eventualele lor capricii, foarte departe.

ILIE PURCARU ■

Zodia gemenilor

De la început, părinții au încercat să nu facă nici o deosebire între cei doi frați Vlădoianu. Dacă s-ar fi putut, le-ar fi dat chiar același prenume, Constantin sau Vasile sau un altul la fel de frumos. Dar pînă la urmă celui care s-a născut primul i-au pus numele de Constantin iar celuilalt, ivit la vreo oră după aceea, Vasile. A fost înfricoșător de cald în ziua aceea de 28 iulie 1946 cind cei doi frați au deschis ochii asupra unei lumi care nu se pregătise somptuos pentru nașterea lor. Pe dealurile care înconjoară satul Văleni, aflat la vreo 10 kilometri de Tirgu Jiu, soarele usca nemilos ierburile. Cini flăminzi și insetați urlau bezmetici umblind cu limba atîrnînd în colbul ulițelor. Cineva își aduce aminte că exact în clipa în care Constantin a scos primul său țipăt un roi de albine s-a năpustit asupra satului și l-a străbătut în grabă. Nimeni n-a văzut în asta un semn deosebit. Doar numai dacă atunci cind se nasc gemeni nu e cumva obligatoriu să treacă pe deasupra norocosului loc un roi de albine.

La început, pentru Constantin și Vasile a fost multă joacă și veselie. Erau răsfațați nu numai de mama și de tata, dar și de fratele lor mai mare, Ioan, și de sora lor, Maria. În special jocul soldatului îi umplea de bucurie. Luau de pe malul Jiului bolovani și îi risipeau pe uliță. Apoi, cu alte pietre încercau să-i ochescă. Cîștigătorul, bineînțeles, nu lua nimic, ca orice veritabil cîștigător; gloria lui nu făcea mai multă vîlvă decit zborul unui fluture prin aer. Cine mai avea ochi să vadă la vîrsta aceea că mîncarea în casă nu era destulă și hainele, deși mereu spălate și călcate cu grijă de către o mamă gospodină, se destrămuau trecute prin atitea ape? Constantin și Vasile erau totdeauna îmbrăcați la fel, pentru ca nu cumva să creadă vreunul că e mai iubit. Cei doi copii au înțeles lucrul acesta în așa fel încît, dacă unul își rupea în vreun mărcine pantalonul, și celălalt se grăbea să și-l sfîșie exact în același loc, încît chiar și peticele de pe hainele lor erau de aceeași dimensiuni și culori. Și au venit și anii de școală, pe care i-au făcut tot împreună, în aceeași clasă, ba chiar și în aceeași bancă. Le-ar fi venit ușor — și unii chiar i-au și îndemnat — să-i trișeze pe profesori, să învețe adică pe rînd, să nu se omoare cu buchisitul cărților, dar ei au preferat să-și apere corect șansele. Cînd unul, cînd altul, aveau note mai bune în catalog, dar asta n-a stîrnit între ei nici o rivalitate. Au mai urmat zile de scaldă și zile de fotbal, zile de dus cu vitele la păscut și zile de mers pe derdelus. Apoi, la 14 ani, au plecat la școala profesională din Tirgoviște. Timp de trei ani. A fost prima lor plecare mai îndelungată de-acasă. Dar au fost fericiți pentru că au fost împreună. S-au dus pe nesimțite sute de ore de cursuri, de plimbări pe străzile orașului, de mers la meciuri sau la filme. Iar din 1964 se află din nou împreună la mina Rovinari, unde lucrează ca excavatoriști. Pentru un timp au muncit chiar pe același excavator. Vasile i-a ajuns șef lui Constantin. Acesta din urmă nu s-a supărat și l-a ascultat întotdeauna deși el e totuși, chiar dacă numai cu o oră, fratele mai mare. Lucrul la mină e în aparență simplu: cind se ia excantii eventuale defectiuni ale utilajului în primire se remediază mai lui iar apoi se trece la excavarea propriuzisă. Pe schimb se realizează cam 2 000—3 000 m.c. de minereu. Acum, Vasile și Constantin își au fiecare excavatorul lui. Se străduiesc să excaveze cit mai mult, dar din nou fără a dori să concureze între ei ci, în primul rînd, încercînd să se depășească pe ei înșiși. Obosiți de trudă, se întorc la Văleni cu aceeași cursă specială. Constantin, ca frate mai mare, a rămas în casa bătrînească. Vasile și-a construit una alături, ajutat, bineînțeles, de fratele său. N-au de ce să se despartă. Ii apropie prea multe lucruri ca să merite efortul să se instrăineze. Printre puținele deosebiri dintre ei se numără și aceea că pe soția lui Constantin o cheamă Paulina, cu care are două fetițe, Adela și Nușa, în timp ce pe nevasta lui Vasile o cheamă Maria și ea i-a adus pe lume un băiat, Vasile, și o fată, Eleonora. După ce mai trăbăluiesc pe lotul personal, unde cultivă porumb, ceapă, ardei, varză, se uită la televizor.

De obicei, tot împreună, deși fiecare are televizor. De un singur lucru le pare rău: că unul a crescut mai înalt cu trei centimetri decit celălalt. De aceea, cind sint împreună, unul caută să stea cit mai drept, în timp ce celălalt stă puțin co-cirjat, ca să pară amindoi de aceeași statură. Deși nu se mai îmbracă la fel, Constantin și Vasile tot mai seamănă ca două picături de apă. Iar asta, de 37 de ani, îi face puternici.

GEORGE ARION ■

Un om și excavatorul lui

Mașina a căpătat repede faimă — din cauza fotoreporterilor, îndeosebi — dar oamenii care au lucrat pe ea nu prea s-au ales cu parole, nici cu laude. Și asta pentru că, în ciuda urieșeniei ei sofisticate și a impresiei de forță și eficiență ce-o producea, apărea tot timpul probleme. Niște probleme care păreau a fi ale mașinii, dar erau, aproape toate, ale echipelor de muncitori ce-o slujeau.

E vorba de „excavatorul 2000” de la Rovinari, a cărui înfățișare monumentală vă este, desigur, familiară. Se vorbește mult despre inteligența unor mașini, iar citeva dintre acestea pot să pară cu atit mai inteligente, cu cit oamenii pe mina cărora încep sint mai înceți la minte. „Excavatorul 2000” cîntărește 2395 de tone și măsoară 147 m lungime, 40 înălțime și 30 m lățime. Dacă ținem să măsurăm deșteptăciunea cu toa și cu metrul, atunci am găsit obiectul.

„Mașina asta, spune Marin Condescu, nu-i nici mai bună, nici mai rea decit altele. E mai mare. Cind la o mașină mai mare se muncește mai greu, e numai din prostie. „Excavatorul 2000” a avut, ani de-a rîndul, legenda mașinii cu păgubă, astfel că au rămas să lucreze pe el numai oamenii care n-au fugit în alte părți. De citva timp, treburile s-au schimbat și celor care-mi zic să lucreze la noi le răspund să facă mai intii o cerere, ca s-o discutăm, să vedem dacă merită”.

Marin Condescu e lăcătuș și la 26 de ani are categoria a VII-a. Arată ca un tînar cuminte, vorbește ca un tînar cuminte, are judecata unui tînar cuminte și toate te fac să te gîndești că înreaga lui cumințenie e dintr-un mai vechi „cu minte”, că termenul însemna odinioară mai bogat decit înseamnă astăzi. La 26 de ani are pe mină o adevărată uzină și, ce-i mai important, uzina merge perfect. În brigada de citiva oameni a lui Cernea Constantin — din care face parte și Condescu — lucrează ca frații cei buni Constantin Mocioi, de profesie ungător, Ștefan Stănculete, Ilie Simeria, Ion Păvălascu, Ilie Udrea, Tudor Cărvan, Pompiliu Munteanu, Iulian Mocioi și Ecaterina Condescu, Excavatoriști, lăcătuși, electricieni, mineri.

Șeful schimbului, Ștefan Stănculete, are 50 de ani și o experiență în minerit cu mașini de toate tipurile, care-l face

de nepretuit și care-l ține tînar între niște oameni cu o înaltă calificare, dar atit de juni că i-ar putea fi copii.

„Schimbarea, spune Marin Condescu, s-a petrecut prin ianuarie '82 și a fost una în psihologia mincii. Planul lunar era de 400 000 mc lunar, un plan pe care nu-l îndepliniseră niciodată. Munceam de ani de zile cu 20% penalizare din retribuție și ne obișnuiserăm așa. Oamenii gîndeau că „fac planul ori nu-l fac, mai puțin de atita tot nu primesc”. Și mai mult nu se făcea. Vedeți, și răul dacă vine cu o anume ritmicitate ajunge să semene a bine. Iți dai un fel de siguranță. Se accepta ideea că la „excavatorul 2000” n-ai cum să-ți îndeplinești planul, dar că nici nu dai în brînci. Se luca cu hei-rup-ul. Odată cu venirea tovarășului director Nicolae Bercea am luat-o oarecum de la început, cu un plan lunar mai mic de 280 000 mc. S-a introdus acordul progresiv. Eram aceiași oameni, și totuși dădeam în fiecare lună mai mult decit în precedenta. Ne una ideea că, uite, e posibil. Ne organiza, mai bine zis, o idee. Aveam toți ceva comun. Și pentru că aveam ceva comun, ne-am pus pe învățat, astfel ca să fie în stare fiecare să intervină la o defecțiune, chiar dacă nu e pe meseria lui. Cind lucrezi bine, nu te întrebă nimeni cum faci ca să lucrezi bine. Explicații trebuie să dai doar cind se strică mașina. Am ajuns la un plan lunar realist și cu posibilități dovedite de creștere. Planul nu poate să crească decit dacă se perfecționează oamenii. Mașina asta a venit la Rovinari cu o tehnologie pusă la punct în atelierul de proiectare. Proiectantul a lucrat după comandă, dar comanda nu făcea cont de realitatea minei noastre. A trebuit să trecă niște ani ca să ne convingem, de exemplu, că benzile transportoare din carieră sint foarte lungi și că de aceea se rup des. Le-am scurtat, dar ca să intervenim la tehnologie era nevoie și de gîndire și de timp. Ideea pare simplă, însă e vreo idee într-adevăr valoroasă care să nu fie și simplă? Aș spune că la noi treburile au mers nu de la simplu la complex, ci de la complex la simplu. Se muncea foarte greu la „excavatorul 2000”, dar după ce l-am învățat în toate mărunțișurile, am aflat că greul e prețul neștiinței. Cîteva raționalizări — pe care am putea ușor să le numim invenții — s-au generalizat și la alte excavatoare mari. Bunăoară, un dispozitiv hidraulic cu care un om face într-o jumătate de ceas munca dinainte a trei oameni în opt ore. Iar efortul fizic e nul. Pentru că primii specialiști care au primit documentația excavatorului își făcuseră din cunoașterea ei un fel de secret personal, am reușit să recuperăm — da, chiar așa e cuvîntul! — toată documentația și s-o avem la îndemînă într-o cameră a noastră, a „brigăzii tineretului”. Pare nițel cam straniu, dar minuiam excavatorul fără să avem acces la documentație. Inginerul șef Aurel Merlușcă ne-a ajutat să punem logica și bunul simț în drepturile lor. Înainte, dacă vroiai să-l pedesești pe un om, îl trimiteai la noi. Acum, maistrul Mihai Balcan a fost transferat de la noi în alt sector și numai că n-a plîns plecdin. Cred că odată ajunși aici nu mai avem cum să dăm înapoi”.

TUDOR OCTAVIAN ■

Pledoarie pentru Fieni

Acum știu ce se produce la Fieni. Imaginea combingintului mi-a rămas ca o minune. N-aș fi crezut nicicum că un asemenea gigant poate păstra atita curățenie. Auzisem, ce-i drept, că pe aici lucrurile stau altfel decit la întreprinderile „surori” dar nu-mi venea să cred. Un sufler de gospodărie și-a găsit ecoul printre oameni, iar în urma instalării disciplinei și ordinii, întreprinderea a ajuns să fie nu numai fruntașă pe ramură dar și fruntașă pe țară. Realizările obținute în anul 1982 au făcut ca acest combinat să primească de curînd Ordinul Muncii clasa I, și, după cum afirma directorul Gheorghe Dragomir, asta și datorită disciplinei ce trebuie respectată de fiecare.

Un scurt istoric al întreprinderii ne ajută să înțelegem de ce mindria oamenilor de aici este bazată pe sinceritate și responsabilitate. În urmă cu 60 de ani — martie 1923 — un grup restrîns al fura-rilor de ciment din România construiește la Fieni o mică fabricuță din care stia cu siguranță că vor ieși cîștiguri. Forță de muncă? Destulă. Localnicii și cei din împrejurimi. La început au fost produse 15 500 tone de ciment anual, apoi în 1939 producția a crescut de șapte ori pentru ca odată cu actuala naționalizare să se deschidă o nouă epocă în viața fabricii și a muncitorilor ei. Bazîndu-se pe experiența căpătată de-a lungul anilor, pe priceperea și dorința de a trăi cit mai bine și a produce cit mai mult, fienezii încep să lucreze și să asimileze tot ce este nou în industria cimentului. Aici sint instalate în premieră primele cuptoare românești de 300 tone clincher/zi, apoi cele de 800 tone clincher/zi, culminînd cu gigantul de 3 000 tone clincher/zi (care privesc din afară pare un monstru lesit la soare și-bucure existentă). Dar realizările obținute sint rodul nu numai al muncii fizice ci și al unei convingeri personale. Și aici, ne spune directorul Gheorghe Dragomir, în-

tervine munca delicată cu omul cu educarea conștiinței sale cu privire la întreținerea utilajelor pe care lucrează. Realizările noastre se datorează și acestei laturi a civilizației, păstrarea ordinii și disciplinei, a curățeniei în special. Fiecare știe că la ieșirea din schimb trebuie să lase utilajul aproape lustruit. Inchipuiți-vă ce s-ar întimpla dacă acele muni de pastă pe care le avem nu ar fi de zi curățate. S-ar îngropa în praful.

Pe lingă ciment, combinatul de la Fieni produce și var, plăci și tuburi de azbociment. De aici și denumirea de astăzi: „Combinatul de lianți și azbociment”.

Unde pleacă „aurul cenușiu”, de la Fieni? În toate colțurile țării. Dar pentru a fi mai exacti vom aminti citeva din edifițiile importante ale Bucureștiului care poartă la temelie și în construcția lor acest produs. Priviți Ateneul Român, Palatul Republicii, Hotelul Intercontinental, ba chiar și metroul și, sigur, veți înțelege de ce oamenii de la Fieni se mîndresc cu realizările lor. Exportat în peste 45 de țări ale lumii, cimentul de Fieni are o valoare ridicată, situîndu-se printre cele mai bune. Este oare la mijloc și tradiția? Să fie acesta un secret pe care numai fienezii îl cunosc? Tainele „aurului cenușiu” s-au perpetuat din generație în generație. De la carierele unde se luca cu tîrnăcoape și lopată, la electroforeze și excavatoare, de la roabă la gigatele transportoare, s-a ajuns numai și numai prin muncă și sudoare. Soectaculoasă în tot an-grenajul combinatului mi s-a părut a fi cariera de la Lespez. Întînsă e o aproximativ 200 ha de teren, linia de 3 000 tone/zi este dotată cu un transportor unic în Europa și primele trei din lume, instalat pe un teren accidentat. Transportul calcarului se face pe o bandă lungă de 9,2 km și este un adevărat leagăn al prănăștiilor. La execuția lucrării, ne spune Gheorghe Ionescu, șef de atelier la reparații, nu s-a

putut face la un moment dat nici drum de acces. În situația dată, constructorii ajutați de specialiștii din combinat au montat două cabluri și toate etecadele (cutii metalice) au fost duse pe cablu pînă acolo sus.

Întreg procesul de producție l-am putut vedea în expoziția deschisă cu prilejul aniversării a 60 de ani de existență a combinatului, unde erau prezentate în cele mai mici detalii toate trecerile pe care le suportă materia primă. Am văzut aici modul de obținere a varului și a plăcilor de azbociment. Erau expuse, firește, nu numai normele de lucru din combinat ci și realizările obținute pentru muncitori de-a lungul anilor. Ce s-a realizat în acest scop? Secretarul de partid al combinatului, tovarășul Gheorghe Ionescu, știe mai bine ca oricine problemele oamenilor muncii de aici. S-au construit locuințe pentru cea mai mare parte a muncitorilor, un club muncitoresc, un complex sportiv, o sală de popice, s-au creat condiții de calificare a tineretului înființîndu-se un liceu industrial ce are peste 1 200 de elevi. Pentru a veni în ajutorul muncitorilor s-au înființat pe lingă cantina mare alte patru microcantine unde se poate servi masa.

Toate aceste realizări ale combinatului de la Fieni au fost obținute pornindu-se de la o frază ce este prezentă chiar pe panoul de la intrarea în incinta întreprinderii: „Dacă abordăm problemele cu convingerea că nu le vom rezolva niciodată, cu siguranță că așa se va întimpla”.

Aceasta este, pe scurt, istoria unei industrii, a unor fapte, a unor oameni. Aceasta este realitatea. Aceasta este măreția unor oameni care știu să privească muntele și piatra. Aceștia sint oamenii care de la 15 500 tone ciment au ajuns la 2 000 000 tone ciment anual. Aceștia sint probe de necontesțat ale unei evoluții demne, parcursă și trăită de oameni demni. Și primăvara aceasta a adus pînă sub poala muntelui înflorirea și însemnarea. Dealurile, doldora de floare, istovisirea lumina de-atita puritate.

IOANA PROCA ■

Cirțisoara, o comună mai aproape de lume

Înainte de a urca serpentinele versantului transilvănean, Transfăgărășanul trece prin comuna Cirțisoara. Comună veche, pomenită în documente încă din anul 1223. Cît de mare va fi fost atunci nu știm. Legenda spune că doi ciobani, Oprea și Stroza, și-au așezat gospodăriile de o parte și alta a riului Bilea și, cu timpul, a luat ființă comuna de astăzi, în care își duc traiul 1426 de oameni. Multă vreme, Cirțisoara a stat sub ocupația austro-ungară. Cu toate acestea, a rămas o comună pur românească, păstrându-și cu sfințenie limba, portul și obiceiurile. Munții Carpați, chiar în partea lor cea mai înaltă, n-au despărțit Cirțisoara de Țara Românească. Oamenii locului au participat cu mintea și cu sufletul la istoria românilor — atît din Transilvania cît și de dincolo de munți. Au fost vremuri cînd istoria românilor s-a făurit chiar pe aceste meleaguri. Cînd evenimentele de răscruce se întimplau dincolo de munți, cirțisoreni nu pregetau să-și ia cu ei traistele cu merinde, săbile și flinte și, la vreme de noapte, să treacă munții și să-și dea viața în bătăliile pentru independența neamului și pentru libertate socială. În 1509, boierului Zun i s-a confiscat averea pentru vina de a fi participat la răscoala lui Mihnea Vodă. După bătălia de la Miraslău, Mihai Viteazul și-a instalat tabăra la Cirțisoara, unde și-a refăcut oastea. În 1877, notarul Poparad Damaschin, țaranul Constantin Felea și alți trei tineri au trecut munții și au luptat alături de toți românii în Războiul de independență. Poparad Damaschin a fost rănit la luarea redutei Grivița. După Unirea de la 1 Decembrie 1918, a fost decorat pentru faptele lui de vitejie. În septembrie 1916, țaranii din Cirțisoara au manifestat pentru unirea Transilvaniei cu restul țării. Au fost arestați 16 bărbați și două femei, duși la Cluj și bătuți. La muzeul sătesc se păstrează tricoul purtat de luptătorii pentru unire de atunci și actul de adeziune al locuitorilor comunei la Unirea din 1918. În primul război mondial, 23 de țărani din Cirțisoara, mobilizați în armata austro-ungară, au dezertat, au trecut munții și s-au înrolat în armata română, jertfindu-și viața pentru România în luptele de la Mărăști, Mărășești, Oituz și Cașin. Și tot aici, la Cirțisoara — să nu uităm! — a trăit Badea Cârțan...

În ziua cînd am fost în Cirțisoara, lupta dintre primăvară și iarnă părea că se termină. Aerul tare al munților ca niște căpățini de zahăr candel se simțea pînă la drumul, pustiu la acea oră, al Transfăgărășanului. Sub căldura soarelui de dimineață, pămîntul fumegea. Cîteva tractoare erau deja în brazdă. Aproape de intrarea în comună, pe lîngă joagărul C.A.P., trecea o turmă de oi, aidoma cu cele pe care le păscuse în urmă cu o sută de ani și Badea Cârțan.

Cum e comuna azi, care sînt problemele ei? Din casle cele vechi, singura rămasă aceeași este casa de la muzeu. Mai toate celelalte sînt noi. Asfaltul drumului este curpît de o echipă de muncitori. Pe ulițele satului vezi din cînd în cînd cite un ciine mare și lătos care se încălzește cu înțelepciune la soare. Pe gardurile caselor, din loc în loc, un îndemn tipărit cu litere mari: „Muncitorii din industrie, muncii în timpul liber în cadrul C.A.P.”! Îndemnul se adresează celor 340 de navetiști la Mirșa, Orașul Victoria, Cirța sau Complexul hotelier

Bilea. Cifra, împreună cu alte informații, o aflăm de la primarul Rodian Neagoe. Mai aflăm că media de vîrstă a cooperativilor este ridicată. C.A.P.-ul numără 167 membri cooperatori. Restul, pînă la 400, sînt pensionari încă în putere.

Care sînt problemele comunei, astăzi? — este întrebarea pe care o adresăm tovarășului Rodian Neagoe.

— Comuna are 8570 hectare, din care 837 arabil. Pămîntul nostru urcă pînă în virful muntelui. Pe terenul nostru se află și complexele hoteliere Bilea. Asta ca să vă faceți o idee de cum e terenul. Cultivăm de regulă cartofi și porumb. Prin plan trebuie să facem și ceva griu, atîta cît nu crește ca prin alte părți. Terenul arabil pe care îl avem este acid și trebuie gunoit din plin. Am încercat să-l fertilizăm cu gunoi, însă n-am avut paie destule ca să facem cantitatea de gunoi trebuitoare. Va trebui să cumpărăm paie. Altfel, numărul de vite pe care-l avem ne-ar îngădui să facem gunoierul necesar. Vitele constituie preocuparea noastră principală. Față de perioada dinainte de cooperativizare, numărul lor nici n-a crescut, nici n-a scăzut. Forța de muncă a scăzut prin trecerea oamenilor în industrie. Populația are 497 de bovine, din care 217 bivolițe, 356 porci, 1396 oi, 3605 păsări, 12 iepuri și 47 cai. C.A.P.-ul are 750 bivolițe, 2200 oi, 11 cai, 32 de scroafe și 4 vieri. Are în folosință proprie grădini și loturi, 124 hectare.

— Cum se cresc pe aici animalele?

— Nu prea ușor. Consiliul popular nu are nici fineață, nici pășune. Am avut 937 hectare de goluri în munte, pe care, printr-o hotărîre, le-am predat Ocolului silvic Arpaș. Am primit la Semartin 150 hectare. Populația își face rost de fin cînd în acord (30 la sută) la C.A.P.

— Ce produse au primit în '82 cooperatorii?

— 150 kg griu, 120 kg porumb știuleți, ceea ce ar însemna 90 kg boabe. Cartofii au fost lucrați în acord global — 17 la sută. În plus, 36 lei pe ziua muncă.

— Cu ce hrăniți animalele?

— Fiind o zonă de cartofi, beneficiem de posibilitatea de a face schimb prin cooperatie. Dăm 2 kilograme de cartofi în schimbul unui kilogram de porumb. Populația s-a inserat deja cu 40 tone de cartofi. Pentru cei care au contractat porci în 1982, am dat 150 kilograme de porumb. Anul acesta vom da 220 kilograme.

— Cît ați obținut, în medie, de la o bivoliță, în anul trecut?

— 34 litri pe zi. E destul de puțin.

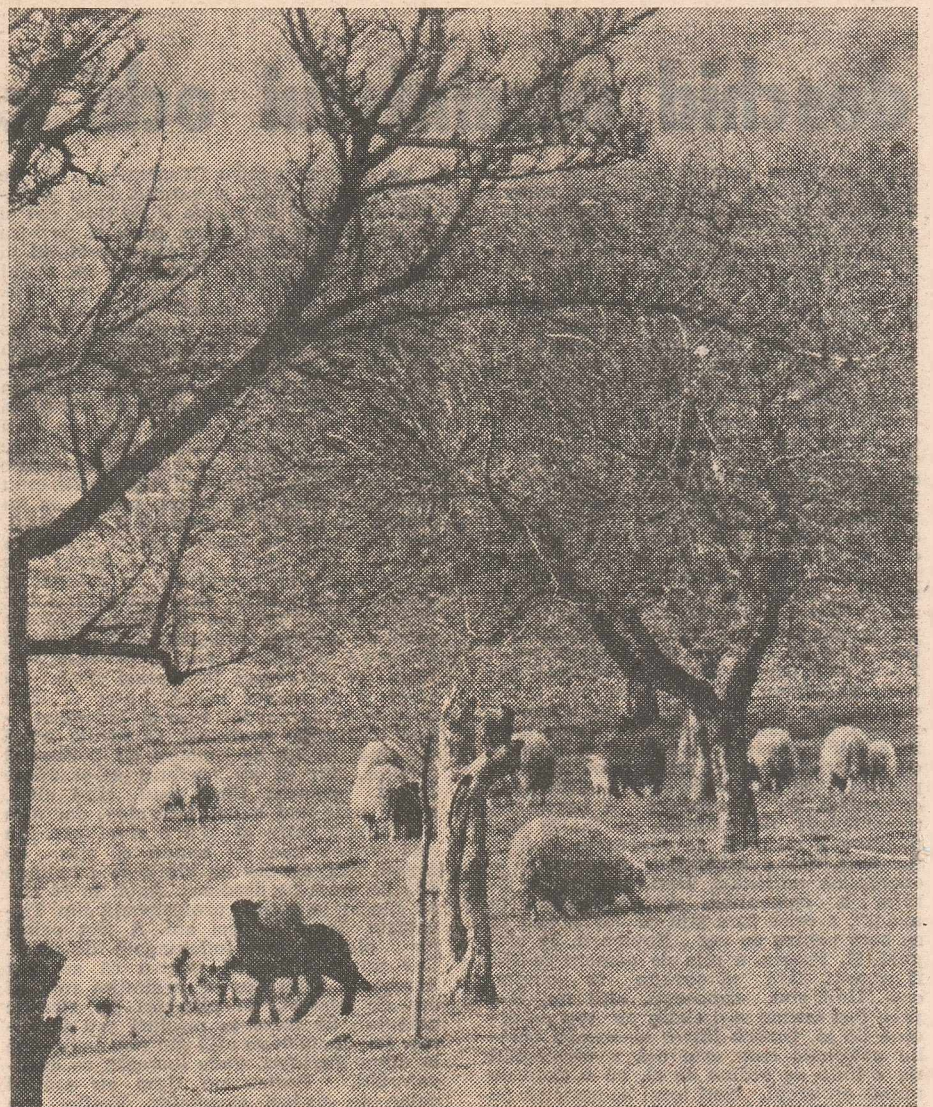
— Porci de ce nu crește C.A.P.-ul?

— Creștem numai pentru prăsilă. Din lipsă de forță de muncă. Porcii nu sînt rentabili pentru noi.

Să mai reținem și că pămîntul C.A.P. Cirțisoara s-a cam redus în ultimul timp. Compensațiile care, cu siguranță, vor veni, întirzie deocamdată. În paralel, forța de muncă a scăzut și ea. Mai lucrează în jur de 250 de pensionari, dar numărul lor va scădea cu timpul. Nevoia de fin și paie este din ce în ce mai mare. Aici oile ierneză în sat. Nu fac transumanță. Deci și lor le trebuie fin.

— Meșesugurile, tovarășe primar, sînt o cale de a menține în sat forța de muncă. Cum stați la acest capitol?

— C.A.P.-ul are un joagăr și un atelier anexă cu un plan de un milion și jumătate de lei. Anul trecut, planul a fost



depășit. Facem cozi și unelte și avem contracte cu toată țara. Mai realizăm și ambalaje din lemn. Cooperatia este reprezentată doar prin activitatea de comerț. Încercăm să găsim soluții pentru prestări servicii, dar încă nu s-a realizat nimic concret. 30 de femei lucrează, la domiciliu, țesături, covoare. În cadrul muzeului a funcționat o Școală populară de artă, la care a fost instructoroarea Silvia Cinduleț. Acum iese la pensie. Prin măsurile de autofinanțare, nu mai putem retribui postul. La Școala populară urmam cursuri, învățînd să facă țesături, eleve și neveste tinere. Cursul țura 4 ani.

— Veniturile muzeului sînt ale comunei?

— Muzeul a fost realizat de cetățeni, prin donații. După aceea, a trecut în administrarea Muzeului Brukenthal.

— Ce schimbări a adus în viața comunei Transfăgărășanul?

— Ni s-a asfaltat comuna, o parte bună din ea. Ne-au legat de lume. Vara, sînt zile cînd trec prin comună și o mie de turiști. În planul în profil teritorial al comunei figurează și complexul hotelier Bilea. Este administrat de O.J.T. Din punct de vedere financiar, complexul nu ajută comuna cu nimic. Noi am avut un hotel cu 17 paturi, care s-a desființat, fiind nerentabil. 7 lei patul era un preț care n-a putut fi modificat. Am făcut

demersuri să ni se permită organizarea și exploatarea de către Consiliul popular a unui camping. Încă nu am primit răspuns. Dar campingul ăsta e necesar. Turiștii oricum vin, își întind corturile pe unde apucă, ne strică pajistile. Comuna nu numai că nu câștigă nimic, ba mai și pierde. Dar să ne întoarcem la vite. Pentru creșterea vitelor în cele mai bune condiții, avem nevoie de instalație de apă potabilă. Ne-am ocupat de asta, avem proiectul instalației gata. Aducem apa din munte prin cădere liberă, fără consum de energie. Am strîns și bani de la oameni: 428 mii. Jumătate din cit ne trebuie. Am fi putut să-i stringem pe toți, dar ne-am gîndit că nu se aprobă așa de curînd. Șanțurile le-am fi săpat noi. Încă n-a ieșit decretul de aprobare a investiției și nu ne putem aproviziona cu materialele necesare lucrării. Doar de atît am avea nevoie. E o problemă pe care trebuie neapărat s-o rezolvăm. În verile secetoase și iarna, cînd îngheață apele, jumătate din sat nu are apă. O altă problemă importantă — piinea — o rezolvăm în două săptămîni. Va fi gata brutăria și nu vom mai fi nevoiți să aducem piinea tocmai de la Arpaș. În orice caz, de la o vreme incoace ne simțim mai apropiați de lume.

OPREA GEORGESCU ■

În Munții Măcinului, căutînd speranța

Munte ars cît vezi cu ochii, în piscurile căruia joacă despuiate fetele morgane. Granit dintre cel mai dur, fără pic de vegetație. O șopîrlă scutură din limba de reptilă pitică picături de mirare. Se spune că sînt foarte multe vulpi în munții ăștia, iepuri și căprioare. Eu n-am văzut, mă minunez de ce aud, pentru că singura iarbă care naște speranța în Munții Măcinului este un fel de măturică, o plantă cu argint lunat peste frunze, pe care am mai întîlnit-o în puștiurile din jurul Samarkandului. Din geana unei cărări ce trage la jugul șerpului naște un Nastratin. Un bătrîn păstor, călare pe măgar, caută o năluca. Un alt păstor, surdo-mut, mină o turmă puțină sore mintirea unui izvor. Eu caut Speranța!

Sînt atît de golași, de scheletici, de fără duhul ierbii și al codrului Munții Măcinului, încît dezolarea își mîncă propriii pui. Pe la poale primăvara aprinde flacăra unor mici amăgiri: pe 265 de hectare de pășuni montane, cite ore primăria Măcinului, incolțeste timid iarbă. Pe alte 120 de hectare, tot pășuni, ale Cooperativei agricole de producție Măcin, se întimplă același miracol. Locul a fost cuit de uscăciune, de pietre și se așteaptă ca iarbă să-și întărească rădăcinile. De aceea, deocamdată, nici nu e voie să se scoată turmele la păscut. Pentru a spori potențialul acestor pășuni, primăria orașului a însămintat cu plante perene 42,8 hectare. Ierburile, semănate, am văzut, au început să răsără. Știi tu ce griji, speranță, dragoste se însămintă și se veghează la creșterea ierbii în Munții Măcinului? Cu grija și nebulia unică a răbdării! Cu vreo cincisprezece ani în urmă, îmi spunea Ion Simion, primarul Măcinului, oamenii au făcut o încercare care acum își dovedește valabi-

litatea: au plantat, pe 32 hectare, pin, corn, ulm, salcîm, pîn, nuc, frasin, molid. Arborii s-au prins în bună parte de stîncă dură și se înalță încet, conturînd o viitoare pădure, născînd o neașteptată bucurie, chemînd păsările cerului, animalele pămîntului, făcîndu-ne să asistăm, iată, la reînvierea unei planete.

— De ce nu se mai continuă împăduririle?, întreb.

— Se continuă, îmi răspunde primarul Ion Simion; anul trecut am împădurit 86 hectare, dar trebuie să păstrăm și un echilibru între pășune și pădure. Apoi nu prea avem forțe. Munca e grea: săpăm terase, înlăturăm roca sterilă, plantăm.

Privim cu speranță spre oaza aceasta verde și ne obsedează următorul gînd: ce-ar fi dacă Munții Măcinului, această planetă cu foarte puțină vegetație, cu foarte puțină viață, ar deveni un mare șantier național (al tineretului și al tinerelor vîrstelor) de împăduriri? Propunerea aceasta se justifică, credem, cu atît mai mult cu cît Legi înțelepte ale noastre, alte acte normative se ocupă de protecția mediului inconjurător, de valorificarea munților, a pădurilor, a apelor interioare ale țării. Să concretizăm judecata și posibilitatea de a acționa pe care ni le oferă aceste instrumente nu numai legale ci și vizionare. Pentru că dacă Munții Măcinului ar fi acoperiți acum de păduri, alta ar fi situația economică a orașului Măcin, a Dobrogei chiar. Să amplificăm încercările timide ale măcinienilor de acum 15 ani și de anul trecut. Fără teama că se vor împuțina pășunile. Că forța fertilă pe care o degajă în jurul său muntele încărcat de viață se va revărsa și asupra pășunilor.

Dar, iată, sînt oameni care nu numai

că nu gîndesc la fel cu noi, ci dovedesc prin actele lor necugetate că sînt impotriva a tot ceea ce ar putea să ajute renașterea acestor munți. Am călcat cu piciorul și cu mașina, însoțiți de primarul orașului Măcin, o bună parte dintre acești munți. Și ne-au intristat pînă la revoltă uneori: mormane de spanuri, de piatră, de reziduuri menajere, de alte gunoaie acoperă aceste suprafețe de pășuni și așa puține, foarte puține. Cine sînt ei? Oamenii (parcă ne vine să nu rostim cuvîntul) veniți să lucreze aici la Cariera de piatră Izvoarele, a Grupului de șantier pentru lucrări hidrotehnice Galați, a căror muncă la carieră e grea, am văzut, e necesară, piatra scoasă de aici a pus temelii puternice la Podul de la Vadul Oii, Porțile de Fier, portul mineralier Galați, Canalul Dunăre—Marea Neagră, la alte lucrări unice. Dar unii dintre acești oameni se gîndesc numai la munca lor și nu și la munca aceluia care au semănat, au curățat și au îngrijit aceste pășuni. De ce spunem asta? Fiindcă, iar am văzut, cum piatra de la carieră, în loc să fie strînsă, transportată acolo unde trebuie, stă împrăștiată pe pășune. Unii șoferi, oameni iresponsabili, au desartat benele cu piatră de izlaz, acoperind suprafețe importante, strivind iarbă. Unii săteni, la fel de iresponsabili, au aruncat pe aceleași terenuri, gunoaie, cărămizi, moloz. Unii, ca de exemplu Nicolae Aldea, Gh. Lungoci, Mitică Ciobanu, au fost prinși în flagrant delict și au fost amendați. Șoferii Nicolae Babușcă, Ichim Alexandru și Adrian Rotaru, de la Secția de agregate minerale, care au aruncat mașini de șpan pe pășuni, vor fi și ei amendați. Primarul e supărat, se luptă cu astfel de indivizi de unul singur. Se înțelege, însă, că principalii vinovați sînt și cei din conducerea unităților poluante, cei care nu controlează munca subalternilor lor, și impotriva cărora ar trebui să se aplice aceleași măsuri, aceleași amenzi legale. Descindem la două dintre aceste unități poluante —

Secția de agregate minerale, șef secție Petre Deacu, și Unitatea de transport, mecanizare și construcții forestiere, șef unitate ing. Sandu Barbu —, dar din păcate nu putem sta de vorbă cu nici unul dintre conducători: sînt plecați cu treburi sau după treburi.

— Ce legi au fost încălcate? Il întrebăm pe Ion Simion, primarul orașului Măcin.

— Legea 59, cu privire la gospodărirea fondului funciar și Decretul 465, cu privire la materialele refolosibile, ne spune primarul.

Îmi îndrept privirile din nou spre cremena arsă a Munților Măcinului. Colo, în valea aia, zice Ion Simion, se obișnuiește să se filmeze imagini care să aducă, zic cineștii, cu cele din Vestul Sălbatic. N-a plouat de un an aici, în Munții Măcinului, și motopompistii au întins aripile de ploaie pe culturile care încep să răsără la poale. Și observ că, așa cum crapă de ger, piatra crapă și de arsură. Măcinienii, crescătorii de animale mai ales, sînt supărați că au avut 65 hectare de pășune la baltă, și li s-au luat, ca să fie oferite celor din comuna Smirdan. Pășunea cu pricina a fost a membrilor cooperatori ai C.A.P. Măcin, teren cu care ei au venit în cooperativă. De aceea sînt nedumiriți, cum li s-a putut face o asemenea nedreptate? Au și ei animale, au terenuri mai sărace și, 65 hectare de pășune de baltă mai salvau oarecum situația. Altfel, numărul animalelor — 169 bovine, 5200 ovine și 1900 porci, cite figurează acum în scriptele primăriei — va spori cu greu. Chiar dacă ei, măcinienii, sînt în stare să caute în masivele Cheia și Făcăleț izvoarele care la cutremurul din 1977 s-au colmatat și au dispărut. Și un munte fără izvoare devine și mai pustiu. Dar gîndul acela de la început, obsedant și optimist, îmi spune că Munții Măcinului, devenind un șantier național de împăduriri, vor avea alt viitor.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Ideea de a reduce în dezbatere o problemă de care revista „Flacăra” s-a ocupat în repetate rânduri — și pe care, de fapt, n-a părăsit-o, semnalind (și susținând) când un aparat cind altul — și anume aceea a valorificării gândirii românești într-un sector important pentru rețeaua noastră sanitară, pentru sănătatea sănătății, al aparatului medical și instrumentarului, a pornit de la vizitarea Expoziției internaționale „Bionica '83” a cărei gazdă a fost, recent, Bucureștiul. Mai exact, de la discuțiile purtate cu specialiști din sectoarele de concepție și producție (care au însoțit exponatele românești), cu medici și cadre de conducere ale unor direcții sanitare județene, care au poposit îndelung și cu interes în fața produselor prezentate de două dintre firmele noastre producătoare specializate — „bătrina” I.T.M. — *Întreprinderea de tehnică medicală din Capitală* (cu o jumătate de secol vechime în domeniu) și foarte tinăra I.A.E.I.A. — *Întreprinderea de aparatură electronică industrială și automatizări din Cluj-Napoca* (a cărei existență a început cu circa 2 ani în urmă).

Inginerul clujean Viorel Verzea ne preciza că firma pe care o reprezintă a adus ceea ce este „de concepție absolut nouă”: unele cercetări, proiecte și prototipuri fiind preluate de la Institutul de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru electronică din București, altele de la filiala sa din orașul transilvan, altele au patentul Institutului politehnic din Capitală. Ne vom opri, deocamdată, doar la trei dintre exponate, care au meritat de-a dreptul atenția și speranțele medicilor români, precum și interesul multor parteneri de peste hotare.

Electrostimulatorul de acupunctură cu detector (proiectat de către ing. Stoian, șeful laboratorului de cercetare, micro-producție și service al Facultății de electronică din București), *Reflexometru Ahilean și Defibrilator-monitor portabil* (ambele proiectate la I.C.S.I.T.E. București). Aparat care stău cu fruntea sus într-un univers tehnic fascinant, cu produse de ultimă oră, extrem de rafinate și automatizate, ale unor firme renumite și cu tradiție în domeniul aparatului medical.

La ora prezentă, cind acupunctura recurge medicina lumii întregi, aparatul românesc capabil să detecteze cu precizie punctele pentru traseele de acupunctură și să emită o serie de stimuli pentru a le face apte unui asemenea tratament, dă o șansă în plus, o bază științifică acestei terapii mult milenare, îi lărgeste aria de utilizare în tratamentul mai multor boli și, mai ales, în anestezie și reanimare, micșorând riscurile drogurilor de sinteză chimice. Firește, întrebăm, „care sînt comenzile sau măcar solicitările din țară?”, cunoscînd că tot mai mulți medici români stăpînesc și aplică metoda acupuncturii. În ce stadiu se află fabricația? „Comenzi: aproape zero! Stadiul de fabricație: finalizare prototip, ne răsunde ing. Verzea. Noi știm însă că aparatul este pus de multă vreme la punct iar primul prototip așteaptă de mult (și creatorii lui bat la toate ușile) interesul beneficiarilor și al unui fabricant! Defibrilator-monitor portabil (care, aflat în funcțiune, ne surprinde urechile și simțurile cu ritmul bătăilor unei inimi umane, și cite ar putea salva în acest timp dacă s-ar afla acolo unde este locul său, la patul bolnavilor cardiaci) are o soartă mai bună. Este prototip omologat, „anul trecut s-au realizat 5 bucăți, dar stăm cu ele în magazine, deoarece nimeni nu le cere, nu avem comenzi pentru ele”. (În răstimpul cit ing. Verzea ne dă relații, auzim tot mai des vorbindu-se în jurul aceluiași aparat în limba franceză, în engleză, germană, reprezentanți ai unor firme străine interesindu-se, de asemenea, de performanțele acestuia.) Pe un canal execută electrocardiograma, pe care are capacitatea s-o afișeze pe un display și s-o înregistreze pe o bandă de hirtie, ușor de citit pentru medic, și, totodată, este prevăzută cu sistem de defibrilare externă sincronizată cu partea ECG. Cît de necesar ar fi oricărui spital, oricărui cabinet de cardiologie și chiar de medicina muncii este

lesne de înțeles, incit nu mai e cazul să amintim. Să reamintim doar că România nu face excepție în fața statisticilor mondiale întocmite de O.M.S. — bolile cardiovasculare ocupă și la noi primele locuri în starea de morbiditate și mortalitate a populației. Sigur că da, interesul strict al medicului ca medic față de un asemenea aparat nu este de ajuns ca să-l și aibă, ca să și lucreze cu el, nu poate pe cont propriu să-și comande ori să achiziționeze un defibrilator... Ca și un *Reflexometru Ahilean* care este, fără îndoială, o realizare de vîrf. Pe scurt și schematic spus, rolul și performanțele lui sînt remarcabile. Măsoară timpul de răspuns ai reflexelor organismului în cele mai diverse situații, precum și disfuncțiile glandei tiroide și ale altor glande în cazul unor maladii sau tratamente cu produse cortizonice, medicamente care, se știe, influențează considerabil sistemul glandular.

În mod cu totul ciudat, n-au fost însă prezentate în această expoziție a noștrilor multe alte cunoscute realizări de vîrf ale noastre, care ar fi alcătuit o carte de vizită mai completă, mai reală și mai adusă „la zi” a României. Nici măcar acele realizări de marcă deosebită care

În „vigoare”, același paradox!

● Spitalele au nevoie (acută nevoie) de aparatură, dar brevete, prototipuri, idei originale românești îmbătrinesc! ● Standul național la Expoziția internațională „Bionica '83” ● Nu există interes? Interesul trebuie provocat, spunea Henri Coandă!

s-au afirmat pe plan internațional, care au fost chiar distinse cu medalii de aur și alte diplome pentru invenții la saloane și tirguri de prestigiu cum ar fi *Biotehnoanalizorul* doctorului Ioan Moșoș de la Institutul de oncologie din București (și despre care revista a scris la vreme). Răspunsul pe care l-am primit a fost incredibil (și ne vine să primim, dar adevărat!), cum că „n-am avut loc să-l expunem”? Trebuie să-i dăm dreptate, avînd în față standul și cunoscînd bine aparatul dr. Moșoș. Într-adevăr, nu știm cine de la Întreprinderea de tirguri și expoziții a hotărît locul și spațiul standului național și nici cum de le-au acceptat conducerea firmei de comerț exterior *Tehnimportexport*, sub egida căreia a fost prezentat, dar ca țară gazdă ar fi fost normal, firește, să dispunem de un amplasament mai favorabil, dacă nu chiar privilegiat, și de o suprafață corespunzătoare de expunere. De asemenea, a m vrea să credem că, din aceeași lipsă de spațiu — iar vina ar putea fi a organizatorilor — standul românesc a fost vitregit de prezența unor realizări de înalt nivel științific care ar fi stat fără nici un complex alături de aparatură prezentată de firmele de prestigiu despre care aminteam. Realizări despre care s-a vorbit mult (în sensul promovării lor în producție) și despre care s-a tipărit și un volum (substanțial) în cadrul celui de-al III-lea *Simpozion național de aparatură electronică organizat la Timișoara* de către Institutul politehnic din localitate nu mai demult decît acum 6 luni, în noiembrie 1982. Nu-i aducem nici o acuză inginerului Verzea — nu-i vina sa că circuitul informațional schioapătă — care, prezentînd cu căldură, fără îndoială, valorosul *Defibrilator monitor portabil*, nu cunoștea că mai avea în țară

alte 3 aparate cu performanțe deosebite pentru investigarea sistemului cardiovascular. Lucrări ce au constituit teza de doctorat a inginerului Gheorghe Ciocloada de la catedra de electronică și măsurii a Facultății de electrotehnica din Timișoara. Un *monitor portabil miniatural*, cu dimensiunile unei tabachere, pe bază de baterii, și pe care pacientul îl poate purta în buzunar, capabil să monitorizeze activitatea inimii pe o durată de cel puțin 8 ore, timp în care omul își desfășoară viața și munca firească ale unei zile. Prototip care se află în Clinica de cardiologie a prof. dr. Orha de la Spitalul „Fundeni” din București. Un alt *monitor de ritm cardiac* (tot electronic) pentru urmărirea la pat a bolnavilor, cu dimensiunile de 450x200x300 mm, realizat cu componente integral românești, aflat în funcțiune la Clinica de cardiologie din Timișoara, condusă de prof. dr. Stanciu. Permite o monitorizare de lungă durată (cel puțin 24 de ore) și măsoară ritmul cardiac central instantaneu, bătăile cu bătaie, și totodată identifică și clasifică principalele tipuri de tulburări de ritm, tulburări care, în general, sînt suportate de bolnav dar care preced instalarea unui infarct. Este dotat cu 3 sisteme de afișaj și cu memorie; contabilizează și reține, pînă la venirea medicului, pînă la decuplare, ceea ce a clasificat, ceea ce medicul vrea să afle. Prototip finalizat în 1981 și care n-a fost omologat nici pînă azi! Ca și al treilea pentru *diagnosticarea automată a inimii*, cu prelucrare pe calculator a electrocardiogramelor, prin metoda de prelucrare statistică, fapt care, la ora actuală, și pe plan mondial se află în fașă. O rapidă anchetă printre cardiologi arată că foarte puțini cunosc faptul că deținem în țară asemenea gândire, asemenea posibilități pentru investigații ultramoderne în cardiologie! Expoziția le-ar fi putut oferi prilejul să afle. Ca și despre *aparatură cu ultrasunete pentru puls foetal*, ca și despre *instalația de determinare semiautomată a mineralizării osoase prin densitometrie gamma*, ca și despre *aparatură pentru investigarea funcțiilor respiratorii*, ca și despre *dispozitivul electromagnetic pentru biostimularea vindecării accelerată a fracturilor cu curenți turbionari etc.*, etc., aparate care n-au fost aduse și care ar fi putut sta la egalitate alături de exponatele cele mai complexe și mai noi ale altor țări. Ele continuă să îmbătrînească în prototipuri...

Alte produse au fost incomplet prezentate — și astfel, irelevante ca valoare și oportunitate pentru practica medicală — ca *hemoglobimetru electronic* realizat după ideea dr. Sergiu Mateescu (despre care revista noastră a scris de curînd). Ca o consecință logică, simplitatea metodei și precizia aparatului au rămas puțin cunoscute. Nu era însoțit nici măcar de prospectul de rigoare. Și la acest capitol al modului cum ne-am infățîșat marfa în fața partenerilor de peste hotare e cazul să reflecteze firma noastră de comerț exterior, ca și agenția de publicitate „Publicom”, ca și ministerul producător. Mai erau două zile pînă la închiderea expoziției, iar prospectele în limbi de circulație internațională nu mai existau, „tirajul prea mic” (ni s-a argumentat), ca să nu mai vorbim — deși ar trebui să vorbim — de aspectul grafic și publicistic cu totul terne și anoste. De fapt, nici în românește n-au fost prea multe, așa incit medicii noștri n-au prea avut în ce teme să susțină contractarea unuia sau altuia dintre aparate în funcție de necesitățile unității sanitare în care lucrează.

Pentru multe dintre exponate, inginerul Verzea ne informa că nu s-a manifestat nici un fel de interes, în vederea solicitării, din partea beneficiarilor — Ministerul Sănătății, direcțiile sanitare județene, ministerele cu rețea medicală proprie, așa că producția lor rămîne, ca și pînă acum, sub semnul întrebării. Cum să facem să urnim din loc acest mecanism? Cine incurajează atunci producția națională de aparatură medicală?

CICI IORDACHE-ADAM ■

Un termen de urgență

Înflorirea salcîmului, după prognoza specialiștilor și după legea naturii, se apropie! La începutul lunii mai, proverbiala muncă a fabricantelor de miere va trebui să fie în toi. S-ar părea însă că albinele din județul Suceava vor încălca proverbul, pentru că nu pot ajunge în locurile în care se găsesc florile de salcîm, de tei sau de floarea-soarelui.

Stînd de vorbă cu dr. Dragoș Corlățeanu, președintele filialei județene A.C.A. Suceava, am aflat cite ceva despre preocupările crescătorilor de albine din această zonă a țării și despre dorințele pe care și le-ar vrea realizate. „Avem înregistrate în cadrul filialei, spune președintele ei, 21.372 de familii de albine, din care 20.327 la gospodăriile populației, 535 la C.A.P.-uri, 350 la cooperări și 150 la alte unități socialiste. Întregul fond de stat se realizează de la proprietarii de albine, care au contracte cu filiala și care anul acesta s-au angajat să dea 58 tone de miere. Aceste cantități se realizează din stupăritul pastoral, pentru că la noi în județ albinele nu găsesc hrană suficientă. Am avut și producții de 70-80 tone, atunci cînd am putut organiza o deplasare a roiturilor spre locuri bogate în flori. Iată cîtiva crescători de albine din zona Rădăuți care au făcut contracte pentru anul acesta: Constantin Botnariu — 500 kg de la 35 de familii de albine, Olivian Nicolaescu — 700 kg de la 40 de familii, Vasile Pleșa — 800 kg de la 55, Dumitru Niculcea — 750 kg de la 50, Stupăritul pastoral, care este baza în județul nostru — continuă dr. D. Corlățeanu — presupune deplasări în județul Galați (pentru salcîm), în județul Tulcea (pentru tei) și în județul Brăila (pentru floarea-soarelui). Anul acesta, mugurii salcîmului sînt gata să erupă, însă problema deplasării nu este încă rezolvată. Un om sufletist, și anume Stelian Dinescu, director în Ministerul Agriculturii, s-a luptat pentru acest lucru, dar nu s-au putut rezolva în totalitate necesitățile. În județul nostru, solicitările pentru stupăritul pastoral vizează 5.350 de familii de albine. Dacă nu se vor putea efectua aceste deplasări, pe lângă nerealizarea cantităților de miere, vor muri familii întregi de albine”.

„Trebuie să ne gândim, susține doctorul Corlățeanu (și nu numai dînsul), și la faptul că albinele sînt un factor foarte important pentru polenizare, mai ales acum cînd, datorită chimizării agriculturii, au dispărut foarte multe insecte. Dintr-o statistică internațională reiese că dacă nu ar exista albinele ar dispărea circa 200.000 de specii de plante, fenomen socotit ca fiind foarte grav, afectînd însăși viața pe pămînt.

Apicultorii își împletesc munca cu hărnicia albinelor. Cei care pot sorîșii această simbioză — în termen de urgență — s-o facă!

VICTOR RĂDULESCU ■



O idee readusă în discuție

Am mai scris, și noi și alții, despre inventatorul Paul Matei, un om plin de idei și mai mici și mai mari. Într-un articol de acum doi ani scriam, printre altele, despre pastile formate din pămînt, îngrășămint și substanțe nutritive, care îmbracă semințele plantelor. Evident, ele nu erau destinate agriculturii mari, ci grădini de lingă casă, urmînd a fi folosite mai ales în terenurile sărace, degradate, chiar impropriei unor culturi. Pastilele propuse de Paul Matei aveau rolul să asigure substanțele necesare plantei pînă cînd aceasta se pune pe picioare, cum se spune.

Pastilele au fost experimentate de autor la Serele Ghencea ale Domeniului public, la Grădina botanică și la Lotul agricol al Centrului de perfecționare a cadrelor din M.I.Ch.

Este ideea lui Paul Matei mică, mare, deosebită? O spunem cu sinceritate, nu știm. Interesîndu-ne la O.S.I.M. despre eventuala prioritate a acestei idei am aflat că ideea asemănătoare cu a lui Paul Matei sînt deja folosite în alte părți, citeva brevete, care tratează exhaustiv acest mod de a vedea agricultura, fiind publicate și putînd fi folosite deci de toți cei interesați. Prioritatea unei asemenea idei

ne interesează mai puțin. Ne interesează aplicarea ei. Ne gândim la indemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, de a cultiva fiecare metru pătrat de pămînt, de a face ca fiecare palmă de pămînt să devină roditoare. În acest context, fiecare idee, apărută la noi sau în altă parte, trebuie folosită.

Ar fi rentabilă folosirea acestor pastile nutritive? Și-ar găsi ele aplicarea în condițiile țării noastre?

Într-o revistă din R.E.G., într-un articol intitulat *Biogradina*, citim: „...semințele pilule, îmbrăcate într-o substanță nutritivă și prezentate sub formă de pilule sau benzi de semănat, alcătuite dintr-un sort de hirtie perisabilă, pe care sînt aranjate semințele într-o ordine potrivită pentru ecluziune se bucură de mare trecere în rîndul grădinarilor. Magazinele specializate în vinderea produselor destinate grădinarilor de lingă casă au avut în anul 1982 un beneficiu de 1,3 miliarde mărci”. Magazinele amintite mai vînd printre altele recipienti pentru colectarea compostului, butoaie pentru stringerea apei de ploaie. Toate aceste aparate, scule, pastile și unelte speciale au avut la bază tot idei, nu atît de mari incit să răstoarne lumea, însă idei valorificate cu promptitudine și spirit comercial.

La orașe trăiesc oameni, care de cele mai multe ori au la dispoziție cîtiva metri pătrați pentru a face agricultură și se pot îndeletnici cu această plăcută și folositoare ocupație citeva ore pe săptămînă.

Sînt, să le spunem așa, țărani de duminică. Le ieșim în întîmpinare într-o măsură suficientă celor care au în curte sau în fața blocurilor mici suprafețe de 100 metri pătrați sau chiar mai puțin, de multe ori terenuri improprie pentru agricultură? E bine că se vînd pămînt de flori. N-ar fi bine să se vîndă și niște pastile care să aibă în mijloc o sămînță de floare sau de plantă?

Paul Matei a construit agregatul, un aparat de stropit destinat de asemenea grădinarilor de lingă casă, la care se puteau adapta cartușe nutritive tot de el concepute și care ar fi rezolvat problema administrării pe o cale comodă și la înde-

mina oricui a îngrășămintelor. Nu știm să fie folosit de cineva sau să stîrnească interesul vreunui producător, deși el a fost popularizat în presă.

Și pentru că am luat în discuție unele din ideile lui Paul Matei să mai amintim că vezozele economice, prezentate și la televizor, nu au stîrnit decît admirația cumpărătorilor, nu și a producătorilor, că soba electrică economică, pentru care Paul Matei a obținut brevet de invenție și care are avizele unor instituții de specialitate, încă n-a intrat în fabricație, deși are un randament net superior celor care se găsesc în magazine.

Anumite idei nu pot fi duse pînă la limita epuizării tuturor posibilităților de către un singur om. Ele se îmbogățesc pe parcurs prin aportul altor și altor oameni cu idei. Totul este ca ele să intre cît mai repede în circuitul interesului public.

În sprijinul celor spuse de noi vă oferim o modestă fotografie care ilustrează, spunem noi, oportunitatea folosirii pastilelor nutritive. Planta mai viguroasă a răsărit și a crescut dintr-o pastilă propusă sau readusă în discuție, cum doriți să-i spuneți, de Paul Matei. Cea mică și firavă dintr-o sămînță inventată de natură. Ne veți crede că amîndouă plantele, avînd în vedere apropierea lor, s-au bucurat de aceleași condiții atmosferice.

OPREA GEORGESCU ■



Satisfacțiile unei reviste, satisfacția unui reporter

Fără șovăire

Inelele din păr și privirea luminoasă strecurată printre genele altădată lungi (acum arse de flăcări) nu-i creionează nici pe departe portretul. Nimeni n-ar băui ce se ascunde îndărătul lor. Ți se pare că-i un tânăr obișnuit. De l-ai întâlni pe stradă sau la cinema, sau poate în tribuna vreunui stadion, memoria i-ar acorda — indiferentă — doar clipa.

Chipul lui adevărat este altul... Nici în albumul vieții n-o să-i găsești imagini care să alunge banalul. Anii se rinduesc simpli, cuminți; din toamna lui 1934 și până-n toamna lui 1957, nimic nu înfioară caligrafia ordonată de pe filele zilelor. Citi ca el n-au aceeași poveste? S-a născut într-un sat de prin părțile Ploieștilor. Părinții lui argăteau la moșierii. Vara, cimpul era verde și soarele strălucitor. Iarnă, cind bătea crivățul, era frig, urit și pustiu. Un sat oarecare, plantat pe culmea unei măguri, cu orizontul atit de mare și totuși atit de mic; aici a trăit 15 ani. Vara la coasă, iarna la pădure, primăvara și toamna petrecind cu ochi duși (dar fără visuri mai aprinse, ca la alții de vârsta lui) zborul spre apus și spre răsărit al cocorilor. În 1949 s-a înscris la școala medie tehnică de petrol din Ploiești. A absolvit-o în 1953, cu note multumitoare. Cîteva ani a lucrat apoi prin schelele Prahovei, tăcut, neobservat, accesoriu viu și conștiincios al sondelor înalte și subțiri, ca niște vagi triunghiuri negre, rețezate la virf. În toamna lui 1957 a fost mutat la Craiova, la noile zăcăminte de gaz metan (eveniment ce nu i-a colorat obrazul cu entuziasm, dar nici cu regrete) și albumul vieții lui s-a îmbogățit cu o filă în care s-a schimbat numai decorul, nu și caligrafia simplă, ordonată, liniară. Aceasta e viața prietenului nostru...

Totul s-a întâmplat într-o noapte. Atunci — și numai pentru cîteva ore — a țîșnit prin aparenta plată adevăratul său chip, adevărată sa fire. Viața i-a deschis o perspectivă nouă. Și în sufletul lui a fulgerat deodată eroul.

Avea 23 de ani. Și fusese numit, din lipsă de cadre, brigadier peste cîteva sonde.

Fusese o zi oarecare. După-amiază plo-uase. Prietenul nostru muncise din greu. Hainele atirnav pe el grele ca plumbul, îi intrase mîlul și pe sub cămasă, și-n cizme, îi rămăsese pe palme, sub unghii. Cu mîini ca astea, nici nu-ți vine să-ți ștergi fața de sudoare... Ploaia a conținut în amurg. În cîmpia cu verdele melancolic, ca un abur, al asfințitului istovit și avos, doar sondele — noile sonde — scilpeau și du-duiuau puternic, stringînd în ele toată viața din jur; sclipitoare și puternice, pă-reau mirifice coloane de legendă, legătura cimoiei cu cerul... Privindu-le, pe fața prietenului nostru nu s-a clintit nici un mușchi. Le-a privit doar o clipă, apoi s-a îndreptat cu pași greoi spre barăci. Nu se gîndea la nimic. Avea o singură dorință: să se spele și să doarmă. Să doarmă adînc.

Fusese o zi oarecare. O zi de muncă, la fel ca multe altele.

S-a trîntit pe pat cu un oftat de ușurare. După cîteva clipe, respira egal, regulat.

★

În miez de noapte, cîmpia fremăta monoton. Luminile sondelor pictau fulgi albi, nemișcați, între cerul tăcut și pămîntul răscîlit de vîietul înfundat al sfredelilor de oțel. Aproape, orașul dormea... Și deodată izbucni incendiul.

O ciupercă de foc țîșni spre cer, pînă la 20—30 metri deasupra unei sonde de explorare, lăîndu-și peste cîmp, peste oameni, înspăimîntătoare corolă de pulbere roșie. Cerul tot se aprinse; pămîntul se umplu de vîieturi tari. Alarmă! Stratul de metan pe care îl căutau erupsesse năprasnic și neprevăzut, de la numai 200 de metri adîncime. Și se aprinse. Orbit de incendiu, inebunit de zgomote, de dogoară

de groază, omul de pe podul sondei îmbrățișă ca pe o ființă vie prăjina de foraj — tot ce-i rămăsese pe lume — și se lăsă să alunece pe ea cu toată viteza. O clipă de întîrziere i-ar fi fost fatală.

Sonda rămăsese singură...

Un balaur din gura căruia țîșneau sute de șerpi de foc. Și-n jurul șerpilor de foc alunecau, nevăzuți, șerpi de dogoare: aerul cald de sute de grade. Cîmpia, și cerul, și noaptea erau toate o rană. Apoi începură să se audă strigăte, huruitul mașinilor de pompieri (orașul se trezise de la prima scînteie) și sute de oameni se rezeziră, cu găleți, cu furtunuri, cu lopiți, să stăvilească alunecarea nimicitoare, spre sondele vecine, a limbilor de foc. Sonda de explorare rămînea mai departe singură. Atunci apărîu prietenul nostru.

Era încă buimac de somn. Stătu o clipă, incremenit, în fața flăcărilor. Imprejurul lui, oamenii treceau în goană, abia zăriți prin noapte și fum; se auzeau strigăte, huruit de mașini... În clipa următoare, se trezi.

Nimeni nu-și amintește cum s-a întimplat.

Nimeni nu-și amintește cum a ajuns acolo.

Cîteva minute mai tîrziu l-au văzut apărînd și dispărînd, cite o clipă, sub manta stacojiu-fluturătoare a monstrului.

Cînd își îmbrăcise costumul de azbest?

Cînd își pusese casca?

Și ce voia?

Au înțeles îndată. Strigătele au murit pe buze. Tânărul brigadier voia să salveze tot ce se mai putea salva din instalațiile sondei. Și, pentru asta, trebuia să demonteze sute și sute de șuruburi, încet, răbdător, calm, printre șerpii îngrozitori ai focului și dogoarei. Oamenii s-au privit înmărmuriți, pe urmă au privit înmărmuriți într-acolo. Lumina incendiului releva pînă la evidență cele mai mici amănunte. Iată-l la o jumătate de pas de flăcări. Dar răsufliera șerpilor îl plesnește peste obraz, brusce, fierbinte, brutal. Se clatină. Își fereste ochii cu palma, ca un orb, și cu mina liberă bijbie după șuruburi. A desfăcut unul... Încă unul... Cît a trecut?

Un veac? O clipă? Furtunurile pompierilor îl ațîntesc cu trombe de apă, reci (spatele i-a înghețat), dar căldura sufocantă din fața lui n-o poate nimeni și nimic stăvili. A mai scos un șurub... Și încă unul... Flacăra crește; pămîntul bubuie ca la o vinzolare a muntilor din adînc; și gazul a smuls o piesă metalică, zvrîlind-o în sus ca pe o pietricică; și piesa cade, izbindu-i greu marginea căștii. Se clatină de cîteva ori, bate aerul cu bratele ca un înecat, dar în ultima clipă se încleștează cu mîinile de un alt șurub.

Ceasul de abanos al nopții bătea rar, dureros de rar; pe cîmpia scrumită clipele se tirau de plumb. Dacă mulțimii incremenite i s-a părut o veșnicie răstimpul pînă la înflorirea zilei, ce-o fi simțit oare tânărul care l-a măsurat în căldura de iad, în truda de iad, cu fiecare fibră a trupului arzîndu-i ca o rană vie? Iată-l, apărînd și dispărînd iarăși sub manta monstrului...

Prietenul nostru a muncit așa douăsprezece ore (da, nu-i greșit, douăsprezece ore!) și, în afară de scheletul sondei, care fusese pierdut din primele minute ale incendiului, a salvat toată instalația. Adică multe sute de mii de lei.

S-a trezit din somn a doua zi către seară și a sărit ca ars: Dumnezeu, cît întîrziase de la lucru! Prietenii l-au obligat să se culce la loc.

— Spune-mi — l-a întrebat într-un tîrziu cineva — nu ți-a fost frică?

— Ba da.

— Atunci, de ce-ai făcut-o?

A dat din umeri. Nu știa? Cel mult nu știa s-o explice. Dar lucrurile se explicau prin tot ce se întimplase cu viața lui în ultimii ani — în anii aceștia aparent atit de obișnuiți; tot ce învățase de la muncitorii, de la comunistii, din ziare, din educația pe care i-o dăduse organizația de U.T.M. îl făcuse conștient de un lucru: că sonda aceea e a lui!

Au trecut zilele. Prietenul nostru, bri-



gadierul Radu A. Ion (căci așa îl cheamă), muncește mai departe la sondele din vecinătatea Craiovei. Se scoală la 6 și munceste tăcut, conștiincios, ca înfrățit cu sondele înalte și negre. Lună de lună, brigada lui își depășește planul cu aceleași 10—12 procente. Nici o imagine care să alunge obișnuitul. Nimic nu înfioară caligrafia, ordonată a filelor din album. Are-n ochi același albastru luminos și

calm, de acuarelă; doar genele îi sint pîrjolite puțin.

Toți o știu însă: chipul lui adevărat este altul; și viața lui — viața lui adevărată, viața lui personală — e alta. Ele au fulgerat într-o împrejurare deosebită, cind eroul nostru a trăit, în numai douăsprezece ore, mai frumos și mai plin decît pot trăi o sută de oameni obișnuiți; într-o sută de vieți...

Acest reportaj a apărut la 19 iulie 1958, în nr. 29 (165) al revistei „Flacăra”. Purta aceeași semnătură de autor pe care o veți întâlni dedesubtul acestor rînduri. Eroul luptei cu flăcările, tânărul brigadier petrolist Radu A. Ion, ni se înfățișase ca un ales exemplu al forței și abnegației unei clase, al înaltei răspunderii cu care bravul detașament al petroliștilor înțelegea să investească eforturi eroice — mergînd, în cazul de față, pînă la riscul suprem — în opera păstrării ca pe ochii din cap și a sporirii continue a avuțiilor acestui pămînt. Detașament care astăzi, răspunzînd cu patriotică

înflăcărare îndemmurilor adresate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-a făcut din lupta pentru independența energetică națională o cauză sfîntă și neabătută.

Satisfacția noastră, a cronicarilor unor astfel de fapte — de ieri sau de azi —, se împlinește și din substanța însăși a acestor pilduitoare fapte, și din destinul în timp al eroilor lor.

Tovarășul Ion A. Radu, brigadierul anului '58 este astăzi primul secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R.

ILIE PURCARU ■

Artistul emerit Valentin Teodorian la 35 de ani de carieră

Opera Română și-a îndeplinit o plăcută datorie, aceea de a omagia pe artistul emerit Valentin Teodorian printr-un spectacol extraordinar cu ocazia împlinirii a 35 de ani de carieră pe altarul muzicii — o viață de om, cu minunate împliniri dar și de sacrificii, dăruită artei sunetelor cu pasiune și cinste, cu iubire și credință. De la inegalabilele talmăcirii ale opusurilor vocal-simfonice ale lui Paul Constantinescu și liederurilor lui Mihail Jora la creațiile marelui repertoriu de operă, de la Oedip la Bărbierul din Sevilla sau Evgheni Oneghin

Spectacolul aniversar cu opereta Liliacul s-a desfășurat la Sala Palatului la 20 aprilie, Valentin Teodorian interpretînd pe Eisenstein. Celelalte roluri au fost susținute de Ioan Hvorov, Corina Circa, Florin Diaconescu, Lucian Marinescu, Nicolae Andreescu, Gerda Radler-Anca, Constantin Gabor, Gabriela Bălțeanu. Soliștii baletului — Elena Dacian, Nicolae Deș și Tatiana Vlădăla. Conducerea muzicală — Cornel Trăilescu. Un mo-

ment inedit: la balul prîntului Orlovsky din actul al doilea și-au dat concursul, ca invitați ai lui Eisenstein, artistul poporului Nicolae Herlea, artistul emerit David Ohanesian și soliștii Teatrului de operă Daniela Diaconescu, Cleopatra Melidoneanu, Valli Niculescu și Dorin Teodorescu.

Spectacol extraordinar „Fidelio”

Din prima săptămînă a lunii mai, consemnăm un eveniment muzical la Opera Română: joi 5 mai, la ora 18, va avea loc un spectacol extraordinar cu capodopera beethoveniană Fidelio, cu un invitat din Republica Democrată Germană. În rolul Pizzaro va cînta deci baritonul KARL HEINZ STRYCZEK

Distribuția cuprinde și alte nume valoroase ale scenei noastre lirice. Astfel, în rolul principal apare soprana MARIA SLĂTINARU-NISTOR iar ceilalți soliști sint Gerda Radler-Anca, Ștefan Teodorescu (care debutează în Don Fernando), Marcel Angelescu, Pompei Hărășteanu, Ion Stoian. Conducerea muzicală aparține dirijorului Constantin Petrovici.

Medicamente „made in România”

Alături de standul aparatului, în aceeași Expoziție internațională „Medicina 83” de la București, „Chimimport-export” a reprezentat mult mai bine, mai exact, mai la nivelul posibilităților reale ale țării noutățile din domeniul medicamentului de concepție românească. Remarcăm că printre numeroasele produse prezentate, pe lângă „Gerovital H3” și „Aslavital”, care au avut un drum mai lin și mai sigur spre afirmare, au fost și cele despre care „Flacăra” a scris în numeroase rînduri, pentru care s-a bătut ani și ani de zile și, iată că, se dovedește încă o dată, a avut dreptate. Să enumerăm: Trofopar-ul, brevet al dr. Magdalena Timar (remarcabilul extract de ficat pentru insuficiențe hepatice, hepatite cronice și ciroze). Ucosilvanil-ul dr. Ioan Pușcaș din Simleu Silvaniei (brevetat în străinătate și afirmat de cîteva ani și pe cele mai pretențioase și recunoscute piețe ale medicamentului), Covalitin-ul dr. Tinei Covaliu (pentru litiaze renale), Boicil-ul dr. Vasile Boici (diversele lui variante — soluții injectabile și

ptomezi (care învinge tot mai mult rezistențele și convinge tot mai mult lumea specialiștilor ca terapie excepțională în reumatologie, stomatologie, în medicina veterinară), Ossminerale și apa de gură Osidenta, brevete recunoscute și medaliate pe plan internațional ale dr. Osipov-Sinești, pentru tratamentul și vindecarea unei boli socotite ireversibile — paradontoza, Apilarnil-ul, extractul larvar de trîntor de albine, obținut prin metodă originală de cercetătorul Nicolae Ilieșu, gelul Pell-Amar al dr. Ionescu-Călinești, extract din nămoluri sapropelice, pentru tratamentul a numeroase afecțiuni inflamatorii...

Ele au atras numeroși parteneri străini. O notă în plus pentru întreprinderile producătoare — ambalajele și prospectele — factor deloc neglijabil în promovarea pe piața internațională a oricărui produs — au avut o tinută estetică pe măsura valorii acestor medicamente românești create în ultimii ani.

C. ADAM ■

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

MITICĂ POPESCU

În artă nu există erată!



— Stimate Mitică Popescu, să recapitulăm: v-ați născut așadar în București, în 1936; sînteți absolvent al I.A.T.C. „I.L. Caragiale”, secția actorie; ați debutat la „Teatrul Tineretului” din Piatra Neamț și, am reținut, debutul dumneavoastră, din anumite motive obiective, s-a produs destul de tirziu; din anul 1973 sînteți actor la „Teatrul Mic” din București. Ați mai avea ceva deosebit în completarea acestei scurte casete biografice introductive?

— Sint căsătorit cu Leopoldina Bălănuță și țin să vă spun că am avut un noroc extraordinar (trebuie să vă spun că, totuși, am fost un om norocos în viață, eu unul cred în asta, adică în șansa, în norocul actorului!). Sint fericit că m-am căsătorit cu acest om excepțional și este nemaipomenit că, iată, după șase ani de cînd am stat prima oară de vorbă nu am modificat nimic din acest termen: un om excepțional, căruia îi datorez multe...

— Actoria de teatru — și poate că mai ales cea de film, deși la ora actuală cele două noțiuni se cam confundă — fascinează tineretul. Cum explicați această atragere, acest miraj față de actul interpretativ?

— Nu știu dacă numai pentru tineret este un miraj...! Cred că vîrsta la care se referă întrebarea dv. este mult mai largă. Vedeți, firma teatrului din Piatra Neamț este „TEATRUL TINERETULUI”; nu știu însă dacă există un teatru pentru o anumită categorie de oameni, mi se pare că nici un teatru pentru copii nu trebuie făcut într-un anumit fel... am

avut acolo un număr de excelente spectacole pentru copii — așa zise! — care au fost urmărite cu același interes de oamenii maturi; iar asta nu înseamnă că ar fi fost vorba de niște oameni care ar fi dat în mintea copiilor...! Copiii trebuie tratați ca niște maturi, sint copii de 6 ani care cîntă Bach, și sint oameni de 60 de ani care nici n-au auzit cîne este acesta. Copilul, să nu uităm, este viitorul spectator mare al generației de mîine, deci trebuie educat astăzi în spiritul unor spectacole de valoare, nicidecum nu trebuie coborît — la ce?! Problema asta și-o pot pune numai niște funcționari: ce i se cuvine cutărei vîrste etc. Respectul pentru spectator nu are nimic comun cu vîrsta acestuia! Eu nu cunosc un repertoriu pentru tineret, și un altul pentru maturi, eu știu că există un singur repertoriu, valoarea. Iar spectatorul adevărat este cel care vine la teatru indiferent de vîrsta pe care o are, cel care este interesat de teatru și are nevoie de noi!...

— Poate că formula „TEATRUL TINERETULUI” se referă mai mult la faptul că era un teatru format mai ales din tineri!?

— Într-adevăr, atunci cînd eram eu acolo, media de vîrstă era de 26—27 ani, și aveam un regim așa, sportiv... mai greu de suportat pentru niște oameni mai în vîrstă. Era și mai simplu apoi, majoritatea eram buclari, eram mai tot timpul împreună, eram și colegi și prieteni, și mai ales munceam foarte mult. În fiecare an aveam cîte 6—7 premiere, fiind un

colectiv destul de mic, niciodată nu am depășit 24 de oameni. Firește că ritmul ăsta — nu se poate generaliza, e ca la sportivi, nici aceștia nu-și pot păstra condiția fizică pînă la vîrsta pensiei...! Pot spune însă că acest ritm infernal de la teatrul din Piatra Neamț mi-a folosit enorm mai tirziu, iar faptul că am lucrat în acel teatru dovedește încă o dată că am fost un norocos. Norocul înseamnă și șansa în viața unui actor — bineînțeles nu și fără talent: șansa fără talent poate exista, dar pe o perioadă scurtă, pe cînd talentul fără șansă nu poate învinge decît foarte tirziu, și atunci tot printr-o șansă, aceea de a se manifesta, în sfîrșit... talentul! Calitatea artistică a colegilor mei din Piatra era de buni și foarte buni — or, un teatru, cred eu, nu se poate face decît cu actori și parteneri foarte buni. Este o proastă credință aceea că un actor, pentru a fi bun, trebuie să aibă în jurul său parteneri slabi, pentru a ieși el în evidență. Nu poți fi un actor mare, decît lingă un actor foarte mare!... Cînd eram copil — asta, ca să fac o paranteză — bunica mea, pe care am iubit-o enorm, îmi spunea mereu — mereu, ca să nu-mi pierd timpul cu oameni mai proști decît mine, că să caut mereu oameni de la care am ce învăța, chiar dacă uneori voi fi pus în situații de inferioritate; să nu mă jenez să întreb, cînd nu știu ceva. Acest sfat, mi-am dat seama, se poate aplica perfect și în meseria noastră, niciodată noi nu putem spune că știm totul, și nu putem învăța decît de la oameni care știu mai mult decît noi!

— Sînteți pentru tipul de actor total?!

— Nu știu exact ce sînt eu, dar sigur e că am tendința de a nu mă opri la un singur gen; totodată vă spun sincer că mă străduiesc să fac bine ceea ce fac, nu știu cît am reușit!... Am dansat la televiziune, dar dacă mi-aș fi dat seama că nu pot să fac asta cît de cît bine, nu aș fi acceptat să dansez. Un alt exemplu: cînd eram tînar îmi plăcea foarte mult ciclismul, bicicleta; un unchi, antrenor la Casa Scînteii, a vrut să mă bage acolo în lotul de ciclism... mă rog, m-am antrenat, am făcut o cursă București-Ploiești și din 20 am sosit al 19-lea!... A doua zi am dat bicicleta înapoi... Cum să spun eu?! Viața noastră este foarte scurtă, nu avem dreptul să ne batem joc de ea nici o zi, iar dacă am ajuns la convingerea că nu facem ceva bine, trebuie să știm să renunțăm! La asta, cred, chiar că nu trebuie să așteptăm sfatul altuia!...

— Este o meserie grea meseria de actor, Mitică Popescu?

— Foarte grea...! Multe alte meserii le înveți, ajungi să le cunoști, te specializezi, uneori lucrezi pe celeași aparate, cu aceeași mașină; poți lucra la fel de desăvirșit multă vreme. Pe cînd în meseria noastră, fiecare rol înseamnă altceva și pentru tine, și pentru cariera ta; cu fiecare rol pui o cărămidă la un zid, iar zidul ăsta pe care-l faci trebuie să fie foarte solid... cu fiecare rol împlinit meseria devine și mai grea. Pentru un adevărat

(Continuare în pagina 15)

HORIA PĂTRAȘCU ■

Arta contemporană și conștiința

În contextul oricărei civilizații, arta — alături de știință, învățămînt și cultură — a însemnat întotdeauna o sinteză specifică a celor trei supreme virtuți umane, frumosul, binele și adevărul. Umanismul revoluționar, coordonat majoră a societății socialiste, care cunoaște o aplicație deosebită în ansamblul făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate, a conștiinței omului contemporan, concepe arta ca unul din factorii primordiali pentru progresul moral al unui popor, ca o constantă spirituală activă, fără de care nu este posibilă dezvoltarea armonioasă a întregii societăți.

În pictură, sculptură, grafică, în tapiserie și frescă, în toate tehnicile și la toate dimensiunile, de la miniatural la monumental, artiștii plastici ai României realizează ceas de ceas o continuă operă de edificare a unei culturi noi, în care figurile mărețe ale trecutului se află la loc de cinste. Voievozii glorioși, întemeietorii de neam, de limbă și cultură, apărătorii pe toate căile ai integrității și unității naționale, momentele semnificative ale luptei poporului nostru pentru idealurile sale, toate acestea trebuie să-și găsească și pe mai departe o demnă reflectare în munca artiștilor. Oglindirea în opere a peisajelor patriei, redarea cu talent, entuziasm și respect pentru adevăr a muncii oamenilor în cele mai diferite momente, pledoaria pentru o artă realist-revoluționară, ostilă falsificării și idilismului, pentru o viziune luminoasă dar în același timp conștientă asupra realităților pe care le trăim, constituie pentru artiștii plastici un adevărat program.

Dînd dovadă de spirit revoluționar și preluînd directivele partidului, artiștii plastici ai țării se implică direct în viața economico-socială, devenind tot mai mult un factor dinamic, profund, participativ la procesele complexe ale vieții și activității oamenilor muncii. Un număr tot mai mare de creatori sint și vor fi implicați direct în procesul de producție din cele mai diferite ramuri industriale. În felul acesta, arta se pune și mai direct în strînsă relație cu viața cotidiană. Designerii, membrii colectivelor de creație din industria constructoare de mașini, electronică, textilă, ceramică, porțelanuri etc., sint alături de celelalte categorii de specialiști în efortul general de găsire a acelor soluții ingenioase, economice, eficiente, menite să ridice necontenit nivelul producției, cît și pe cel estetic. Astfel, mașinile, utilajele, toate produsele care părăsesc banda de montaj, plecînd fiecare către destinațiile lor, capătă un spor de calitate, o adaptabilitate nouă la dinamica producției moderne. Iată deci că, solidari cu muncitorii și țărani, alături de toți intelectualii țării, artiștii plastici au posibilitatea să contribuie nemijlocit (și o vor face și în continuare) la toate realizările în munca de construire a socialismului.

Valențele educative ale artei în genere și ale artelor plastice în special, semnalate și subliniate în repetate rînduri și de către conducerea superioară de partid și de stat constituie o altă preocupare de seamă pentru artiștii noștri. Asumîndu-și un rol educativ direct, ei sint prezenți prin expoziții, precum și prin alte forme de colaborare cu publicul, în galerii de artă, în muzee, școli, case de cultură, cluburi muncitorești, împărtășind din cunoștințele și talentul lor celor mai diferite categorii de oameni ai muncii.

Concretizată printr-o viață expozițională activă, prin realizări importante în domeniul artei monumentale și al artelor decorative, activitatea artiștilor membri ai Uniunii Artiștilor Plastici a dobîndit în ultimii ani un tonus superior. Frumosul nu mai este o valoare în sine, ci el devine o categorie cu semnificație profund socială, un „imperativ categoric” așa zice, prin care conștiința artistului zilelor noastre este în permanență remodelată, conform unui ideal profund umanist, specific societății noastre. Artiștii din toate domeniile creației — și între ei, cu deosebire artiștii plastici — sint chemați să ia parte cu toate posibilitățile lor de talent, de creativitate, de pricepere, la acest impresionant și complex efort de înnoire a tuturor coordonatelor vieții noastre. Artă nu se izolează în nici un fel de domeniul productiv. Dimpotrivă, ea se constituie ca un ferment superior al vieții spirituale a unui popor. O artă modernă, pe măsura timpului nostru, nu se poate concepe în nici un fel în afara ideii de conștiință.

VIOREL MĂRGINEAN ■

Noua frontieră a sufletului uman

Maria Luiza Cristescu

Vă mărturisesc că mă simt puțin intimidat în încercarea mea de a face un portret prozatorului Maria Luiza Cristescu. După ce i-am recitat romanele și după ce mi s-a reinnoit incintarea estetică a recitării ultimei ei cărți „Vacanța”, m-am gîndit îndelung la ceea ce este un prozator.

În cazul Mariei Luiza Cristescu am avut o șansă personală: colegialitatea noastră literară e mai veche decît cincisprezece ani de timp.

Mai mult decît atât, o anumită coincidență a amîndouă de a comenta fenomenul estetic ne-a unit într-o prietenie literară, ceea ce mie însumi mi se pare foarte stra-

(Continuare în pagina 14)

NICHITA STĂNESCU ■

A doua carte cu prieteni

Cu două fire de pelin

Scriu avînd în față, pe masă, un snop de pelin, proaspăt adus din cîmpie, și vă spun („Cum o vezi cu ochii verzi”) că Vasile Rebreanu de la Cluj-Napoca e o casă de povești. Născut cu semnul mirării pe frunte și cu fulgere cardinale pe locul visării, Vasile culge din duhul livezii numai cîntecul de dimineață al mierlei și-l așterne sub tîmpla copiilor. Cu două fire de pelin strecurate sub pernă. Cartea lui atît de frumos luminată, faptele se supără pe vis și visul le mîngie palmele jupuite de întimplări petrecute pe genunchi de mișc pe ploaie dulce, apoi de întimplări anapoda și la urma de tragedii. Nu e bine, nu e bine deloc să fii trist cu adevărat, dar uneori nu se poate. Uneori ne intră și o așchie sub unghie și ne doare.

Vasile Rebreanu e cel mai mare mincinos. Dar e mincinosul de care toți copiii au nevoie. Și mai ales copiii de 50 sau 60 de ani.

Ala, Bala, Portocala,
Cioc! Boc!
Treci la loc.

O găină și-un boboc
Și c-o rață făr-de cioc!

Citindu-l mi s-a făcut dor de el. În acest anotimp, cînd proza scurtă nu răspunde la apel, cînd despre și pentru copii se scrie tot mai rar, cînd ingenuitatea și tandrețea se dau pe cartelă, Vasile Rebreanu ne aplecă o ramură la fereastră și ne spune: citiți în albine și în flori și povestiți-le ca mine.

Dar cum să faci?! El știe toate începuturile de răsărit și toate scufundările așfințitului. Cred că numai copiii ar putea să-l egaleze.

Vasile, îți dăruiesc snopul de pelin de pe masa mea. Și păstrez pentru mine două fire.

FĂNUȘ NEAGU ■

POEZIE

Melancolia pictural- autohtonistă



Cu selecția retrospectivă de autor Versuri (Ed. Eminescu, 1982), Aurel Rău își orânduiește sub semnul cursivității expresive o îndelungată activitate poetică.

Pornită nu atât sub semnul lui Lucian Blaga, idolul de după război al poezilor ardeleni, cât al lui Ion Pillat (cărui avea să-i alcătuiască mai târziu o ediție-medalion), poezia lui Aurel Rău a urmat și perfecționat tehnica de spiritualizare a peisajului autohton, preluată de la autorul „Serii la Miorcani”, căreia i-a adăugat ulterior unde vizionar-panteiste dinspre „Poemele luminii” și rarefiat-hieratice din paleta lui A. Maniu. Intimizarea imaginilor, afectivizarea spațiului contemplat — inițiativă prin excelență impresioniste, în care rigoarea priveliștii exterioare este lăsată pradă libertății interioare de interpretare — apar încă în poemele inițiale, unde un text intitulat **Moment rar** surprinde într-un mod cit se poate pillatian clipa de grație a tresărării naturii, a epifanizării ei sfidătoare: „În acest loc de lumină și pace / am vegheat până la ora temută / și îndelung priveam cum stelele ard și se mută / și picură stropi de lumină prin foi ca niște ace. // Într-un tirziu păru că s-a făcut o mișcare ciudată / pe care o am văzut nu cu ochii, hapsinii: / își desgolca natura sinii / plină de vrajă, plină de vrajă, beată.”

Tehnica plasticizării în ordonarea reveriei poetice rămâne, în mare, dominantă și în etapele următoare parcurse de lirica lui Aurel Rău. Secțiunea „Arma, virumque...” reține 10 poeme din perioada 1949—1955, în timp ce în „Memoria lucrurilor” își găsesc locul 26 piese, triate din trei volume ale anilor 1952—1960. Pastelurile de acum, ponderate în a epata, sint străbătute de tușe nostalgice sau țipări euforizate, specifice vizitelor de documentare, prin țară. Rezistă trecerii vremii poemul **O turmă de oi trece prin oraș**, datorită contrastelor de culoare („O turmă de oi trece prin oraș. / Tiling, taling, clopotele-n cale. / Printre naltele ziduri, pe asprul pavaj, Ce stranie vale! / Par să își spună cu glasuri de trimbiți trudiții gloțiși”), precum și compozițiile **Morminte și lanuri**, **Grigoresciană**, **În schitul Războieni** („Ce potolii citește preotul / Din galbenele sale psaltihii! / Și cit de albastră cade lumina / Prin geamurile mici și fumurii! / Și cit de ușoare pășesc maicile / Prin singuraticile chilii...”) și cu deosebire **SFINȚII LUI TONITZA**, amintind vădit de atmosfera senină din „Biserica de altădată” a aceluiași Pillat: „Vai! Vai... Clopotele-n soare / Pling după ceva îndepărtat / Călugări vin pe rând și-ngenunchează / Stins, sub evangheliști și Pantocrat. // Și a-nceput o rugăciune lungă. / Părintele citește tot mai greu / Și rindurile sar... Lumina cea de seu / Prea multă vreme n-are să ajungă. // Ca niște umbre duse-n veșnicie, / Stau schivnicii și-ndură calvarul monoton. / Moaștele sfintului Pantelimon / Au adormit și ele pe laviță-n cutie”. Pillatianismul insinuat de până acum e supus unor devieri și tratamente experimentale, în sensul dezlipirii fondului emoțional în favoarea izolării motivelor, peste care sint așternute migăloase detalii active. Picturalul liric meditează, altfel spus, asupra propriilor posibilități și limite, încercând soluții perseverente de diversificare. Atitudinea e identificabilă în „Turn cu ceas” (1971), dar va fi cu totul evidentă în „Micropoeme” (1975), volum ce marchează un salt spre noutate și deplinătate.

Colindând poemele lui Aurel Rău ai senzația că răsfoiești o impozantă colecție de gusașe și acuarele pe cele mai diverse teme, scripturalizate cu intenția de a perpetua simpatetic realul, de a-l fragmenta în „tensiuni” asociabile tensiunilor lăuntrice. Despre „formă”, părerea poetului este că ea vine de la sine, în viața însăși a transunerii, în chiar modul de a „nota” lumea din câteva linii: „Că forma se va umple-am știut strâșnic. / Altfel cum să mizezi totul pe-o carte? / Altfel nu vorbeam singur ca nebunii. / Altfel la ce-aș privi ochiul Meduzei?” Se dă iluzia de fugitivitate a elaborării, de precipitare imagină setoasă de șocuri vizuale care să o ațite, s-o pună în stare de ferment. Consecvența acestui sistem de lucru — prelungind și celebrând cuceriri interbelice de expresie — îi asigură poetului un loc distinct în literatura de azi.

CRISTIAN LIVESCU ■

PROZA

Inspectorul șef



Aflat la a treia (și, după cum ne înștiințează într-o postfață, ultima) carte de povestiri polițiste (unele, fals polițiste) strînse sub titlul „Inspectorul șef”, Ion Bodunescu încă n-a obosit, încă ne dă senzația că, la o adică, ar putea să mai scrie vreo zece cărți cu același titlu. E un povestitor cu poftă de povestit, e mereu proaspăt în cele peste 400 de pagini ale volumului. E înzestrat

(cum reamă odată Fănuș Neagu) cu „darul, foarte rar, al zicerii rotunde”, e înzestrat mai cu seamă cu darul unei ziceri strălămpezi, foarte exacte, în care degetul pus pe l nu nimereste h-ul sau j-ul. O zicere pe-alocuri parfumată („ii sună-n călimară un bob de Dunăre muntească, tăvălit în polog de peliniță”, spune despre el același Fănuș), atât cit să nu obosească nici cititorul, nici autorul. Chiar și cuvinte tocite, cu care demult nu se mai face „literatură”, își recapătă, în aceste pagini, creditul, stilul lui I.B. fiind de o spontaneitate orală ce cucerește de la primele rinduri. La urma urmei, pare că să ne spună, oamenii nu trăiesc și mai ales nu mor (căci în această carte, ca în orice „polițier”, unii mor...) pentru cuvinte.

Ion Bodunescu mai are o calitate, pe care alți autori de gen, dintr-o podoare greu de împărțit, și-o ascund, dacă nu și-o reprimă cu bună-știință, această categorie de scriitori înțelegând „proza obiectivă” cam la nivelul anilor în care se discuta despre eroi pozitivi „cu pete sau fără pete”; el își iubește fațăș, deschis, declarat personajul central al cărții, colonelul Banu, șeful Inspectoratului M.I. dintr-un „județ de cimpie”, justifiindu-i, adesea cu ostentație, chiar și slăbiciunile, mergînd cu iubirea până acolo încît nu-l împiedică să facă (am zice noi, civilii) „prostii”, adică să se poarte și să discute cu oamenii la modul cel mai laic cu putință, luîndu-le chiar apărarea împotriva unor „autorități” sau stări de lucruri ce i se par juguloare de muncă și viață. Deci între povestiri polițiste în care inspectorul șef e „inspector șef”, ocupat cu crime și cu mistere, Ion Bodunescu intercalează bucăți în care e vorba, de pildă, de vaci ce mor din cauza unor „grajduri moderne” care le silesc să doarmă pe pat de beton, sau de aparate locale locuite „în comun” ce fac imposibilă viața unor tinere cupluri, sau de criteriile de promovare a cadrelor numai după „dosar”, competența fiind ignorată etc., etc. Pentru toate acestea Banu suferă și, cînd poate, ia măsuri. De la povestire la povestire, eroul își dezvăluie alte și alte fațete. El e, cum spuneam, un intransigent în profesia sa, dar el vrea să fie (și, pilotat cu dragoste de I.B., reușește să fie) un „polițist de tip nou”, preocupat nu doar să stîrpească răul, ci să-l și preîntîmpine. Nu stă după colț, pîndind cu crudă satisfacție opera infractorului, adică lăsîndu-l pe respectivul să-și facă de cap, ca să-l poată avea la mîna, ci, ajutat de colaboratori, ce-l împărtășesc convingerile, se străduiește ca la primul semn prevestitor de rău să ia măsuri ca răul să nu prolifereze. Îi scapă pe mulți de tentația „vieții ușoare”, cîștigăte pe căi ilicite, făcînd, după caz, pe sfătătorul cald sau pe pedagogul sever, pe dascălul de conștiință sau pe doctorul de maladii sufletești care altora li se par incurabile. Un polițist ideal, acest Banu! Peste toate, îi mai și place literatura (poeti preferați: Adrian Păunescu, Nichita Stănescu), îl judecă cu bun-simț pe Brăncuși, moare de dorul vieții în aer liber, pasionîndu-se după vinătoare și, în vacanțe, își imbarcă familia în mașină, fixîndu-i un „program de odihnă” în care intră și marea, și muntele, dar și muzee, locuri istorice, mari biblioteci, puncte cardinale din peisajul spiritual al țării.

Da, un polițist ideal, mai mult decît ideal, dacă se poate spune așa! Oare o fi existînd un astfel de om? „Banu există — scrie I.B. în postfața cărții. E bine că oamenii ca el trăiesc și muncesc... că oamenii ca el veghează dreptatea, și adevărul, și legea, și omnia”. Autor și de alte cărți care ne-au stîrnit interesul (și polițiste, dar și de știință, autorul fiind un specialist în istorie și în drept internațional), Ion Bodunescu își îmbogățește, prin „Inspectorul șef”, palmaresul publicistic cu o piesă de referință.

ILIE PURCARU ■

*) Ion Bodunescu: „Inspectorul șef”, vol. III, Ed. Sport-Turism, colecția „Cartea de vacanță”

ESEU

Un eseu despre Paul Zarifopol

În colecția „Contemporanul nostru” (Intre fragment și construcție, Editura Albatros), Mircea Muthu ne restituie un Paul Zarifopol văzut cu ochii unui spirit modern, descoperind în opera criticului, în vocația sa pentru idei, un mod de a trăi literatura, de a o înțelege, de a o defini, act superior de scepticism și de rigoare. Criticul intuiește exact personalitatea lui Paul Zarifopol, eseistica pe care a cultivat-o magistral într-un stil de o desăvîrșită noblețe, artă, structura duală, vocația pentru fragment și construcție. Modernitatea este privită ca o sinteză dintre „occidentalismul asumat prin cultură și meridionalismul nativ”. Totul este analizat, comentat cu un evident sentiment al participării: redescoperirea unui eseist original, un polemist de clasă, obsedat de arta literară, de acele valori care să dureze. Mircea Muthu apelează la textele lui Paul Zarifopol, le „stoarce” de semnificații, le pune în relație cu ideile epocii, cu estetica germană, cu modelele literaturii române și europene. Comentariile scot în evidență marele talent al lui Paul Zarifopol cînd definește conceptul de „poezie pură”, modul lui de existență, sistemul de referință asumat.

Mircea Muthu vede în Paul Zarifopol un spirit rafinat, de un umor rece, dublat de o ironie superioară, o neobisnuită inteligență ce sancționează cu cinism mediocritatea, falsele valori. Moralistul Paul Zarifopol e de recunoscut în polemicele purtate în epocă cu G. Ibrăileanu sau Mihai Ralea, în numele criteriului estetic, al „unicității și irepetabilității operei”. Mircea Muthu are însă rezerve cînd Paul Zarifopol absolutizează un principiu, îl transformă în normă, cînd critica sa devine total negativă, căci ea „nu e însoțită de un termen de referință intern, în funcție de care să poată fi judecată, negată chiar, o operă (străină sau autohtonă), precum și o întregă epocă de cultură”. Eseul rămîne pentru Paul Zarifopol expresia cea mai fidelă temperamentalului său, eseu pus sub „semnul confesiunii ce se obiectivează sub ochii noștri; este drumul de la a propune la a impune, consumat între canoanele excursului logic ce, abstract adeseori, nu-i atrofiază mișcarea, tensiunea specifică”. Eseistica va fi teritoriul în care Paul Zarifopol se simte acasă, un stăpîn absolut, unde vocația și ideile înflorează sub cerul pur al adevărului, iar reflecția morală își recunoaște supremația. Paul Zarifopol n-a strălucit numai în eseistică. Spiritual său cartezian s-a manifestat și în critica propriuzisă. El ni se înfățișează aproape întotdeauna cu un gust desăvîrșit, un spirit lucid, inflexibil, disponibil să scrie studii memorabile, actuale și azi despre La Rochefoucauld și I.L. Caragiale, să-și dezvăluie sagacitatea critică, virtuțile stilistice și sociologice. Reapare în aceste sinteze, impecabil construite și cu o logică a demonstrației invulnerabile, un Paul Zarifopol privindu-se cu seninătate, dar și cu tandrețe în oglinzile celor doi scriitori. Mircea Muthu ține în minile sale aceste oglinzi, ca Paul Zarifopol să fie exact reflectat, să nu i se deformeze imaginea, prin tot ce are el unic, specific: „Orientat spre steaua polară a lui Rochefoucauld, criticul ar fi înghețat poate într-o imagine ce ar fi reeditat doar, la o a doua generație, arhetipul Maiorescu. El se va recunoaște însă la fel de bine în cealaltă oglindă, a operei lui I.L. Caragiale, într-un comentariu exemplar sub raportul înțelegerii și argumentării campaniei purtate cu lancea pamfletarului împotriva lui „Mitică în delir cultural”. I.L. Caragiale este pentru Paul Zarifopol un model: „Mai depărtat în timp, La Rochefoucauld este mai aproape de paradigma „intellectualului curat”: va fi simțit tocmai de aceea ca un model oarecum ideal, imunizat sub carapacea străvezie, atemporalizată a Maximelor. Caragiale e în schimb Actorul fascinant, hrînind apetitul pentru scenă celuilalt „greculus” și pe care scrisul său „dispneic” nu l-a putut anihila, dimpotrivă. Zarifopol îl continuă pe genialul scriitor, substituînd ficțiunea Momentelor cu reflecția „plină de savoare plastică” în numele crezului junimist, înțeles — cu cită luciditate în epoca aceea! — drept o obstinată „normă cavalerescă”. Explicarea metodei artistice a dramaturgului este mai întîl un fapt de comuniune sufletească. Portretul lui Paul Zarifopol îl recunoaștem în figura de homo duplex: „Oglinzile” la Rochefoucauld și I.L. Caragiale converg, e adevărat, în punctul de foc al negației, Zarifopol își contemplă însă chipul în fiecare, același și de fiecare dată altul; o tipică și dramatică figură de homo duplex...”

Eseul lui Mircea Muthu repune în circulație ideile unui extraordinar eseist modern, de la care critica de azi poate să valorifice încă noi înțelesuri și adevăruri fundamentale, neingenuncheate de timp.

ZAHARIA SINGEORZAN ■

Biblioteca in aer liber

Trei vârste

S-o luăm de sus în jos și să creionăm întîi silueta unui bărbat de vreo optzeci de ani, drept, sprijinit într-un baston anormal de lung, cu capul sus, cu bărbia plină de țepi albi, care stătea cu spatele la vitrinele librăriei Unvers din București, pe trotuar, dimi-neaptea, și-și vorbea singur. Era a doua zi după meciul de fotbal România—Italia, toată noaptea cete de tineri străbătuseră chiuind străzile, iar bătrîmul se uita într-o direcție nedecisă (peste drum se aflau o biserică, o cofetărie, câteva auto-

turisme) și își spunea, repetînd același cuvînt, „Ura!” Nu rostea tare cuvîntul, ci îl șoptea cu vîntul, de parcă și-ar fi mărturisit singur un secret. „Ura!” Nu atrăgea atenția nimănui și doar unul asemenea mie, un împătimit al contemplării vitrinelor cu cărți, zăbovind îndelung în același loc, l-ar fi putut auzi. Era limpede, pentru mine, că la partida de fotbal se gîndea, și tot atât de limpede era faptul, că își striga „ura!” sie însuși, unuia dintre cele douăzeci și două de milioane de jucători și

de învingători în confruntarea cu campioana lumii. Să mergem tot așa, de sus în jos, și să ajungem la altă vîrstă — rotundă, pătrată, triunghiulară, nu știu, strălucitoare, cu siguranță — la vîrsta pe care o citeva zile înainte o împlinise Maria Banuș. Prima dintr-un șir de mari poete, Maria Banuș a deschis, în 1937, cu volumul **Tara fetelor**, drumul către o poezie feminină de o amploare extraordinară, vibrantă și pură, drum pe care în anii ce au urmat nu s-a mai aflat și nu se mai alfa singură. Ei bine, ciți dintre noi i-au telefonat și i-au spus „la mulți ani!” de ziua ei, Mariei Banuș, cîte adolescente și

cîți adolescenți i-au scris misive de amor poetei adolescentei, cîte mii de flori au umplut camera de lucru a uneia dintre poetele importante din istoria literaturii române? Nu pot să răspund la întrebare, pentru că eu însumi am uitat să-i dau un telefon, iar cînd mi-am amintit era tirziu, aniversarea trecuse și m-am jenat... M-am jenat? Adevăr spus pe jumătate! Aveam altceva de făcut, m-am luat cu treaba, deși știam că vîrsta, la un moment dat, începe să însemne singurătate și că un cuvînt al oricui, venit chiar cu întîrziere, ar fi făcut să se clintască talgerele de balanță delicată ale emoției. Chiar și în

camera aceea plină de flori, imagine sau reale, cuvîntul ar fi avut un ecou. Cit de slab. S-ar fi auzit totuși. Și să ajung la vîrsta adolescențelor și adolescenților care dansau și cîntau tot cam atunci, mai precis în seara zilei de 15 aprilie 1983, la un spectacol al Cenacului Flacăra. Nici un cuvînt despre conducătorul cenacului (nu e locul aci), nici un cuvînt despre muzică și despre interpretare (nu mă pricep), toate cuvintele despre public, despre adolescenții aceia care strigau „Trăiască România!” și se îmbrățișau și dansau, într-o stare de libertate a mișcărilor (și de libertate interioară, cred) cum

nu mi-a mai fost dat să întîlnesc în viața mea. Unul dintre acești adolescenți, un lungan suav, a luat în stăpînire la un moment dat scena și o străbatea vesel, cu gesturi grațioase, fugînd ca prin camerele goale ale unui apartament nou; adolescentul se chema Andrei. Am văzut, în seara aceea friguroasă — vîrsta lor nu simțea frigul, vîrsta mea da — am văzut atunci, la Arenele romane din București, avanpremierea glorioasă a meciului de fotbal ce avea să se desfășoare peste o zi, am văzut adolescenți nebuni de fericire...

FLORIN MUGUR ■

CARTE

Un tezaur pentru fiecare



Marcel D. Popa, Horia C. Matei
Mica enciclopedie de istorie universală

Faraonii Egiptului antic, împărați romani și bizantini, domnii țărilor române, președinții Ecuadurului, primii miniștri ai Marocului, pe scurt toți deținătorii puterii executive de cind apar consemnați de sursele istorice și pînă astăzi sînt cuprinși într-o singură lucrare — unică prin structura ei nu numai în literatura de specialitate din țara noastră ci și în întreaga lume — **Mica enciclopedie de istorie universală**. Autorii ei — Marcel D. Popa și Horia C. Matei — își dovediseră marcarabilele însușiri de documentare și interpretare atît în elaborarea unor lucrări de informare — precum **Istoria lumii în date și Istoria României în date** — cit și în contribuții de cel mai mare interes în studiul lumii medievale și, respectiv, antice.

De astă dată ei și-au asumat alcătuirea unui instrument de lucru, care așa cum am arătat, cuprinde în aria de investigație cele mai variate orizonturi geografice și istorice. Cine ia în mină cartea lor, își dă îndată seama că această zisă „mică enciclopedie“ este de fapt o carte mare sub un întreg aspect : informația pe care se sprijină, caracterul exhaustiv al demersului și, consecință a lor, serviciile pe care le va aduce specialiștilor și marelui public. În prima ei parte, lucrarea enumeră șefii de stat și de guvern ai celor 167 de state independente cîte există în lumea zilelor noastre ; cea de a doua cuprinde dinastii și state ale lumii antice, medievale și moderne în număr de peste 150, adică formațiuni politice, — de la micul Japana sau ducatul pînă la marile imperii — care s-au succedat în istoria umanității, și care astăzi au rămas numai în cărțile de istorie.

Statele contemporane fac obiectul unei prezentări tripartite : date generale (suprafața, populația etc.) ; o succintă sinteză a istoriei naționale ; șefii de stat și de guvern. Dinastile și statele din epocile antice, medievale și moderne sînt însoțite de lămuriri mai ample intrucît — abia dacă mai trebuie spus — puțini sînt aceia care pot să situeze în spațiu și în timp state precum Monomachia sau Darfur și dinastii ca Ayyubizii sau Rastrakuții. Cititorul dispune astfel nu numai de liste de suverani, președinți, prim-miniștri etc. dar și de acele elemente de informație, care reconstituie cadrul istoric, fixează marile faze ale dezvoltării comunității etnice sau — în cazul statelor conglomerat din antichitate și ev mediu — a formațiunii politice căreia îi aparțin, și permit conturarea dimensiunilor personalităților istorice.

Ca orice instrument de lucru, **Mica enciclopedie de istorie universală** este o carte în primul rînd de consultat. Și totuși, prin erudiția și rigoarea care au prezidat la întocmirea sa, ea se cere citită, de la un capăt la altul. Lectorul va rămîne surprins de amploarea efortului desfășurat de autori pentru a-l oferi totul în domeniul tratat în lumina ultimului cuvînt al științei istorice. Deschizi cartea la întimplare și afli anii de domnie ai regilor Erantei, Ludovic II cel Gingav, și Ludovic V cel Trîndav, afli că cea mai veche republică din lume este San Marino, ca urmare a respectării principiilor constituției din 1263, afli că Narasimhavarman I (oprim aici transcrierea numelui care e mai lung cu încă altele două) a domnit între anii 630—668 și a fost cel mai de seamă conducător al statului Pallava din India. Abia după această străbateră a lucrării, cititorul înțelege că în cele peste 700 de pagini ale volumului sînt incluse milenii de istorie a planetei noastre. Fiecare an de domnie sau dată de preluare a funcției de președinte ori prim-ministru a necesitat căutări și confruntări pe care numai cei ce știu imprecizia și erorile izvoarelor își dau seama ce muncă este investită în date de zi și de an al începutului și sfîrșitului unei cîrmuiri.

Intr-un moment cînd interesul pentru istorie este mai mare ca oricînd, lucrarea lui Marcel D. Popa și Horia C. Matei apare ca o călăuză informativă și sigură pentru toți cei ce sînt preocupați de trecutul umanității : reperele pe care ea le oferă dau fiecăruia orientarea strict necesară pentru vîltoarele aprofundări.

Dr. FL. CONSTANTINIU ■

TEATRU

Leonce și Lena

Ciudată această piesă scrisă de Georg Büchner la începutul secolului trecut într-un limbaj teatral care amintește toate experimentele secolului nostru. Trecînd fulgerător și revoltat prin viață, dramaturgul nonconformist al vremurilor tulburi de persecuții politice sumbre și de exil îndurerat. Georg Büchner a prefațat prin opera sa de o fabuloasă expresivitate contururile stilistice ale teatrului modern, pornind de la drama psihologică, de critică socială și politică, realistă, naturalistă, expresionistă, suprarealistă, cu intuiția genială a omului de vastă cultură care a îndrăznit să exploreze toate posibilitățile de expresie ale scenei. Destinul i-a fost ostil pentru că opera sa a fost descoperită, după cum se știe, mult mai tîrziu și a fost asimilată de cultura lumii cu ezitări, ca orice operă care depășește timpul meditației sale și trimite mesaje prin secole ca astrele prin lunetele timpului.

Leonce și Lena la Teatrul din Baia Mare respectă atmosfera de basm romantic, construcția de parabolă, cu timp și spațiu neprecizat, ca și cum acțiunea piesei s-ar petrece undeva la granița dintre imaginație și realitate. Spectacolul lui Radu Dinulescu, unul dintre regișorii cu mari perspective al generației foarte tinere, se întimplă parcă în imponderabilitate. Mișcarea e lentă, desfășurată cu incetinitorul, gesturile sînt executate cu vult. Cuvintele se rostesc adeseori cu pauze simetrice pentru a fi receptate cu reverență, și întreg ansamblul alunecă prin scenă somnambul, ca visat de cineva, într-o muzică interioară a gândurilor și a sentimentelor. O ironie de aur plutește ca un nimb în jurul personajelor. O dulce toropeală și torpoare le face să treacă prin scenă tînjind după un paradis al dragostei și al armoniei. Intr-o lume de handicapai mentali plini de ranguri la curtea unui regat decrepît. **Leonce și Lena** nu poate fi încadrat într-un gen anume. Abundă comicul, burlescul, satira și poezia care atinge aici curatul sunet al perfecțiunii. Unii comentatori spun că această piesă face drumul de la Shakespeare la Brecht ! Senzația că ne aflăm la o piesă de Shakespeare e fascinantă. Dar ironia lui Büchner, detașarea cu care sînt privite personajele în monstroasa lor alunecare în vid, în bezmetica și abulica lor resemnare, trimite spre Brecht. Ea rămîne însă o parabolă în care convenția și artificialul se simt, în care construcția dramaturgică e firavă și plină de hiatusuri. Modul în care a fost pusă în scenă de Radu Dinulescu și a fost interpretată de unii actori ai teatrului din Baia Mare, depășește neîmplinirile textului și distanța care a trecut de la scrierea textului pînă azi. Radu Dinulescu face din **Leonce și Lena** un spectacol care trece din sfera parabolei romantice tot mai acut în aceea a parabolei sociale și politice, mai ales prin apelul la unele fragmente din articolele „Curierului din Hessa“, editat de Georg Büchner.

Spectacolul e economic compus, fără excese scenografice, dar expresiv, cu largi spații de desfășurare a jocului și cu subtile posibilități de schimbare a timpului și spațiului de conflict. Florin Harasim este un scenograf pentru toate soluțiile. Inventivitatea sa este în sine un spectacol. Știe să sugereze orice cu mijloace atît de simple și cu semne, cu simboluri atît de expresive, încît dacă nu ar exista un astfel de scenograf ar trebui inventat imediat. Mai ales acum, modul în care analizează fiecare cuvînt, fiecare expresie din text și dedesubturile pe care le descoperă întinzîndu-ne, în permanență, capcane în care să visăm și să medităm asupra propriei noastre condiții (pe marginea unui text scris atît de demult) fac din Radu Dinulescu un prestidigitator. Lumea sensurilor și a contrasensurilor i se supune ca într-o magie. Spectacolul rămînînd însă permanent supravegheat cu luciditate, învecinîndu-se în această direcție cu modalitatea de teatru brechtiană. I-am reproșat doar excesul de dedesubturi și de semnificații pe care le scoate la iveală la tot pasul și pasiunea pentru desfășurările lente, aritmate de „ostilități“, cînd surpriza se consumă rapid și percutant, spectatorul pîndînd-o febril pe cea care urmează dar care întîrzie pentru că regișorul nu a cenzurat-o, pe cea dintîi, la timp. Totul e o chestiune de ritm. Radu Dinulescu trebuie să urmărească încă o dată spectacolul, cu ceasul pe masă.

Admirabili în acest spectacol sînt Cornel Mititelu, Teofil Turturică, din vechea gardă de actori din Baia Mare, Tudor George și Valentin Voicilă din noua gardă, Ștefan Mareș, Ecaterina Sandu și Nicoleta Buică.

ADRIAN DOHOTARU ■

PLASTICĂ

Retrospectiva Maria Manolescu

La galeriile ORIZZONT, Maria Manolescu, artistă născută în București în anul 1897, deschide o expoziție retrospectivă de desen și gravură, gauri în care s-a specializat și cărora li s-a devotat mai bine de șase decenii, astfel că acum, în anul 1983, aproape în pragul altui veac, artista e activă și — fapt de-a dreptul impresionant — pe cale de a săvîrși o schimbare interesantă în lucrul său.

Maria Manolescu a studiat la Viena, cu Christian Ludwig-Martin și a debutat la Künstlerhaus, în 1922. Istoriile artei începutului de secol ne spun că Parisul era pe atunci centrul lumii pictorilor, sculptorilor și graficienilor, ceea ce nu-i tormai adevărat. Viena și Munchenul aveau și ele renumele unor centre de artă în stare să formeze și să orienteze pe un tînar intru tot ce-i de seamă în domeniu și nu întimplător scriindu-se prin monografii și prin dicționare despre junețea vieneză ori muncheneză a unor creatori — mulți dintre ei deschișători de drumuri — se remarcă soliditatea cunoștințelor dobîndite aici, probitatea meșteșugului, fermitatea concepției. Pe la 1919, cînd pleca la Viena un artist putea să aibă convingerea că a ales bine. Christian Ludwig-Martin era rectorul Academiei de arte frumoase și, în conștiința multora din cei ce făceau autoritate în critică și la bursa valorilor, un maestru.

Cînd discutăm arta din primele decenii sîntem marcați profund de literatura asupra școlii pariziene. Nu trebuie să uităm însă că mare parte din ce ne pare acum incontestabil, în plan estetic și valoric, era pe atunci motiv de conflict și de contestație. Maria Manolescu obținea premiul I la atelierul rectorului Academiei, debuta la o expoziție ce aduna în cea mai mare și mai prestigioasă galerie a metropolei toată floarea artei vieneze, revenea în anii următori la glorioasele expoziții „Secession“, în țară avea expoziții elogiate la galerii de marcă (Maison d'Art, Sala Mozart, Ateneu Român, Sala Hasefer), dispune talentul sau scria entuziast un Victor Ion Popa și toate apăreau clare și sigur puse în matcă.

În retrospectivă, opiniile față cu arta Mariei Manolescu ne sînt permanent și drastic controlate de anume păreri ce avem despre modernitate și originalitate. Un critic tînar, de exemplu, obișnuit să comenteze partizan manifestările atît de acuzat conceptualiste ale artiștilor din generația sa, ar găsi și criteriile și cuvintele ca să refere cu superioritate la ilustrativismul unor planșe din selecție. O cercetare lucidă a condițiilor în care se putea exprima un grafician în anii '50, unul de carte, indeosebi, ne va arăta că, în destule privințe, grafica Mariei Manolescu făcea figură originală. Ea avea o deschidere poetică și, datorită în mare măsură temelor, un farmec plin de canoane. Teza, cită există în această grafică, nu-i niciodată agresivă. Chestiunea originalității se pune, în anii '50, în niște termeni cam bizari astfel că trebuie să prețuim eforturile Mariei Manolescu de a da unui public cu adevărat mare imagini în care, deși „conținutul“ avea prioritate, „forma“ dovedea mult respect pentru meșteșug și o anume constanță a principiului estetic.

Maria Manolescu s-a născut într-un început de veac artistic revoluționar și a mers cu el, dar respectîndu-și sinele. Sfîrșitul de veac XX e și mai încărcat, fiecare artist se simte aproape obligat să aibă revoluția lui, criteriile valorii se negociază, nu mai există — s-ar părea — artiști de valoare medie, ci numai mari și foarte mari și-n toată osteneala aceasta iată un octogenar ce-și ține cu demnitate și cu clar țelurile artei lui. Grafica Mariei Manolescu induce un foarte necesar sentiment de stabilitate. În ultima vreme, cum se întimplă indeobște cu artiștii ce au ținut un riguros program de atelier, în anii din urmă ai frumosei sale senectuți, adică, Maria Manolescu renunță tot mai des la ilustrație, la povestitul fidel al realității și realizează „improvisii“, echivalente ale muzicii unor iluștri compozitori, clasici și moderni. Primenirea mijloacelor se petrece firesc, datorită unui proces de sublimare spirituală. Cînd artiștii artiști incheie pripit și devreme o carieră ce promitea mult, cînd în atitea cazuri se pune în seama dificultăților existenței ratarea unor talente, exemplul vitalității Mariei Manolescu rămîne tulburător.

TUDOR OCTAVIAN ■

CAP LIMPEDE

Primul festival sătesc de satiră și umor

Macea, comună cu oameni harnici și gospodari, situată la numai 25 kilometri de Arad, a găzduit primul Festival interjudețean de satiră și umor sătesc „Gura satului“. Au răspuns prezent peste 30 de brigăzi artistice și aproape 300 de ațepreți din 15 județe ale țării, un important număr de pictori și sculptori naivi, autori de literatură umoristică, fotografi amatori, caricaturiști. Concursul a avut cinci probe : pentru brigăzi artistice, grupuri de satiră și umor și interpreți individuali : literatură umoristică-satirică ; folclor tradițional și de inspirație contemporană ; pictură și sculptură nai-ă cu tematică umoristică ; da-tini și obiceiuri.

Juriul al cărui președinte a fost Valentin Silvestru a remarcat serioasa pregătire a concurenților, bogăția de idei a majorității textelor precum și

organizarea unor spectacole cu participarea unor formații prezente la festival în localitățile învecinate Sinmartin, Șofronea, Curtici, Dorobanți. În program au mai figurat sesiunea de comunicări și referate susținute de animatori ai genului și colocviul „Umorul în contemporaneitate“.

Premiile și distincțiile acordate au răsplătit munca și talentul componenților unui număr de 12 brigăzi artistice, a cercului folcloric al elevilor din Macea, a 9 interpreți individuali, 4 pictori și sculptori naivi, 5 caricaturiști, 2 fotografi amatori din județele Arad, Bihor, Bistrița-Năsăud, Brașov, Caraș Severin, Covasna, Maramureș, Mureș, Sălaj, Sibiu, Timiș.

Festivalul care timp de trei seri a fost urmărit de un numeros public a fost o reușită dovedind odată în plus uriașul izvor de talente existente în mișcarea artistică de amatori de la sate. (L. Radu).

Vorbiți și scrieți românește

Limbajul tehnic

Pesimiștii spun că, destul de curînd, omul obișnuit, cu studii generale normale, nu-l va mai înțelege pe tovarășul său care lucrează într-un domeniu specializat oarecare. Sau că un specialist dintr-un domeniu nu-l va mai înțelege pe altul dintr-alt domeniu. Că într-atîta se vor diferenția limbajele specifice unei anume activități umane încît vom ajunge la un soi de babilonie...

Optimiștii spun însă, că, oricît s-ar accentua diferențele, limba comună, unică, limbajul „standard“, cum l se mai spune, va domina tendințele de diversificare și deci pericolul de mai sus nu există.

Ca în multe alte cazuri, și de data aceasta adevărul e pe undeva pe la mijloc : nici limbajele specializate nu se pot îndepărta prea tare de sistemul general al limbii, nici acesta din urmă rămîne insensibil la noutățile (mai ales sub aspectul vocabularului, dar și al construcției frazelelor) pe care sistemele particulare le aduc.

De fapt, problema nu este atît de sistem (adică ce se va întimpla cu limba în ansamblul ei), cît de uz (adică ce se petrece în exprimarea concretă). Nu este nici un fel de pericol dacă un specialist vorbește cu colegul său din aceeași branșă utilizînd termeni și construcții neobișnuite

pentru nespecialist. Ce ne facem însă cînd acest specialist trebuie să explice un fenomen din domeniul său unui neinițiat, unui elev, bunăoară ? Să băgăm de seamă că, în acest caz trebuie s-o facă orin chiar natura procesului instructiv !

Mi-a fost dat să asist odată la un fel de instructaj al unor elevi de liceu. Li se explica nu numai ce au de făcut dar și cum funcționează utilajul respectiv, care nu putea fi demontat. „Aici e o chestie care cuplează ceva și toată treaba se învîrte făcînd o piesă să alunece pe un fel de șină...“ Elevii se amuzau, instructorul transpira... Dar nu el era vinovat !

În condițiile vieții actuale, limbajul tehnic nu mai poate rămîne în afara

preocupărilor lingvistului. El se cere studiat, ordonat și, mai ales, transmis ! Lingvistul nu se poate mîrgini numai la a critica un manual de specialitate, el trebuie să participe la elaborarea lui, să găsească soluții pentru ameliorarea lui.

De curînd, la Institutul de lingvistică din București s-a alcătuit un colectiv larg de studiu al acestor probleme. Deocamdată problemele ineseși trebuie formulate precis. Cu timpul, vor apărea și soluții. Unele au și fost conturate : dicționare de terminologie, limbaje de popularizare, dozarea noilor structuri.

Iată că am trecut în tabără optimiștilor !

CEZAR TABARCEA ■

LUCEAFAR



Tinara generatie romana se afla astazi sub influenta operii poetice a lui Eminescu.

Se cuvine dar sa ne dam seama de partea caracteristica a acestei opere si sa incercam totodata a fixa individualitatea omului care a personificat in sine cu atita stralucire ultima faza a poeziei romane din zilele noastre.

Pe la mijlocul secolului in care traim, predomina in limba si literatura romana o tendenta semierudita de latinizare, pornita din o legitima revendicare nationala, dar care aducea cu sine pericolul unei instrainari intre popor si clasele lui culte. De la 1860 incoace dateaza indreptarea; ea incepe cu Vasile Alecsandri, care stie sa descepte gustul pentru poezia populara, se continua si se indeplineste prin cercetarea si intelegerea conditiilor sub care se dezvoltă limba si scrierea unui popor. Fiind astfel castigata o temelie fireasca, cea dintii treapta de inaltare a literaturii nationale, in legatura strinsa cu toata aspirarea generatiei noastre spre cultura occidentala, trebuia neaparat sa raspunda la doua cerinte: sa arete intii in cuprinsul ei o parte din cugetarile si simtirile care agita deopotrivă toata inteligenta europeana in arta, in stiinta, in filozofie; sa aiba, al doilea, in forma ei o limba adaptata fara sila la exprimarea credincioasa a acestei amplificari.

Amindoua conditiile le realizeaza poezia lui Eminescu in limitele in care le poate realiza o poezie lirica; de aceea Eminescu face epoca in miscarea noastra literara.

TITU MAIORESCU, Critice, vol. II, Editura pentru literatura, 1967, Eminescu si poeziile lui (1889), pag. 329.

Prestigiul imens de care se bucura de un secol incoace Luceafarul lui Eminescu se poate aprecia si dupa cele peste o mie de studii si articole cite i-au fost consacrate la noi, dar si dupa numeroase cercetari si traduceri facute in strainatate de o serie de literati si savanti care se preocupau de specificul culturii, literaturii si limbii noastre.

Luceafarul este un inegalabil mesager al poeziei romaneesti, al acestei limbi romanice care sub pana inspirata a marelui poet cristalizeaza mitul nemuririi genului, aspiratia lui spre absolut, in ritmul metrelor populare si cu mijloacele specifice ale graiului ramas fidel romanitatii primordiale. Structura expresiva a poemului e si o mare lectie de limba si de poezie romaneasca, in configuratia atat de pura, de elevata transparenta a versului din apogeul puterii creatoare a lui Eminescu. Se stie ca, alaturi de Doina sa, cea din urma poezie citita de autor in Junimea de la Iasi la 5 iunie 1883, in ziua inaugurarii monumentului lui Stefan cel Mare, in fata Universitatii, alaturi de cele sapte poeme lirice, de o mare tensiune afectiva, incredintate in martie acelaasi an lui I. Vulcan pentru Familia de la Oradea (parca voind sa-si incheie munca de creatie acolo unde a fost recunoscut pentru prima data, la cei 16 ani ai sai, ca un adevarat poet), Luceafarul face parte din testamentul literar al poetului, o opera fara egal a literaturii noastre, indelung elaborata, vreme de un deceniu, poezul concentrind in ea substanta gindirii, credintelor si a artei limbajului sau de inalta expresivitate.

Luceafarul a fost obiectul multor cercetari, cum am spus, — incit e greu de intocmit un bilanț al lor sau macar o antologie a celor mai semnificative opinii formulate de un secol incoace asupra continutului si artei stilistice a poemului. Mai usor e sa ne oprim la unele ecouri deosebite starnite de aceasta opera in cimpul literaturii universale. Nu ne putem opri aici decit la studiile mai noi pentru a sublinia unele considerente revelatoare asupra poemului reprezentativ pentru cultura si limba noastra; am in vedere unele capitole masive din cartile consacrate poetului nostru national in Franta, Italia, Ungaria, U.R.S.S., India, despre care s-a vorbit uneori in treacat, inainte de a fi fost traduse recent si difuzate la noi. Incepem cu Alain Guillemeu care in teza lui de doctorat la Sorbona-Paris: *Geneza interioara a Poeziilor lui Eminescu* (1963) a analizat pe un spatiu vast (30 de pagini) Luceafarul, avind in fata, desigur, imensul material al variantelor acestui poem din editia academica *Perpessicium (Opere, II, 1943)*, material cuprins in rinduala lui cronologica, deci evolutiva, pe 80 de pagini format mare, capitol grandios care incheie volumul II al editiei citate. Eruditul umanist francez scrie: „In realitate, ceea ce suscita entuziasmul lectorilor romani e reusita perfecta pe care o reprezinta Luceafarul: Eminescu realizeaza acest tur de forta de a traduce o tema lirica generala, „europeana“, daca putem spune asa, intr-o limba, intr-un vers care sint romanești. Luceafarul este Moise al lui Vigny tratat in stilul Mioriței. Si in timp ce poezul francez trebuie sa caute in Biblia ceea ce am putea numi suportul mitic al operii sale, poetul roman află in

folclorul propriei sale țări un mit inițial, cu totul încărcat de rezonanță lirică. Să adăugăm că metrul ales este un metru popular, — acela în care masele țărănești române își cîntă de secole bucuriile și suferințele lor. Luceafarul dă carte de noblețe acestei forme spontane a artei naționale. Miracolul e că o poemă filosofică poate fi turnată în acest tipar. Eminescu incercind să-l imite pe Horațiu în metru antic, incercind o prozodie savantă în Glossă, n-a obținut niciodată un succes atât de deplin ca atunci cînd a imprumutat doinei celei mai naive stilul ei metric, monoton și pur... Acest poem Luceafarul, a cărui lentă elaborare am urmărit-o în amănunte, a fost publicat de Eminescu

Cred că multor cititori români, cînd recitesc ori le revine în minte poemul Luceafarul de Eminescu, le apare în imaginație o constelație de trei stele de înalta mărime pe o boltă cerească străbătută de norii iubirii ca dar, ai renunțării la nemurire, la drama din care se naște apoi mindria de a te ridica din nou peste ceea ce nu creează, ci poate aduce numai nimicnicia. Lucifer înseamnă doar creatorul de lumină. Iar constelația noastră are trei luciferi: Luceafarul de seară, care însoțește soarele în asfințit, Luceafarul de ziua, care-i întimpină răsăritul, și Luceafarul de Eminescu, răspindindu-și razele peste poezia romanească, luminindu-i calea prin secol.

Această trinitate astrală a genialului poem eminescian, izvorită din matricea folclorului românesc, din apa lui vie, este simbolul creației poetice a genului poporului nostru care străbate „ca un fulger ne-ntrerupt“ în universalitate.

Este o explozie poetică analogă cu apariția unei Super Nove.

MIHAI BENIUC, revista Luceafarul, nr. 16, din 23 aprilie, 1983 pag. 1.

intr-o revista a studenților români din Viena: Almanahul Societății Academice social-literare România jună, în numărul ei din aprilie 1983. Apoi, *Convorbirile literare* au publicat la rîndul lor același text în numărul din luna august. În intervalul care separă aceste două date, aprilie de august, Eminescu a suferit, în iunie, primul acces al bolii sale. Această împrejurare patetică dă Luceafarului și multimei de variante din care a ieșit o valoare de testament spiritual și înregistrăm ca o coincidență remarcabilă faptul că poemul care a rămas culmea lirică a literaturii române a fost tocmai marea operă ultimă a lui Eminescu, cea mai încărcată de reflecție și de emoție. (*Geneza interioară a Poeziilor lui Eminescu*, trad. de Gh. Bulgăr și Gabriel Părvan, col. *Eminesciana*, Ed. Junimea Iași, 1977, pp. 362—363; 390—391).

Savantul cercetător al limbii lui Eminescu, Ladislau Gáldi (Budapesta) a con-

Nouăzecișipatru de strofe fac desigur o țevărie prea complicată pentru ca seva să comunice peste tot cu aceeași putere. Unitatea se infăptuiește muzical. Unele strofe tac, altele cîntă, în acord cu flautele unei orgi. La sfîrșit răsună toate într-un țipăt coral:

Trăind în cercul vostru strîmt
Norocul vă petrece
Ci eu în lumea mea mă simt
Nemuritor și rece

Eminescu e un poet universal, dar, ca oricare altul, un izolat. Luceafarul e tipicul geniu al romanticilor lui Klinger și al lui Lavater, zeu uman, rege al lumii. Geniile sint solitare, neliniștite, Faust, Torquato, Tasso, Child Harold, Jocelyn îi sint tovarăși. Ei nu pot sta în spațiul nostru, strîmt, de unde vasitatea cadrului romantic în întindere (priveliște exotice, primitivă) și în înălțime (cimpul uranic). Poezia cu genii e totdeauna și o poezie cosmică. Lamartine, Vigny și ceilalți au viziuni cosmogonice și escatologice. Aștrii sint la modă. Keats incepușe un *Hyperion*. Hölderlin scrisese un *Hyperion*.

G. CALINESCU, Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent, Mihai Eminescu.

UL 100

scris „ciclului Luceafărul“ un întins capitol în cartea sa masivă: *Stilul poetic al lui Mihai Eminescu* (Editura Academiei Române, 1964, 472 pag., format mare) din care capitol desprindem un scurt pasaj semnificativ: „Când elabora varianta C și concluzia pe care o cunoaștem, poetul căuta să reliefeze încă o dată tragedia superiorității a geniului. Concluzia derivă în mod evident din ultimele versuri ale basmului... *Traînd în cercul vostru strîm / Norocul vă petrece / (Ce eu în sufletul meu simt / E nemurirea rece) / Ci eu, în lumea mea, mă simt / Nemuritor și rece.* Deosebirea sint esențială... După astfel de ezitari, a fost introdusă în ultimul vers expresia *nemurirea rece* care avea, cred, un singur defect: părea prea abstractă. Ulterior a fost găsită expresia în *lumea mea*, această aluzie aproape mistică, separată prin virgule de restul frazei, iar în ultimul vers substantivului abstract *nemurire* i s-a substituit adjectivul categoric și personal *nemuritor*. Astfel a fost făcută una din cele mai minunate strofe eminesciene în care se îmbină o serie de aliterații menite să pregătească efectul eufonic al ultimelor epitețe.” (p. 191). Fi- rește, suprema antiteză: *geniu-lumea* din jur e puternic potențată prin opoziția pronumelor acumulate (*vostru, vă; eu, mea, mă*) și a epitetelor; *cercul vostru strîm-lumea mea, nemuritor și rece*, — cum am mai spus-o în *Antiteza eminesciană*, cu alt prilej (1963).

În *Luceafărul*, tema principală este, cum se știe, setea de absolut a Poetului care a simbolizat în Hyperion nemurirea genului. Cartea Rosei Del Conte cercetează aplicațiile năzuințelor și realizărilor în arta poetică a geniului eminescian aspirând la nemurire: *Eminescu sau despre absolut (E. o dell' Assoluto, Modena, 1962)* este un studiu de bază, pe care-l așteptăm de vreo două decenii și în românește, cum s-a făcut cu alte studii fundamentale citate aici. „Și ameteala siderală, în voia căreia s-a lăsat Eminescu cu o bucurie extatică, el însuși mărturisind că „s-a îmbătat de științele stelare”, atinge poate momentul cel mai exuberant în coborîrea *Luceafărului-Hyperion* din cerul său înalt: *lumen de lumine, astru care se cufundă în vârtejuri de foc, în abisul luminos al spațiilor nemărginite, pe care raza lui îl străbate ca un fulger, țîșnind din stea în stea, străpungînd văzduhul impalpabil... Văzduhul este zona intermediară ca Eterul, Părintele Eter al lui Hölderlin, dintre opaca hule (materie) și transparenta Principiului Absolut. Ca marea, el este prăpastie și sin doritor; nu un receptacol pasiv, ci principiu însuflețitor, din care emană adevărata forță vitală...“ (Op. cit., cap. XIV).*

Opera încărcată de reflecție și de emoție, cum zicea A. Guillerrou, ecurile filozofice din *Luceafărul* vin de departe și din adîncul gândirii umane. Eminescu întîlnindu-se pe drumurile meditației și ale creației sale poetice cu spiritele emnente ale culturii universale. Cercetătoarea indiană Amîta Bhoșe a sintetizat într-o teză de doctorat susținută la București, apoi publicată în colecția *Eminesciana*, relațiile Poetului cu filozofia Indiei. „... un pasaj referitor la *Luceafărul*!... Eminescu: „Întîlnim în *Luceafărul* câteva ecouri ale gândirii budiste. De exemplu, setea de repaos a lui Hyperion e o dorință de nirvana, și „toți se nasc spre a muri și mor spre a se naște” e o altă exprimare a versului din Epigonii — „Moartea succede vieții, viața succede la moarte”, pe care l-a împrumutat Eminescu din istoria budismului a lui Burnouf. Dialogul între Hyperion și Demiurg în *Luceafărul* creează o atmosferă prielnică și plină de duioșie și înțelegere, așa cum există între un Guru indian și discipolii săi. Deși similitudinea prin texte e greu de stabilit, expunerea Demiurgului ne amintește de dialogurile între Buddha și Ananda, care

Problemele pe care *Luceafărul* lui Eminescu ni le pune astăzi, cînd cunoaștem izvorul lui istoric și ne putem orienta după înțelesul alegoric pe care poetul a mărturisit că a vrut să i-l dea, sunt mai mult de natură estetică. Dar care este secretul locului excepțional pe care oricine simte că *Luceafărul* îl ocupă în opera lui Eminescu? Toată literatura înghebată în jurul acestei poeme își are motivul ei psihologic în sentimentul că odată cu ea Eminescu se întrece pe sine. Data cînd Eminescu se hotărăște să-și publice poema coincide cu anul în care el atinge o culme căreia nu trebuia să-i urmeze o pantă lină în coborîre, ci prăpăstia și catastrofa. S-ar putea spune că în prezentimentul dezastrului apropiat, Eminescu își strînge încă o dată toate puterile. De pe promontoriul înalt pe care se ridică, el privește toată opera sa trecută, culege din ea germeții cei mai importanți de inspirație autentică și îi concentrează într-o singură mare viziune. Ceea ce ne propunem să arătăm este, prin urmare, că *Luceafărul* este o sinteză a categoriilor lirice mai de seamă pe care poezia lui Eminescu le-a produs mai înainte. Dacă soarta ar voi ca în noianul vremurilor viitoare întreaga operă poetică a lui Eminescu să se piardă, după cum lucrul s-a întîmplat cu atîtea opere ale antichității, și numai *Luceafărul* să se păstreze, strănepoții noștri ar putea culege imaginea esențială a poetului. Avantajul nostru este că putem privi acest chip mai de aproape, în bogata înflorire a frumuseților sale. Între timp, sufletul poetului se îmbogățise cu conștiința unei demnități excepționale, resimțită în aceeași vreme ca un izvor permanent de durere... „Geniul nu cunoaște nici moarte și numele său scapă de uitare... însă... nu e capabil a ferici pe cineva, nici capabil de a fi fericit” scrie Eminescu în nota ce interpretează *Luceafărul*. „Geniul? o nefericire!” se întreabă și exclamă Eminescu în Scrisoarea a III-a. Melancolia îl însoțește vecinic și ea este izvorul din care curge creația. Schopenhauer, care, ca în atîtea alte împrejurări, trebuie să fi înrudit și concepția poetului nostru asupra personalității geniale, scrie în această privință: „...melancolia care însoțește omul de geniu rezultă din împrejurarea că cu cît este mai limpede inteligența care își răspîndește lumina asupra voinței de a trăi, cu atît această voință înțelege mai bine mizeria condiției sale”. „Faptul că Eminescu a voit o dată basmul lui Kunisch nu poate explica de ce s-a oprit asupra lui și de ce s-a hotărît să scrie povestea unei dragoste dintre om și o stea, sub care palpită tendințele cele mai generale ale lirismului său. Steaua apare însă adeseori în poezia lui Eminescu și prilejul se dovedea bun acum de a aduna încă o dată în jurul tainicei, curate și misterioasei sale străluciri atîtea lucruri dîte îi cutreierau sufletul. Cine va studia odată gesturile tipice ale omului în poezia lui Eminescu? Unul din ele este ridicarea privirii către cer și stele. Omul care a fost atins de spectacolul frumuseții și al cărui suflet este neliniștit de iubire își înalță privirile spre cer. Așa ne învață Platon în Phaidros: „Cînd un om — scrie el — zăbind frumusețea aici pe pămînt își amintește de adevărata frumusețe, sufletul său capătă aripi și, simțindu-le bătînd, dorește să zboare. Nepuțînd însă, el își îndreaptă întocmai ca o pasăre privirile spre cer”. Din adîncurile inspirației sale erotice, din rezervele dorului care nu-l părăsește niciodată, pornește la Eminescu gestul înălțării privirilor către firmament și către eternitate. S-ar putea spune că este gestul unei nostalgii platonice... Există în poezia lui Eminescu o dimensiune universală care permite o libertate demiurgică a mișcărilor. Din substanța privirilor îndreptate spre tîrie, din sentimentul infinitului, din dimensiunea universului este făcut *Luceafărul*. Aci se întîmplă acea minune unică a creației ca în cite două strofe și cu cea mai mare ușurință, în felul cel mai natural, folosînd limbajul cel mai simplu, să ni se evoce cite o cosmogonie, stingerea unei stele, prăbușirea ei în mare sau incendierea întregului cer și închegarea unui chip din văile haosului... Această suverană libertate nu cunoaște obstacole. Și dacă numele de „creație” trebuie rezervat acelor fapte ale noastre în care rezistențele materiale nu devin sensibile, în care spontaneitatea se înalță cu ultimul triumf peste ele, *Luceafărul* lui Eminescu poate cu adevărat să-și asume acest nume.

TUDOR VIANU, Scriitori români, Editura Minerva, Colecția B.P.T. Poezia lui Eminescu, pag. 242-243, 245, 255, 256-257.

abundă în cartea lui Burnouf.” (Eminescu și India, Ed. Junimea, Iași, 1978, p. 97). Ecouri și apropieri posibile desigur, dar Eminescu este în *Luceafărul* „un gigant între giganti”, cum spune Mario Ruffini în frumoasa lui antologie a poeziilor de dragoste scrise de Eminescu (Torino, 1963), un poet cu intuiții fără egal și cu o putere de sinteză și de expresivitate prin care stă alături de marile genii ale umanității: „a fost mintea cea mai autoh-

Deosebit de impresionantă ne apare citirea repetată a poeziei *Luceafărul*. La 18 aprilie 1882, acasă la Maiorescu, s-a citit „frumoasa legendă de Eminescu, *Luceafărul*”. Peste șapte zile, la o nouă adunare a „Junimii”, în același loc, a doua citire „a noii frumoase poezii a lui Eminescu, *Luceafărul*”. În septembrie, noi lecturi serale din „veșnic frumoasele poezii de Eminescu”. La 8 octombrie, seara, în familie, „*Luceafărul* lui Eminescu cu el”, adică lectura a treia, menționată în prezența poetului. Joi, 28 octombrie, înaintea „Junimii” solemnă, cu participarea lui Alecsandri și țarasi în prezența autorului, se citește „frumosul *Luceafăr* al lui Eminescu, sîfuit”. Peste trei zile, petrecînd o zi la Buftea, Maiorescu citește Știrbeiilor aceeași poezie, o scrisoare literară a lui Slavici și din Mark Twain. În ianuarie viitor, Mitte dă citire traducerii *Luceafărului* în limba germană. Poema apare tocmai în aprilie, în „Almanahul Societății academice „România Jună” de la Viena și e reprodusă în Convorbiri literare la 1 august.

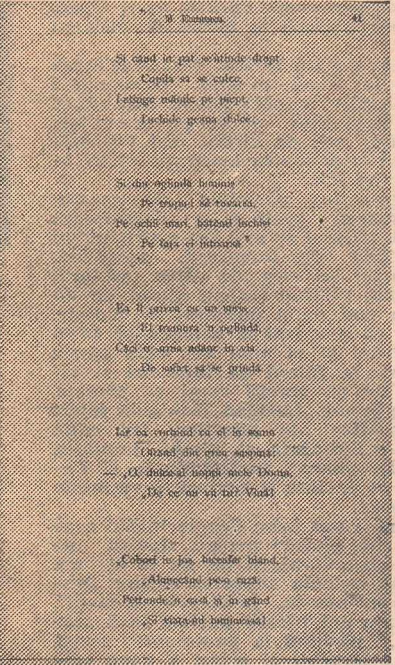
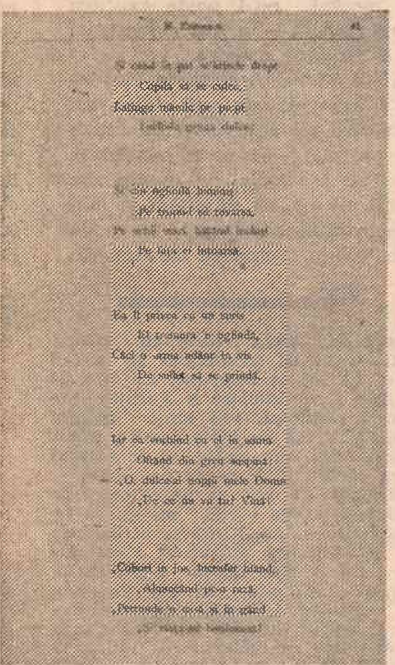
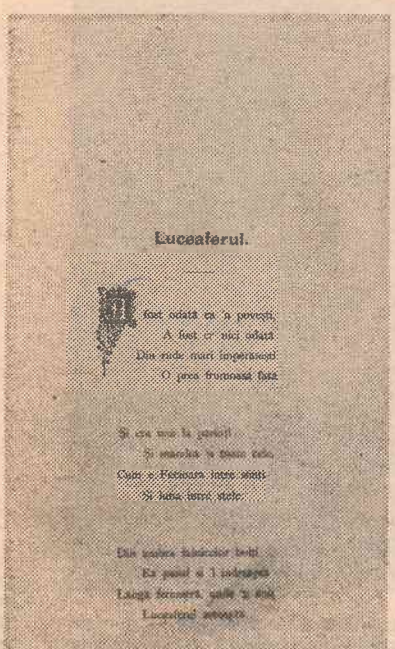
SERBAN CIOCULESCU, Proza- tori români, De la Mihail Kogălniceanu la Mihail Sadoveanu, Editura Eminescu, Titu Maiorescu și Eminescu, pag. 255.

tonă și, în același timp, cea mai universală care s-a născut vreodată pe pămîntul românesc”, — după fericita expresie a scriitorului grec Antonis Mistakidis (în studiul său M. Eminescu — genial poet român, Salon, după Viața rom. 4-5/1964, p. 367). În vasta panoramă a creației europene, studiile recente l-au așezat pe Eminescu și *Luceafărul* său în primul rînd, la locul cuvenit deschizătorilor de drum în curențele innoitoare de cultură, de poezie. Iurii Kojevnikov este unul dintre cercetătorii

cei mai atașați operei eminesciene, contribuind prin studiile și traduceriile lui la difuzarea în lume a acestei opere poetice capitale. Iată un citat edificator în privința *Luceafărului*, expresie unică a romantismului clasicizat, a filozofiei în poezie: „În laboratorul lui Eminescu există puține situații în care să fie posibilă confruntarea intenției artistice formulată de autor cu realizarea ei. În cazul de față (*Luceafărul*), avem a face cu un astfel de material, care arată pînă la evidență cu cîtă migală își realizează intenția, cît de precis era el în procesul travaliului artistic, cu cîtă răspundere privea el întregul complex artistic al mijloacelor poetice.” (M. Eminescu și problema romantismului în literatura română, Ed. Junimea, Eminesciana, Iași, 1979, p. 284). Dar poate mai mult decît aceste opinii de autoritate asupra valorii poeziei eminesciene reprezentative, traduceriile ei au contribuit mai ales la cunoașterea originalității gândirii și artei lui Eminescu, chiar dacă traduceri perfecte pentru o atît de fină țesătură de cuvinte și imagini sînt imposibile, cum spunea Arghezi (traduttore-traditore); traduceri sînt foarte multe și de nivel foarte diferit, încît s-ar putea face un studiu excelent de limbaj poetic comparat asupra rezultatelor transpunerii *Luceafărului* în alte limbi. Ar fi și un eșeu instructiv asupra esenței expresivității poetice, cu aspecte revelatoare în privința lexicului și gramaticii poetice contrastive, o contribuție la elucidarea unor probleme controversate de stilistică și de poetică.

Luceafărul lui Eminescu este inepuizabil deci în sugestii și reverberații semantice și filozofice, ilustrînd forța nesecată a geniului de a fertiliza conștiințele și a stimula talentele. Călinescu spunea metaforic, atît de penetrant, vorbind despre metafora eminesciană, dar dîndu-ne o definiție memorabilă a geniului, definiție pentru Poet, dar aplicabilă perfect și comentatorului său de excepție care a fost criticul reputat: „Un geniu este — scria Călinescu în 1964 — de plînge, sau de ride, un gînditor care lasă o diră sonoră de foc pe traiectoria lui cosmică, dînd o lecție de construcție umanității.”

La centenarul *Luceafărului*, mai familiarizați cu opera Poetului, recitînd mereu creația lui de căpetenie, vedem cîtă dreptate a avut Călinescu și toți cercetătorii care au pătruns în tainele operei, în laboratorul unic al variantelor din care a ieșit strălucitor poemul acesta reprezentativ pentru întreaga noastră spiritualitate. Acum un secol, deci, s-a tipărit acest mare testament liric al lui Eminescu și de atunci zborul înalt al *Luceafărului* a



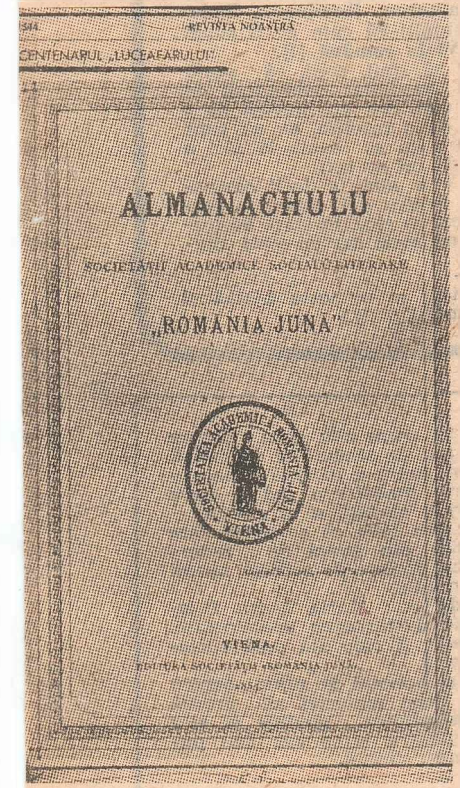
prefigurată înălțarea gândirii, a poeziei, a limbii literare românești:

Porni *Luceafărul*. Creșteau
În cer a lui aripe
Și căi de mii de ani treceau
În tot atîtea clipe.

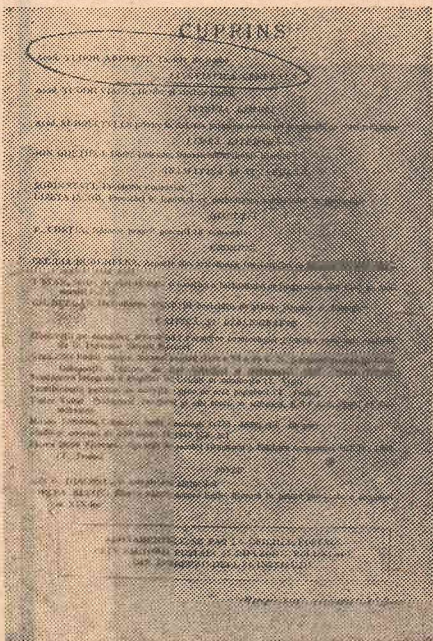
Un cer de stele dedesubt,
Deasupra-i cer de stele;
Părea un fulger nentrupt
Străbătător prin ele...

Luceafărul a pornit acum un secol, lă- sînd „o diră sonoră de foc pe traiectoria lui cosmică”, trajectorie care nu a fost o simplă diră, ci intruchiparea înaltă a vi- sului și a puterii de construcție a unei minți geniale. Eminescu, publicînd în aprilie 1883 *Luceafărul* său, a rămas cu adevărat „un fulger neîntrerupt” pentru inteligența și sensibilitatea creatoare a poporului întreg, „dînd o lecție de con- strucție umanității.”

GH. BULGAR



Un discurs de recepție nerostit:



Genul discursului de recepție — gen pe care, cel puțin în legătură cu academia țării sale, nimeni nu-l poate practica decât o singură dată — a fost cultivat cu strălucire și în țara noastră.

Alegerea lui Tudor Arghezi în Academie (1955) a avut loc sub acel statut, azi abrogat, în care nu era vorba de vreun discurs de recepție; și, ar fi nepotrivit, desigur, pentru academicienii numiți sau aleși în acea vreme, să asimilăm primul lor discurs în aula Academiei, în noua lor calitate, cu un asemenea discurs. Nu



putem însă considera că Tudor Arghezi nu a ținut să cultive acest gen literar la primirea lui în Academie printr-un text încredințat spre publicare — cu un titlu poate derutant (**Tablete de limbă**) — unei reviste academice — **Limba română**.

Nu sintem, aici, în prezența unui elogiu al predecesorului, elogiu care desigur că n-ar fi existat nici dacă noul ales ar fi fost în situația de a ține un discurs de recepție propriu-zis. Mai exact, sintem în situația în care predecesorul trebuia căutat în afara Academiei, găsit mai înainte în sat de Lucian Blaga, în țărani de Liviu Rebreanu sau în poetul anonim

credință în specialitatea în care a fost ales, anume punctul său de vedere în legătură cu limba și scrierea ei, ale căror studii și reglementare au format totodată primul obiectiv, cronologic vorbind, al Academiei. Ceea ce constituie alte subiecte clasice ale unui discurs de recepție.

În întregul text, fără a-și trăda nici combativitatea, nici stilul, Tudor Arghezi e solemn, toate persoanele sint evocate,

sărbătorește, pozitiv. Evocați elogios sint și un membru al vechii Academii, Alexandru Odobescu (ca inspector școlar), citiva dintre recentii membri post-mortem ai noii Academii — Creangă, Eminescu și Ibrăileanu — ca minutorii rafinați ai limbii, și — dintre academicienii în viață — contemporanul, omologul și egalul său Mihail Sadoveanu, care — în inoțea citirii unui discurs de recepție de către Tudor Arghezi — ar fi dat, probabil, din partea Academiei tradiționalul răspuns. În critica făcută unor formulări de limbă contemporană, alesul nu dă nici un nume (identificăm numai, într-un exemplu de dezacord gramatical, pe Bolintineanu). Toate acestea imi par apropieri ale textului de tipicul unui discurs de recepție, — fără a mai aminti prima lui frază, în care Arghezi exprimă clar intenția sa.

Pregătite pentru a apărea în numărul 2 din 1958, aceste Tablete de limbă au fost trimise de revistă editurii, editura le-a trimis la tipar împreună cu afișul corespunzător de popularizare (care includea o tablă de materie cu aceste tablete), dar excesul de limitare a criticii din acea vreme a făcut ca în revista difuzată și în afișul exous să nu mai apară Tirziu, ca ultim „bilet de papagal” autum, asemenea unui testament, textul a anărut cu infime schimbări — dar cu destule reduceri și fără nici o referință la viața academică — în revista „Argeș” (anul II, nr. 6, iun. 1967, p. 11).

Propunind publicarea integrală a textului original, întâmplător supraviețuit, nu am subînțeles o aderare completă la el, ci o contribuție la atestarea simbolică a dreptului lui Tudor Arghezi, membru al Secției de literatură și artă a Academiei, de a-și comunica părerea în materie de limbă română, de scriere românească, de ceea ce e legat de acestea, — drept de care, cîndva, a fost lipsit, pus în situația de a transforma un discurs de recepție într-o tabletă sau într-un bilet de papagal.

BARBU BERCEANU

Text explicativ al facsimilelor :

Rarități bibliofiliice : 1) pagină din textul arghezian (din prima variantă a numărului 2/1958 al revistei „Limba română” ; 2) prima variantă a afișului corespunzător.

Așezat de citiva timp cu sfiială într-un scaun al Academiei și avînd prilejul să mi se exprime azi inițial dată într-o publicație a Forului de cărturari condeii, mă simt obligat ca, îndoindu-mă de niște merite, afață de ale virstei, personale, să le atribuii acestora cărora li se curia pe drept.

Conștiința de hoț și pescuitor de știință prin apele vieții, nu mi se liniștește cu ce am făcut și strîns din țina priveliștilor înfilinate. Caut îndărăt cui îi sint dator schimbarea ficărișilor adunate, în aur de cuvinte românești, căci pentru cuvinte și vorbe înșirate am fost cîntit cu dragătorii de caligraf ias_ăunat.

Trebuie să fac pomenire de dascăli mei cei adevărați. Fără ei, aș fi rămas un codăș nălucit la moara de măcinat iluzii.

Fic-le ușoră fărina, care-l așteaptă și pe invățăcel, ei sint deocamdată doi. Dupăca numel lor au fost șterse de ploii vînt și de pe momente, le alătur aci, pe birția, mai durabilă și decît leopeda cu inscripții de les-bul cărora zăc.

Unul a fost părintele Abramescu, un diacon zvelt ca o domnișoară spelbă, cătorul de mai trziu al Bisericii Erozoianu din București, zugrăvită, pe gustul lui ales, de către pictorul Luchian, tînăr pe atunci, ajutat de un semen mai puțin înzestrat în vopsele. Poate că și scrisul cu pensula lor se va fi pierdut și el pină azi, fără ploaie și vînt, în fumul de luminări și tămîie, de pe peretii casei ei clopote, de rugăciune. Luchian inchipuia fețe iconografice ale sfinților, iar calfa lui, le-o inconjura cu nimb, împlinea goturile, punea încălțămîntea și înbrăca pe cuvioase și cuvioși în veșminte de Bizanț.

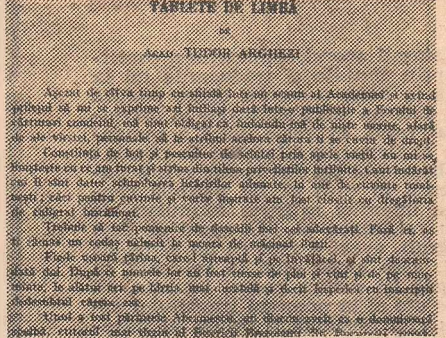
El mi-a pus între degete înțitul condeii „de piatră” pertru slovisit pe placă abecedarul, și tot de la el am deprins cadenta silabelor citite : „Bună di-mi-nea-ța, ju-pi-nea-să ra-ță”. La șapte ani băleții purtam încă „rochiță”, năzînd la pantalonii scurți peste genunchi, ai clasei a doua primare. Mi se pare că învățam carte pe alfabetul unui Barbu Constantinescu, fie-i și pomenirea lui binecuvîntată.

Al doilea m'estru mi-a fost, în gimnaziu, un o'lean frumos, Gheorghe Căbea, poet cu vocația stînsă, al unui poem lov, în versuri de factura Bolintineanu si Grandea, fă-ă să fi putut scrie chiar ca unul din ei :

„Ca un glob de aur luna strălucea și pe valea verde oștile dormea”.

Un dascăl să știe limbă mai bună și mai adîncă într-o epocă lipsită de filologie și lingvism, decît Gărbăa, n-am apucat. Dacă ar fi lucrat, ca la catedra îngămădită de copiii fermecați, un glosar în tot atitea volume cite cuvinte putea să exofice, cu aderențele, originile, vecinătățile, evocările și inrudirile lor, ar fi rămas de la el o enciclopedie pe toate generațiile noastre și un monument. De multe ori, clopotul de recreație trecuse în durată lecției încă de mult și profesorul de istorie al orei următoare intra peste noi și lua loc într-o bancă, să asculte și el. Din cînd în cînd, ne vizitase în școala primară Alexandru Odobescu, un alt bărbat de mare frumusețe, pregătindu-ne, prin graiul lui

Tudor Arghezi, „Tablete de limbă”



elegant, să-l prețuim mai mult pe dascălul de limbă, din Leeu. Da, e vorba chiar de prozatorul O. Jobescu, care s-a omorît, din dragoste geloasă pentru doamna Buzoianu, soția sensual impietată a unui geograf plini de bărbi și țepos.

Al treilea dascăl nu mi-a fost un profesor, ci vrafat de cărți chirilice, bătrîne din strana dreaptă a chinovici, unde am făcut „ascultare” de ucenic : Ceaslovul, Triodul, Aghiasmatarul, Pentecostarul, Mineele, Psaltirea...

„La apa Vavilonului, acolo șezum și plînsam”.

Cu atari învățători și năravuri, nu e de mirare să găsești coloanele tiparului presărat cu gunoaie. Scriitorii de foi denumite ziare, se cheamă azi redactori, prim-redactori, reporteri, secretari de redacție, corectori, directori... Nu le-aș cere să citească neapărat pe Dositei, pe Conachi, pe Miron Costin, pe Neculee pri Letopiseții, nici măcar pe Antim Ivireanu, dar o fărîmă de cunoștință, dîncolo de stradă și cinematograf, a limbii pe care o scriu, e de necesitate majoră. Ziarul nu are numai sarcina să informeze. Zilnic desfăcut supt ochii cititorului grăbit, îi cade și datoria să nu-i strice graiul cel puțin, dacă nu și gîndirea, absentă, se vede, și celui ce-l instruieste.

Iată gunoaie verbale cite vrei și nu vrei. Ți-ai pus ceva de gînd și redactorul scrie că intenționezi. O gospodărie bine chibzuită iese în fruntea celorlalte și fratele redactor spune că se situează în frunte. O piesă de teatru ori un film ești invitat să le vizionezi. Progresul buneii stări ajunge la gazetă al bunăstării... E nevoie devine necesită. A robi se face a înrobi. Meritul cutărula nu a fost că, ci a constat în aceea că.

Adeseori numele de localități stau la plural : București, Ploiești, Călimănești, Călărași...

Nominativ : București.
Genitiv : Bucureștilor. De unde a

putut ieși în titlul unui cotidian forma monstruosului Bucureștilui ?

Limba noastră e definită fonetică, în școală. Fonetică e propriu-zis ortografia. Se scrie cum se vorbește, fiecare literă reprezintă sunetul ei.

Totuși, în vorbire se aud sunete care nu se scriu. De pildă, imperfectul știam nu se rostеше uscat ști-am, ci ști-iam, și mă șfiam e rostit, nu șfi-am, ci șfi-iam.

Litera e din este se citește ie (ieste) fără ca indulecirea vocalei să fie scrisă. Adevărul e că, în afară de etimologiile și derivațiile raționale, cuvintele au și pentru ochi un portret, o figură, un profil. S-a încercat altădată să se scrie ieste în loc de este și prezența parazită în text a cuvintelor, logic estropiate de către simplificatorii de aventură ai vocabulelor, a supărat peizaful limbii. O altă simplifi care introdusă înții de Niculaie Iorga, prin generalizarea lui i din j cu căciula, alterează aspectul și atmosfera frazei, dînc'o de considerentul originii și rădăcinii. E greu de admis un esperanto artificial al ortografiei, pe cuvîntul reducerii la unitate.

S-au ivit confuzii de agramafie. Am avut mult de luptat la corecturile unei edituri, a căreia pricepere nu renunța în rупtul capului la el, cu trebuie în locul lui trebuie. Aci sunetul i face parte constitutivă din verbul a trebui, cum îl dă limba curat. A-l viri forțat în litera e face să se zbirlească penița.

Valoarea vocalei e adeseori străină de înțelepciunile redactorului. În urarea fii binevenit sint evidenți doi l, unul întreg și finalul scurtat la jumătate, care în pluralul substantivului fiu (Am trei fii). Redactorul lasă cuvîntul bere și scrie adeseori fi binevenit.

Dintru început și intru tirziu devin la gazetă. Dintru început și intru tirziu. Inițiaz dată se face pentru inițiaz dată. De ce pentru și nu pentru că ?

S-au putut citi în presă substantivul nou urieșie.

Cacofoniile uneori scabroase, inundă textul. Aș cita un titlu de revistă caracteristic, Limbă și Literatură !.

Sint 10 consune aproape duble, 5 tari și 5 slabe, ale aceluiași sunet, cu diferența de o nuanță. P e slabul lui B C e slabul lui G, T slabul lui D, F slabul lui V și S slabul lui Z. Traducerea în scris a slabelor înaintea celor tari, răzbește în harababură. Redactorul imperechează consuna S slabă cu consunele tari, ceea ce nu se poate rosti în vorbirea grăită, care grupează tariile cu tari.

E corect de scris „spor, scormon, strein, sfirc, dar nu e permis a se scri sbor în loc de zbor, șgirii în loc de zgriri, sdrobesc (ca stropesc în loc de zdrobesc, svint (ca sfînt) în loc de zvint.

Se întilnesc și neologisme fără altă paternitate decît fantezia anonimă, ca să nu zice ignară, a nepriceperii aflată în treabă. De la o vreme incoace compozitorul se cheamă muzician...

Confuzia lui spun cu zic, frecventă, dă de multe ori impresia iltmăcirii brute a verbului, dintr-o franțuzească neștiută sau [o] nemțească nedigerată. În limba noastră întrebunțarea lui a zice e limitată la un număr stabil de expresii. În nici un caz a spune nu-i egal cu a zice. Izbese și alte confuzii pe cititor : împreună cu dimpreună (sau dinpreună) între, dintre și printre.

Mi-aș permite, să am tertare, și obiectia relativă la titlul prezentei publicații : Limba română, cu desdența franțuzită (Langue roumaine). Titlul e o reminiscență profesională de catedră și program afișat. El evocă școala, băncile, tibișurul și cirpa de șters. În românește. Limba română nu ar fi putut să fie decît Limba românească (Vezi revista Viața românească. Titlul ei vine de la Iasii Moldovei lui Creangă, Eminescu, Ibrăileanu, Sadoveanu). Inchipuiți-vă cum ar fi sunat un titlu ca Viața română !].

Aș fi vrut să spui, cred, că peste gramatică și vocabular redactorul, cit și scriitorul calificat, are nevoie de o sensibilitate, de o intuiție, de un simț al limbii, care nu se învață la nici o școală. Ori ești, ori nu ești.

A scri nu e o meserie decît comparativ. A ști, pentru a fi scrisă, o limbă, e a o avea, aș zice, în stare de instinct. Cucul nu scrie dar își cîntă silaba corect.

! Azi revista se numește Limba și literatura română (N.R.)

Maria Luiza Cristescu

(Urmare din pag. 9)

niu pentru că eu nu cred decît în prietenii umane.

Amîndoi avînd același ideal umanist, prietenia noastră literară poate fi considerată pur și simplu ca o prietenie.

Mărturisesc că vroiam să-i fac un portret literar. Mărturisesc că

vroiam să spun cite ceva despre această atît de stimată și de iubită, și, hai să spunem lucrurilor pe nume, mare prozatoare (adică mare prozator) a noastră și al nostru.

Nimic d'n ceea ce ar putea face fermecător din punct de vedere literar un portret de scriitor nu-mi vine în minte.

Iată de ce : Maria Luiza Cristescu are austeritatea prozatorului.

Glumește și ride din pură curiozitate epică.

Risul și bobotul de plîns pentru ea sint prim material al prozei. În austeritatea gîndirii ei și-a păstrat pentru mine cea mai puțină avere : surisul.



atelier literar

G. Dumitrescu

Al. Cedru : Impresiile noastre merg cam în sensul aprecierii oficiale care vi s-a oferit. Firește însă, un teatru poate accepta sau nu o asemenea concluzie, în funcție de configurația repertoriului său, de necesități, obligații, oportunități etc. Ceea ce nu înseamnă că n-ar putea exista, pe întinsul țării, o scenă care să aibă nevoie de textul dv. Răspunsurile pe care le așteptați nu pot veni însă decât tot de la forul oficial cu care ați avut contact. (Poate și de la revista „Teatrul”, pe care n-ar strica s-o consultați).

Andrei Pina : Lucruri slabe, în general, uscate, neinsuflete, în afara poeziei (singurul text care se înscrie în sfera unei vibrații lirice e „Gutu-jia”). Proza, inconsistentă, minoră, fără semnificație (trebuie să căutați în dicționarul sensului corect al cuvintului „miasme” — „dulci miasme” ?!...). În rest, scrisoarea, cu bune preocupări și proiecte.

Liliana Constantinescu : Pagini tulburi, coplesite de invazii verbale lipsite de sens. Ceva, în „E toamnă”.

Mika L. Aldea : Există unele inclinații lirice, chiar dacă lucrurile sînt încă la început și lipsa de experiență își spune cuvântul. Mai aproape de realitate ni s-au părut cele versificate. Sînt motive să stăruim.

Gabi Avram : Pagini inegale, șovăitoare, printre care există însă câteva destul de bine angajate pe drumurile poeziei („Regăsiri”, „Intimplare”, „Privitor de seară”, „Luminări”, „Sfat”, „Croschiu”, „Biblică”).

R. V. Giorgioni : Lucruri cu totul obscure, inaccesibile, exceptînd „Legea vinătorii”, „Eu cred în zăpadă” (în care există unele promisiuni).

Martin Gheorghe : Nu sînt de publicat : pagini stingace, naive, rudimentare.

G. Andreescu : Încă nu e cu totul concludent, dar unele pagini („De ce?”, „Petiție”, „Sfat”, „Zadarnic”) îngăduie anticipări optimiste.

V. Cioară : Vă vom mîhni, poate, dar trebuie să vă spunem, cu aceeași sinceritate cu care ne-ați mărturisit problemele și frământările dv., că obsesia care vă urmărește n-are un suport real, nu se întemeiază pe niște înzeștrări și aptitudini corespunzătoare. Aprecierile — derutante — pe care le-ați primit în timpul școlii se adresau, probabil, firii dv. expansive, vioiciunii de spirit și, desigur, altor calități personale. Adevărul e că opțiunea dv., instinctivă, în viață, a fost înțeleaptă, realistă și puteți să vă mindriți cu roadele ei. Sperăm să vă regăsiți liniștea și adevărata vocație.

Anca Rotaru : Cîteva lucruri demne de interes: „Circ”, „Dedicatie”, „Receptie”, „Anotimpuri”, „O istorie” (ultimele două, ca și celelalte, necitate aici, păcătuiind prin alunecări în inflație verbală, uneori delirantă). Nu ne-ați spus vechea semnătură, așa încît textele pe care le-am reținut anterior nu pot fi identificate.

Ion R. Luca Papașu : Versurile sînt slabe, stingace, primitive. Celelalte lucrări de care vorbiți trebuie îndrumate spre o editură.

Gela Enea : În ultimele plicuri, cîteva pagini care par să arate un anumit progres (mai ales cînd sînt evitate artificiile „în dodii...”): „Tărit”, „Dedublare”, „Sfaturi pentru cel ce va urma”.

Manuserise neiscălite : „Masacrul din Liban”, „Copila”, „De ziua ta” etc.; „Ah, rimele !”, „Dor de Plumb”, „Șarpele”, „Scena” etc.; „Ingerul căzut”; „Cînd”; „La margini de vulcan”, „Metempsihoză”, „La piatra veche” etc.

Mihai Rotăreascu, Horia M., Filofteia D. Lăzărescu, Ioan Cheata, Iuga Axente (2 plicuri), Radu S. Pătrașcu, Constantin Gri-gorescu, Ana Călmus, Rădița Pirtea Ivan, Răzvan Gliga (2 plicuri), Mona Tamaș, Marian Bacula, Ștefan Orhei, Atnar Acirua, Claudia Stoian, E. Buzatu, Andrei Preda, Adriana Niculescu, Doru Stelaru (2 plicuri), Cristi, Dana Vasiliu, I. Tutunaru, Mircea Trifu, Ardeal Iulianus, Mariana Mavriche, Doru Jivan, Florin Gunea, Ana Ioana Oprea, Florin Bacoș, T. Brediceanu, George Toader, Ionel Stejereanu, Ion Marcel, Elisabeta Pană, Camelia Weiss, Valeriu Adrian Filip, Carmen Mircea, Luminița Alexandra, Iuliana Anton, Gh. I. (B.) Ne-goescu, Mirela Văsoi, Virgil Tamina, Corneliu Moroiaru (2 plicuri), Camelia Popescu Crist., Sandu Florin, M. V. Iridon, Stan Viorel, Aurelian Doru Jiga, George Dudă (aveți nevoie de școală !), Ana Andrei, Marilena Herțanu-Chirețu, Mihai Istudor, Dumitru Branc (mai bine, în „Desen cu mina stîngă”), Anca Dan, Diana Vinătoru, Cristina Stoici, Bianca Accow, Ciki, Liliana Manea, Doina Pădu-reanu, Sorin Anghelută, Traian Talpă, Mircea Moldovan, Adrian Nițu, Nicoleta Cristina Balaci Dumitru, Gh. Aristobas, M. Langer, Nicolae Hăloiu, Afrodita, Ioan F. Drimbe, Petre Aurelian, Gr. Roșca, Sabin Firiza, Ion Mihalea, L. Munteanu-Hariga, Florea Cojocaru, P. Argintaru, Virgil Țucan, Mihaela Fănică, Florina Angela Drăgan (taloanele se trimit separat, cu mențiunea „Cenaclu”) : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU
N.R. Manuscrisele nu se inapoiază.

Strada Melancoliei

Traversez parcul și această toamnă,
încălzit în frunze uscate,
falsificînd foșnetul vîntului.
E plimbarea de seară.
Din cînd în cînd, îmi scot ceasul —
o superbă mașinărie de făcut ceață,
apoi mă retrag în mansarda mea
din strada Melancoliei,
unde aștept răsăritul de lună,
și, de frică, astup spărtura din geam
cu o pernă sfîșiată în dinți.

Propulsie cu lacrimi

Ascuțiți, trufași și gret,
ochii mei nu-s ochii mei.

(dintr-un manuscris găsit
într-o sticlă de lampă)

Nu-i adevărat ce văd, nu se poate,
doamne, străzile sînt inventate !
Fiițele — (cred, tot plăsmuite) —
sînt case de bani, jefuite.
Flori și păsări, fluturi și nori,
sînt născocite de-optimiști autori,
iar lumina — o invenție a zilei,
cum este gîndul în mintea copilei.
La intersecții sînt scheme-afîșate,
așa cum fiecare ar trebui să arate :
cu urechea încăpătoare și lungă,
și cu gura făcută punga.
Tot ce se mișcă (desigur, ca pe roate)
este propulsat de lacrimi adevărate.
Pentru că lacrima prezintă o garanție
a tot ceea ce este materie vie.

NICULAE ALEXANDRU VEST

Fără cerneală

Scrii un poem
numai cu o coală de hîrtie
și fără cerneală
cînd confecționezi
o pungă țuguată
ca pentru floricele de porumb
în care
ca-n craterul unui vulcan
te încumești
să cobori
mic, tot mai mic
și mai mic,
cît mai mic.

EMIL PETRESCU

Metaforă simplă

o tindă pustie
ca un cuib toamnă
(ce simplă metaforă)

o tindă cu mirosuri
vraște printre lucruri

ninge cu busuioe
într-o tindă
pustiită de mirosuri

busuioe la grindă
pare singura candelă

GAVRIL JIR

Tahicardie

Zvîcnind dimineața cu spaimă,
în secunda dinții
a trezirii,
caut alături,
amintirea somnului tău,
peste care anii
așază aureola pierderii
și durerea fără sfîrșit,
și rănilor cugetului
înfloresc alături, în perne,
din lacrima mea nevăzută,
în culoarea viorie
a ochilor tăi.

VIRGINIA SOARE

Bună seara

Bună seara iubito
liniștea se vinde cu litrul
menajeria s-a deschis
ciudate visuri mă-nconjoară
soldați de plumb
cărute fără cai
copaci cu ramuri albe

acesta-i secolul nostru
orologii zac în cazemate
bună seara iubito
undeva am uitat să rid.

VICTOR ADDEL

Uragan de zăpadă

Tu, cel care te increzi
în puterea pumnului și a fărâdelegii
află că poți orbi
de prea multă zăpadă,
că poți asurzi
de trîlurile păsărilor
și că poți muri
înțepat într-un trandafir.

DIANA BARBU

Sabia lui Damocles

Șuiera necruțător
ca să despice-n două
memoria uzată
de-ngrămădiri de obiecte.
Cine-o trage din teacă ?
Cine-o pune la loc ?
A ruginit de mult
dar zgomotul sec și metalic
mi-a ucis fiecare vis
de zi și de noapte
chiar ispășirea
de care mă tem
mi-a lăsat păcatul,
tragică mea vină de-a fi
ucenic neplătit
la Hefaiostos.

G.H. DUMITRESCU

Duminică

Frunzele clipocesc în
singele tău, lumină,
și în tînga meu, care
sînt
parte ta de întuneric...

VICTORIA MILESCU

MITICĂ POPESCU

(Urmare din pag. 9)

actor, adevărata împlinire nu e niciodată, mereu urmează o altă sau dacă a ajuns într-adevăr la un punct maxim, la maxima împlinire, înseamnă că după aceasta nu mai e nimic... decît moartea !...

— Cum suportați succesul, popularitatea ?

— Chiar considerați că eu am dobîndit popularitate ?!

— Categori !

— ...atunci pot spune că îmi place, pentru că înseamnă că și oamenii mă iubesc pe mine, cum îi iubesc eu pe ei, și nici nu contează dacă eu îi iubesc chiar mai mult. Este riscul meu, dealtfel meseria asta de actor este de mare risc... puțin cred, pentru că sîntem niște persoane publice ; dar sîntem pentru că am acceptat-o noi, nu ne-a obligat nimeni, așa că trebuie să acceptăm și cînd niște oameni nu sînt de acord cu ceea ce facem, chiar dacă nu au dreptate. Noi ne-am oferit, repet — nu ne-a obligat nimeni ! Da, în măsura în care există, ea, popularitatea, mă bucură, repet, sînt un timid și nu ascund asta, este avantajos pentru noi astfel de om să fie cit de cit popular, e ca un suport moral : să știi că nu ai făcut degeaba ceea ce ai făcut !

— Teatrul Mic a raportat în ultimii ani succese impresionante — a merge astăzi la un spectacol al acestui teatru reprezintă un eveniment cultural ! Cum explicați această teribilă lansare a acestui teatru pe o orbită valorică și estetică demnă de învidiat ?

— Există o vorbă românească (eu mai cred și în vorbele astea, în proverbe) : „Omul sfințește locul”. Orice teatru, ca să ajungă mare, are nevoie de un ANIMATOR : nu se poate fără acesta, în lume ! Teatrul Mic — și iarăși vin și zic că am avut noroc, fiind aici, la acest teatru — a avut norocul de a beneficia la direcția sa de acest mare animator, Dinu Săraru, care este și un foarte talentat director (și acesta este un talent, a fi director ! — mi-ar părea foarte rău dacă el ar renunța din cine știe ce motive la funcția asta !). Sînt mulți care doar au vrut să devină directori, fără a avea talent în acest sens... În cazul lui Dinu Săraru, anii au dovedit-o ! Este un foarte bun conducător, a adunat în jurul său oameni de mare valoare. A promovat mult, și cu curaj deosebit, tineretul (amintiți-vă „Emigranții”, spectacolul lui

Mircea Daneliuc ; sau gîndiți-vă la Cătălina Buzoianu, o foarte bună regizoare, dar care abia în acest teatru a reușit cele mai mari succese ; Purcărete, care era un regizor bun la Constanța, este astăzi un mare regizor al teatrului nostru ; Cristian Hadji Cubea. Apoi actorii : nici nu știu dacă Dan Condurache a împlinit 30 de ani și este unul dintre actorii importanți ai scenei românești ; tinerilor angajați li se dau roluri importante imediat, fără a se aștepta să se facă remarcați prin alte teatre sau TV., sau cinematografie : Manolache, Visu, Mișu Dinvalte, Florin Călinescu ș.a., Rodica Negrea, apoi, ca să nu mai spun că eșalonul de acțione al trupei este, cred, la ora actuală cel mai bun din țară !). Programul lui Dinu Săraru nu a însemnat numai un simplu angajament luat la „ungerea” sa ca director : iată, a șasea stagiune este pe sfîrșite și acest program a fost respectat cu strictețe. Dinu Săraru a spus că vom juca mai ales dramaturgia secolului XX și abia apoi Shakespeare, pe care îl considerăm reprezentant al dramaturgiei secolului...XXI. Ei bine, astăzi se repetă „Richard III”, în care Ștefan Iordache joacă acest rol la vîrstă apropiată eroului tragediei, și nu cînd se apropie de pensie... ! Este o bucurie pentru noi vineri noaptea cînd, după terminarea spectacolului, în tîlîm cozile celor care stau pentru bilete, unii pe bordură, mulți cu chitare, așteptînd să se deschidă casa a doua zi la ora zece. Și încă un lucru important : avem dramaturgi care au scris și scriu special pentru teatrul nostru, D.R. Popescu, Romulus Guga, Paul Cornel Chitic...

— Sinteți un optimist ?

— Cred că da, și în sensul bun al cuvîntului, adică nu la modul superficial. V-am mai spus că eu cred în proverbe, în ceea ce mă privește este valabilă vorba „mai bine mai tirziu decît niciodată”, mie anumite lucruri, bucurii, succese mi-au venit mai tirziu. Desigur că una e să fii cunoscut la 25 de ani, și cu totul altceva la 45 ! Dacă nu aș fi fost un optimist, poate că aș fi renunțat, cu atît mai mult cu cît — socotind că viața trebuie trăită așa cum e — eu a trebuit și am știut să iau viața asta de la cap, de la capătul capului, de foarte multe ori... de la începutul începutului, fără nici o jenă, și nimeni nu se poate lăuda că m-a împins de la spate și nici n-am uzat de cealaltă vorbă a noastră „dacă ești dat afară pe usă, intră pe fereastră” !... Mi-am văzut de treabă, pe posibilitățile mele, convins fiind că în cele din urmă „uleiul se ridică la suprafață”. Odată și odată !

— Despre film, Mitică Popescu ?

— Da. Am avut marea șansă — iarăși, sînt un om norocos — de a intîlni și aici oameni talentați, deși nu am fost solicitat prea mult, și asta nu neapărat din vina mea. Am avut bucuria de a lucra cu oameni ca Dinu Tănase, Pița, Vaeni, Daneliuc, Verolui... am jucat roluri care m-au satisfăcut, chiar dacă au fost roluri mici. În meseria asta se învață enorm pe roluri mici. Dacă ai un rol mare, ai timp să mai și greșești : dacă din zece replici însă greșești trei, într-un rol mic, rămii cu mai nimic... Deși la un „Hamlet”, de pildă, chiar dacă proparul va fi mai bun decît Hamlet, critica va discuta în primul rînd despre actorul care a jucat Hamlet, despre proparul consemnîndu-se doar două-trei cuvinte... Am glumit. Rețineți : îi sînt extrem de îndatorat acestui regizor și om extraordinar care e Andrei Blaier, precum și intîlnirii cu unul dintre, poate, cei mai buni scenariști ai noștri, Titus Popovici, în serialul „Lumini și umbre”. Vă mărturisesc — iar ajung la noroc ! — că dacă aș fi avut șapte vieți, nu m-ar fi zărit nimeni așa cum m-au văzut pe micul ecran milioane de spectatori, timp de un an de zile... Și de asemenea datorez mult colaborării mele în teatru și în film lui Mircea Daneliuc.

— Care credeți că este rolul și rostul actorului în lumea asta contemporană atît de zbuciumată pe care o trăim ? Este ultima întrebare.

— Cunoașteți următoarea anecdotă ? Un om obișnuia să se ducă uneori cu prietenii la circumă. Soția, pentru a-l împiedica, îi spune într-o zi : „Uite, bărbate, și-am luat eu băutura, spune ce vrei”. „Dă-mi o... votcă !”, spune omul ; „Deschide frigiderul și ia-ți !” Cere bietul om apoi Tîrnave, coniac, Bacardi etc.... într-adevăr, găsește de toate. Innebutnit, se așază la masă, cade pe gînduri : „Ehe — spune el — cînd mă aflam eu în Brazilia... ! ?” Femeia sare arsă : „Dar cînd ai fost tu în Brazilia ? !” „Ei, vezi — exclamă omul — uite de-ai mergeam eu la circumă !”... De cînd se știe, omul a dorit să vizeze, să se joace și chiar și joacă într-un fel un rol, indiferent de meseria care o are : nu este la fel de serviciu ca și acasă, nu se comportă la fel cu un străin sau cu un prieten. Într-un anumit fel fiecare om rămîne un copil, dispus să se joace. Ei, noi, actorii, beneficiem de acest avantaj : sîntem muncitori fără să muncim, medici fără riscul operației, criminali fără a păți nimic, împărați fără a avea nevoie de tron etc. — avem acest avantaj față de dv., ceilalți, care v-ați mai juca, dar nu puteți chiar ca noi... să lăsați însă gluma : consider că

meseria de actor este foarte importantă la ora actuală. Și de ce ? Pentru că „armele” noastre sînt cu totul altele decît în multe alte meserii, „arma noastră” lucrează mai ales asupra sufletului uman, adică eu sînt convins că orice om care pleacă de la un spectacol pleacă puțin mai bun decît atunci cînd a intrat !... Omul a devenit foarte nervos, grăbit, susceptibil, apăsător... pînă și clima pare a se fi transformat împotriva lui. Este aglomerat, de multe ori depășit de evenimente. Or, meseria noastră de actori îl ajută, mi se pare, să-și regăsească acel echilibru de care are atîta nevoie. Ceea ce-mi întărește această părere este chiar dorința oamenilor, mai mult decît oricînd, de a veni la teatru. Săliile au devenit neîncăpătoare. Am impresia că se întîmplă cu spectacolul, exact ce se petrece cu un automobil la stația de alimentare, trebuie să încerce la pompă pentru a putea motorul să funcționeze mai departe. Pentru buna funcționare a sufletului uman, noi, actorii, sîntem printre cei care îi dăm combustia necesară... și speranța, fără de care nici nu se poate trăi !... Fără convingerea și speranța că ajută omul, eu, ca actor, nu aș mai avea nici un rost !... De aceea, dacă mă doare ceva, mă doare, încă, lipsa acelei solidarități atît de necesare breslei noastre. Oameni de teatru de calitate se șicanează, încă, între ei, în loc să lupte împreună : nu le convine cînd la un alt teatru decît cel în care lucrează a apărut un spectacol remarcabil. Adevărate victorie în teatru nu se poate obține decît pe plan general, „cu o floare nu se face primăvară” ! Asta ne-mai lipsește nouă, oamenilor de teatru : nu sîntem destul de uniți în a apăra calitatea spectacolelor noastre, iar datorită acestui aspect se strecoară foarte ușor mediocritatea. Pentru că mediocritatea nu constituie un pericol... cel puțin la început, pînă cînd se instalează. Și de multe ori mediocritatea apare pe piață (și poate că mai ales în cinematografie) : am văzut destule filme proaste, destui regizori mediocri, după ce au făcut o calamitate au fost pedepsiți dîndu-li-se să facă alte și alte filme, pentru că nu deranjează. Nu văd rostul, nu mai sîntem o „tină cinematografică” !... Mie mi s-a spus multă vreme că sînt „o tină speranță” — complet greșit ! Noi, actorii, nu jucăm cu buletinul sau cu vîrsta pe piept ! Cînd se investește ceva în noi, noi trebuie să realizăm valoarea pentru care a fost făcută investiția ! La noi nu există scuze : ceea ce ajunge în fața consumatorului, a spectatorului, ajunge fără explicații. În artă nu există erată !

Un muzeu in labirint

Adică Minotaurul

3.

„Nici să iubești, nici să urăști: iată jumătatea oricărei înțelepciuni. Să nu spui nimic și să nu crezi nimic: iată cealaltă jumătate”, scrie Schopenhauer. Desigur, desigur. Dar dacă aceasta este, într-adevăr, înțelepciunea, ce rost mai are să ne-o dorim? Cum să nu iubești și cum să nu urăști nimic? Cum să visezi o zi în care vei fi destul de înțelept încât să nu mai deschizi gura, mulțumit că ai ajuns, în sfârșit, să nu mai crezi în nimic?

Și printre pictorii unui o gândit, într-un moment sau altul, la fel. Braque, de pildă, zicea că fericirea începe când încetăm să mai știm. Adică fericirea să fie o problemă de renunțare? În ce mă privește, nu mă pot convinge că totul e atât de simplu. Atât de simplu și atât de penibil, în fond, dacă Faust a făcut pactul cu diavolul numai pentru a descoperi că e greu să concurezi cu imbecilii în materie de fericire, ei fiind, oricum, mai dotați pentru ignoranța absolută, supremă și mintuitoare. Și pe urmă n-ar trebui să luăm vorbele lui Braque în înțelesul lor aparent.

Mă întorc la păsările mari și albe care pătrund, la bătrânețe, în tablourile lui Braque și le domină. Păsările liniștite și albe, cu atât mai albe cu cât moartea e mai aproape, care stau cu aripile larg desfăcute, dar nu zboară. Au încrăcit în aer. Între ceea ce a fost și ceea ce va fi. Ca să nu ajungă la sfârșitul zborului, au rămas imobile în văzduh. Dar nici nu renunță. Nu-și închid aripile. Încit îți vine să te apropii de ele și să le șoptești: Curaj!

Pentru că trebuie curaj ca să rămii atât de senin.

Pentru că trebuie curaj ca să nu renunți.

Cu ochii la păsările mari și albe ale lui Braque, mă gândesc la Leonardo. Înțelepciunea lui? Da, figura e a unui înțelept. Nici un artist n-a semănat atât de bine cu Socrate. Iar Michelet n-a exagerat deloc numindu-l fratele italian al lui Faust. Și totuși, pe patul de moarte, Leonardo ar fi recunoscut, spune Vasari, că n-a lucrat în artă „așa cum s-ar fi convenit”.

Și pentru că nimeni nu ne lămurește „cum s-ar fi convenit” să lucreze Leonardo, sintem nevoiți să ne mulțumim cu presupunerii. S-a gândit, poate, cite tablouri a ratat pentru a studia zborul păsărilor. Și-a amintit, poate, că a visat prea mult, în dauna operii, că s-a risipit în prea multe proiecte, că a pomit în prea multe direcții, că s-a lăsat fascinat de prea multe ipoteze, din toate domeniile, că a îndrăznit, deci, prea mult și de aceea a realizat prea puțin față de posibilitățile geniului său. Dacă înțelepciunea este arta renunțării, nimeni n-a fost mai puțin înțelept decât Faust și decât fratele său italian. Dar tocmai de aceea Leonardo își dezvăluie măreția mai degrabă în eșecuri decât în izbînzii. Abia prin proporțiile eșecurilor sale, adăugate operei, realizăm adevărata statură a acestui titan. A cutrețat prea mult și n-a fost, prin urmare, înțelept, căci nu și-a lăsat timp să ducă la capăt aproape nici unul din marile sale proiecte, dar cine ne-a spus mai limpede decât Leonardo că un om ar trebui judecat în primul rînd după setea lui? Decepțiile ni-l apropie. Înfringerile îl umanizează. Eșecurile îi sporesc grandoarea.

Încit te simți ispitit să consideri înțelepciunea cea mai mediocră și cea mai primejdioasă dintre virtuți. Care te învață mereu ce să nu faci, care îți dă, de fapt, porunci negative: Să nu fii excesiv, nerațional! Să nu r.ști! Să nu fii imprudent! Dar cită vreme să fii prudent? Pină la moarte? O, dacă înțelepciunea stinge dragostea și ura, dacă ea pecetluiește buzele, dacă ea este arta de a renunța, atunci e păcat să devenim înțelepți. Să le-o dea zeii altora. Celor pe care vor să-i pedepsească.

Și, poate, m-am grăbit gîndindu-mă la o sală de muzeu în care să fie strînse autoportretele de bătrînețe ale pictorilor. Deoarece, cum a zis cineva, anii nu fac înțelepți; abia fac bătrîni.

În plus, a explica prea mult duce, probabil, cel puțin uneori, la inexplicabil. Despre Botticelli, de pildă, știm că la bătrînețe a fost bolnav și singur. Foarte singur și foarte bolnav dacă-i dăm crezare lui Vasari care pretinde că pictorul „Primăverii” umbra prin Florența în ciști, „căci nu se putea ține pe picioare”. Și ducea, se pare, o existență jenantă, părăsit de prieteni și uitat de admiratori. Cum să ne explicăm golul și frigul din jurul lui? N-a mai fost la modă? N-a mai putut să picteze în ultimii ani? Sau, traumatizat de evenimente, și-a încheiat opera pentru a se cufunda, singur, în lumea decepțiilor sale? Cu cit ne întrebăm mai mult, cu atât ne convingem că unicul adevăr sigur al lui Botticelli sînt portocalii din „Primăvara” lui. Ei luminează ca păsările lui Braque. Între ceea ce a fost și ceea ce va fi. Privindu-i, nu mi pot imagina pe Botticelli decât tînăr.

Așa cum pe Cézanne nu mi-l pot imagina decât singur, retras în ultimii ani într-o sihăstrie pe care n-o încălcau decât cei apropiați și, din cînd în cînd, tineri admiratori care se încumetau să înfrunte singurătatea solitarului de la Aix. Această retragere e mai mult sau mai puțin explicată de caracterul dificil al pictorului, om ros de complexe, încăpă înat, susceptibil, care suporta greu să fie contrazis și la fel de greu suporta să fie privit în timp ce lucra. Înaintînd în vîrstă, timidul-violent Cézanne s-a îndepărtat de toți prietenii. Numai rareori mai putea fi zărit ieșind din biroulul său de la Aix și mergînd la Paris. Dar prin ce miracol acest lup singuratec bîntuit de neliniști devine un exemplu de rigoare? Pentru că nu se poate trăi fără certitudinii cînd te simți amenințat din toate părțile?

Bineînțeles, bineînțeles, mă simt tentat să răspund. Povestea e cunoscută de citeva mii de ani.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Gheorghe Stoica

În năzuințele, în luptele și jertfele românilor din Transilvania, pentru drepturi și dreptate, înainte de dezagregarea imperiului habsburgic și de împlinirea străvechiului și legitimului vis al Unirii tuturor teritoriilor noastre naționale, se cuvîne să-l amintim, ca un participant zelos cu condeiul în mînă, pe gazetarul și scriitorul Gheorghe Stoica, pe care — cu siguranță — prea puțini din lumea de azi, auzindu-i numele, să-l știe ca atare.

Istoriile literare, în genere, îl omit, iar acelea de presă — cite le avem și cum le avem — nu-l consemnează.

E adevărat: n-a fost vioară primă și n-a ambiționat la vedetism, nu era om de vîtsînă și nu s-a înghesuit spre fotoliile de orchestră, dar în modestia și rezerva lui aducea o neînduplecată tărie și onestitate de convingeri, o dirzenie de caracter, o ținută fără aplecări și șerpuri și un curaj moral exemplar — puse toate în slujba neamului împilat — pe care nimeni n-a cutrețat vreodată să le discute și pe care le-a plătit cu pribegii și, mai cu seamă, cu închisoarea grofilor. Și dacă nu-l asez între marii corifei ai strădanilor și suferințelor — ca să-i respect comportamentul și firea — îl voi însemna aici ca pe unul din glotășii naționali, care nu și-a făcut decît cu abnegație și fanatism, datorită.

L-am cunoscut, bătrîn și sfătos, povestitor colorat, plăcîndu-i anecdota, vorba de spirit și șugiala.

Se născuse în Tohani Brașovului ca fiu de țărani, 24 august 1877,

și optează tînăr pentru ziaristică, fiind redactor la „Tribuna” de la Arad și la „Lupta” de la Buda-pesta. A mai scris la „Foaia Poporului” de la Sibiu, ca să revină din nou la „Tribuna”, pină ce și-a încetat apariția, apoi la „România”, la „Viața Nouă” din Bucovina și, mulți ani după primul război mondial, la „Patria” de la Cluj; și a publicat literatură cu tematică rurală, la vechile reviste „Lucafăru”, „Sămănătorul” și „Viața Literară”.

În 1913 debutează editorial cu un volum de schițe și povestiri, intitulat „Alte vremuri”, scos în editura „Librăriei Naționale” de la Orăștie, a lui Sebastian Bornemisa în seria „Biblioteca scriitorilor de la noi”, sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, și îngrijit de Octavian C. Tăslăuanu. Spicuește din prezentarea acestuia, datată „decembrie 1912”, pe care i-o face lui Gheorghe Stoica: „E un fecior de țărăn de sub Eiatra-Craiului; un pribeg care a îmbogățit literatura ardeleană mai nouă cu citeva povestiri de o valoare reală. Cu toată școala ce-a făcut-o, sufletul lui și-a păstrat cu îndărătnicie însușirile moștenite de la părinți. A rămas, în toate manifestările lui intelectuale, credincios lumii din care a ieșit. În literatură, a descris cu predilecție viața țărănească, iar ca ziarist a apărut pe cei obișnuiți și nedreptățiți.

Literatura țărănească a lui Gheorghe Stoica nu e însă scrisă, fiindcă în deceniul din urmă a ajuns la modă, — ci ea e expresia sufletului său de artist. Poporanismul la el, e organic; tot ce descrie a văzut, a simțit și a trăit. Graul țărănesc nu e învățat din cărți, ci de acasă. Între scriitorii ardeleni, e unul dintre cei ce cunosc mai bine viața de

la țară și o descriu mai credincios și mai artistic”. Ceva mai departe, Octavian C. Tăslăuanu adaugă: „Înzestrat cu un talent declamatoric remarcabil și ademenit de turneele lui Zaharia Bărsan, s-a angajat în trupa lui și a cutreierat în lung și-n lat Ardealul, stîrînd pretutindeni veselia cu jocul lui. A urmat un timp Conservatorul de la București, dar nici viața de actor nu l-a mulțumit. A intrat în gazetărie și pentru un articol scris în „Lupta” de la Buda-pesta, a făcut cunoștință și cu temnița din Seghedin, în a cărui umbră s-a odihnit un an și jumătate”.

Menționez că a mai tipărit un volum de amintiri, în 1934, „Calvarul unui gazetar”, pe care nu l-am văzut niciodată, o piesă de teatru popular cu titlul „O sedință comunală”, în colecția „Biblioteca Teatrală” și a tradus din Turgheniev și Henri Murger.

Nu cunosc anul cînd și-a mîntuit existența Gheorghe Stoica — cred că după 1940 — dar știu că în ultimii ani ai vieții se retrăsese în comuna Luna din județul Cluj și îmi iau îngăduința să-l semnaloz admirabililor clujești, cărturarului Mirecea Zăciu și poetului Alexandru Căprariu, care ne-au dat la Editura „Dacia” atîtea tipărituri utile și valoroase, să-l repună în circuitul cunoașterii cu o eventuală culegere, în excelența serie „Restituiri” și îi asigur, nu numai că nu vor greși, dar că lectorii avizi de a ști și de a afla, lîngă mălămita lor, le vor rămîne întotdeauna recunoscători. Și Gheorghe Stoica ar merita cu prisosință fapta și gestul urmașilor de la el de-acasă, să fie readus la lumină în ostenele și zămisirile lui, din întunericul și uitările ferecatului timp dus.

L. KALUSTIAN

Inteligența in timp

Un bun album este o lume care te se oferă s-o contempli ca să-i înțelegi articulațiile cele mai intime, te îndeamnă să poposești în ambianțe în care să fii tratat ca un oaspete încărcat de onoruri. Un astfel de album este cel editat în 1982 de revista Transilvania: **Civilizație milenară**. Autorul fotografiilor este un nume intrat de multă vreme în conștiința publicului nostru: Ion Miclea. Un cuvînt înainte semnat de Radu Florescu și un studiu istoric și comentarii deosebit de documentate aparținînd lui Corneliu Bucur conferă și mai mult fast acestei remarcabile inițiativă editoriale.

Cele 12 secțiuni ale albumului sînt o propunere de a descinde într-un domeniu despre care niciodată nu s-a scris și nu se va scrie destul: acela al geniului creator de pe aceste meleaguri. Gospodăriile, complexele hidraulice, teascurile, vasele de lemn, alambicele, morile de vînt, războaiele de țesut, virșele și plasele de prins pește, ceramica înfățișate în fotografiile lui Ion Miclea evocă punctele de reper ale unei civilizații într-adevăr milenare. Aceste embleme sînt o dovadă de netăgăduit a vitalității și ingeniozității unui popor care, de-a lungul secolelor, nu s-a mulțumit



să aștepte cu smerenie să fie la cheremul naturii, și a încercat, cu bun-simț și pricepere, s-o domine, fără a o vătăma, fără a-i provoca dezastre. O întreagă filozofie de viață este expusă cu pricepere de autorii albumului. Înțelegi parcurgîndu-l ceva din istoria unor oameni care au știut să-și folosească inteligența pentru a descoperi, a inventa cele mai potrivite mijloace care să le asigure o existență nu

numai îmbelsugată, dar și demnă, independentă de a celorlalți de pe alte meleaguri. Un mare orgoliu, care nu se transformă niciodată în trufie, se descoperă în această carte: acela de a nu aștepta niciodată ca rodul minții și brațelor altora să-ți cadă plocon din cer, ci a găsi singur soluțiile potrivite mediului în care te afli. După cum rezultă din acest album, la lecția de demnitate poporul român a răspuns prezent de la începuturile sale.

Într-un muzeu imaginar al întregii planete, exponatele din muzeul tehnicii populare din Dumbrava Sibului, — din care multe sînt prezentate în album — ar figura la loc de cinste. Mai ales că nu numai originalitatea, eficiența uneltelor, de pildă, ar impresiona pe vizitatori. Oamenii care le-au făurit au avut un dezvoltat sentiment al frumosului și nu s-au grăbit să le execute grosolan, preocupăți doar de utilitatea lor, ci au zăbovit cu migală asupra lor împodobindu-le deseori mestesugit, ca pe niște lucruri de artă, care să bucure și ochiul.

Într-o manieră simplă, accesibilă, fără a fi însă nici o clipă frivolă, autorii albumului **Civilizație milenară** ne amintesc, cu ajutorul cuvîntelor și al fotografiilor, cine am fost. Iar acest **memento** nu poate fi decât reconfortant pentru spiritualitatea românească.

GEORGE ARION

Ce profetim, ce profesăm

Lecția Sofiei Vicoveanca

Emisiunea de „Tezaur folcloric” de luni seara, altfel cam inegală ca opțiuni programatice, ne-a oferit nu demult prilejul — nu ezit să-l numesc fericit — unei cunoașteri mai ample și mai complexe a acestei strălucite mesașere contemporane a cîntecului popular românesc care este Sofia Vicoveanca. Lăsînd la o parte faptul că inconfundabila cîntăreață nu aparține, cel puțin din punct de vedere etnografic, nordului Moldovei, cum a denumit prezentatoarea eminesciană „dulce Bucovină” și cum a avut grijă să precizeze interlocutoarea interpretă, trebuie să-i recunoaștem Sofiei Vicoveanca aproape inegalabila calitate de a fi nu numai o exponentă a cîntecului nostru popular din toate timpurile, ci și o profundă cunosătoare a tot ce are el mai de preț, ca originalitate, ca autenticitate. Mai întii interpreta ne-a făcut citeva fascinante demonstrații ale vocației sale de a prezenta cîntecul bucovinean într-unsele din esențele sale cele mai alese și mai reprezentative pentru geniul nostru național, reamintindu-ne parcă în fiecare clipă versurile celebrei ode „La Bucovina” a unui Eminescu adolescent încă dar cit de sensibil și vizionar:

N-oi uita vreodată,
dulce Bucovină,
Geniu-ți romantic, munții
în lumină
Văile în flori,
Rîuri resăltînde printre
stince nante
Apele lucînde-n dalbe diamante
Peste cîmpii-n zori.
Dacă ne-ar fi reinviat în suflet

fie și numai aceste sentimente și încă am fi avut, ca de obicei de cite ori o ascultăm, îndatorința de a-i fi recunoscători pentru momente de înălțătoare artă ce ni le-a oferit. Grație însă inițiativei realizatoarei merituoasei emisiuni, Mari-oara Murărescu, ne-au fost deschise citeva ferestre mai largi către figura, voievodală i-aș zice, a Sofiei Vicoveanca, personalitatea sa dezvoltându-se sub fețe bănuite numai dar necunoscute. Fiind rugată să-și exprime citeva opțiuni în materie de cîntec în genere și mai ales de cîntec popular, alege- rile sale au mers pe un „bătrîn scripcar” bucovineanu (terte-ni-se termenul pe care-l preluăm dintr-un poem al lui Nicolae Tăutu, dedicat chiar bătrînului Vinde-reu, din „dinastia” căruia provenea și favoritul Sofiei Vicoveanca) și un profesor de muzică din Tîrgu Lăpuș. Sunetul inefabil al strunelor bătrînului scripcar ca și zice-rea atât de insolită a muzicii omu-lui iubitor de folclor de la Tîrgu Lăpuș, ambii talente puțin cunos-cute publicului larg, ne-au desco-perit în marea cîntăreață de la Bucovina și o cunosătoare de mare finețe a specificului cîntecului popular, a „izvorului curat ca la-mura al poeziei populare”, cum îl numea Eminescu.

Trecîndu-se la opțiuni din fonofiloteca de aur a Radioteleviziunii, Sofia Vicoveanca a pedat pentru virtuțile fără egal ale regi-nei romanței românești Ioana Radu. (Din păcate prezentatoarea emisiunii ne-a oferit spre exem-plificare a acestor virtuți un cîntec popular moșesc „Toată lu-

mea-mi zice lotru”, admirabil inter-pretat dar în nici un caz neputînd a-l considera drept romanță).

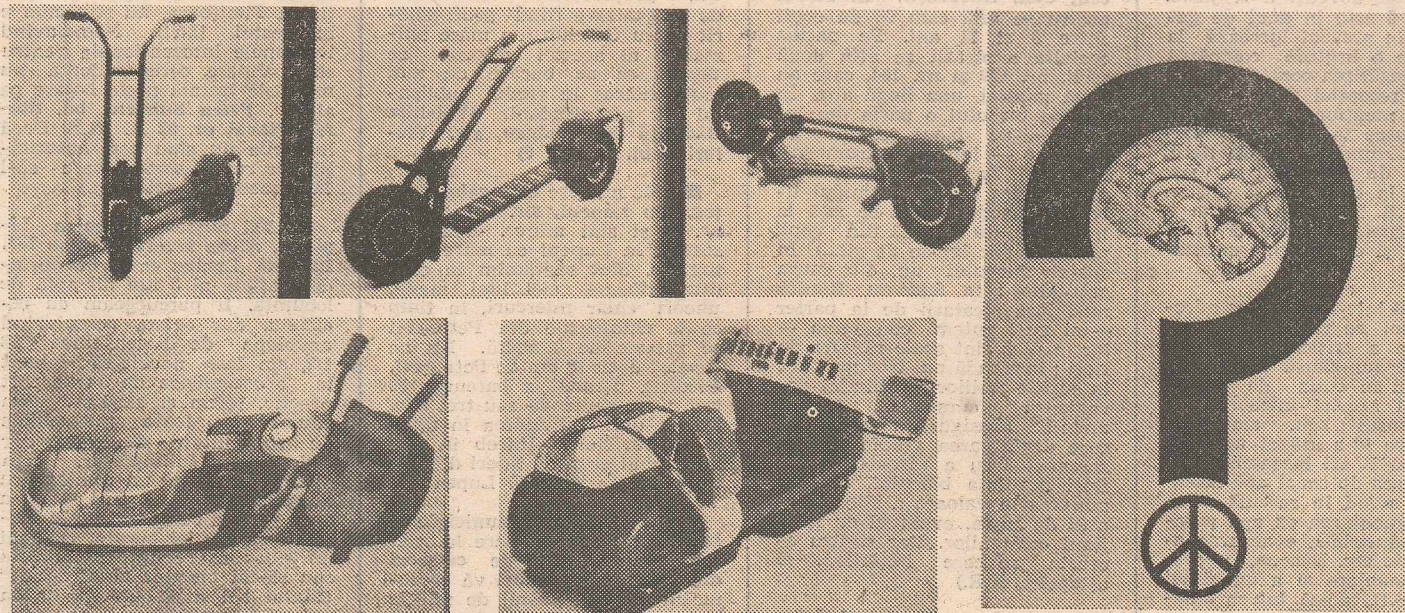
Lecția pe care ne-o dă cu demnitate și neclătinabil respect pentru cîntecul popular românesc Sofia Vicoveanca ne-o înfățișează pe desăvîrșita interpretă și ca pe o sofie, adică o înțelepciune a folcloristicii noastre contemporane, o lecție plină de învățămînte nu numai pentru colegii săi interpreți dar și pentru cercetătorii acestui domeniu al artei noastre populare. Ținem să facem aceste sublinieri pentru că niciodată ca în acești ultimi ani n-am asistat la un aten-tat atât de deșăntat asupra auten-ticității și valorii cîntecului nostru popular. Zone întregi, uneori, cum e Banatul sînt infestate de influen-țe străine, de inflexiuni care rîi frumoase la ele acasă dar la noi în orice caz nu. Angajarea pe la ansamblurile profesioniste județene a unor soliști care nu provin din respectiva zonă folclorică fac-ilitează această poluare, astfel că în plin Bărgan ne întilnim cu fe-nomene de poluare de-a dreptul alarmante provenind din celălalt capăt al țării. De ce nu se ia și în această direcție exemplul strălucit al bucovineicei Sofia Vicoveanca, mereu credincioasă locurilor unde s-a născut?

Este cazul ca în acest domeniu să se pună ordine și factorii res-ponsabili, de la specialiști la acti-viști culturali, să nu mai admită nici o imixtiune în tezaurul nostru folcloric. N-ar fi rău dacă ar face-o aceasta chiar prețioasa emi-siune cu acest titlu de la Televizi-une, eliberîndu-se de un anumit decorativism, unilateralitate și pre-țiozitate românească.

Oricum, pentru lecția pe care ne-a oferit-o prin Sofia Vicoveanca emisiunea în discuție, nu putem să fim decât recunoscători.

NICULAE STOIAN

Tradiție, creație, experiment în spațiul unui prestigios liceu de artă



Imaginile reprezintă câteva realizări — lucrări de diplomă — ale elevilor Liceului de artă „N. Tonitza“

Liceul de artă „N. Tonitza“ din Capitală. Artistul plastic Gheorghe Roșu, profesor și director al școlii, ne întâmpină bucuros să ne vorbească despre elevi și despre frumoasele roade ale muncii lor. Expozițiile școlii, de fapt, vorbesc de la sine și arată lucruri de-a dreptul admirabile. O mulțime de obiecte de uz casnic splendide așteaptă, în fază de prototip, să dorească cineva să le producă și să le dea pe piață. Este greu să alegi. Un bob superb, o trotinetă minunată ca în visurile frumoase ale copiilor, un ghiozdan foarte încăpător și multifuncțional, spectaculos ca aspect și ca posibilități de folosire, foarte ușor, apoi niște patine reglabile, un recipient mai mult ornamental după aspect, o sticlă tăiată în fațete care n-o lasă nici cum să cadă, adică să se spargă, un fier de călcat care ar concura cu succes pe piață orice produs similar. Sînt câteva din lucrările proiectate și realizate de elevii liceului.

Grupa de pictură monumentală din clasa a XII-a, anul școlar trecut, a realizat lucrările de artă monumentală care decorează clubul Academiei „Ștefan Gheorghiu“, ne spune tovarășul director. Lucrările grupelor de artă monumentală și ceramică din clasa absolvenților acestui an vor decora — artă monumentală și panou ceramic — doi pereți (hol) la Școala generală nr. 24 din sectorul 2. Școala are admirabile tradiții în for-

marea unor talente. La începutul lui 1983 liceul a participat (grupa design — forme industriale) cu 10 lucrări de diplomă la expoziția trienală de design la Sala Dalles. Tovarășul Gheorghe Roșu ne roagă să reținem și amănuntul semnificativ că Liceul „România Socialistă“ din Cuba păstrează, într-o admirabilă colecție, lucrările de grafică și pictură donate de Liceul de artă „N. Tonitza“ din expoziția itinerantă a școlii noastre în Cuba, organizată în 1975.

A ajuns, de multă vreme, în ordinea firescului ca elevii acestui liceu să obțină premii și aprecieri elogiabile la concursuri și expoziții nu numai în țară dar și în străinătate. Ca într-o veritabilă familie persistă și azi în toată școala mindria și bucuria pentru „Medalia de aur și premiul NEHRU“ obținute cu cîteva ani în urmă la un concurs în India de Anca Arion, pe atunci elevă în clasa a XII-a.

Anul trecut ministerul a mai aprobat două clase de industrial: una cu profil de prelucrarea lemnului, alta cu profil de materiale de construcții. Tovarășul director ne spune: „Pe lângă acest program, școala noastră, în colaborare cu CESAROM și cu Combinatul fondului plastic a organizat și pentru ei pregătire facultativă în studiul desenului, al culorii, al volumului și, cu sprijinul Muzeului de artă R.S.R.,

în studiul istoriei artei. În planul de învățămînt, lor le lipsesc tocmai aceste obiectele de studiu. Au avut maiștri și ingineri foarte buni care au supravegheat practica lor productivă. Dar acestor elevi le lipsește pregătirea practică artistică în atelierele liceului în chiar meserile practice în întreprinderi. Adevărata ucenicie în meserie și dezvoltarea gustului artistic, antrenarea în activitatea creatoare, aici s-ar putea asigura. În fabrica ei se familiarizează cu procesele tehnologice de multiplicare, de serie și învață transpunerea în material finit a unor proiecte, prototipuri, idei care trebuie gândite în școală. Or, faza aceasta din școală lor le lipsește. E vorba, sigur, numai de cele două clase de profil industrial. Din păcate, în acest fel se pierd meserii, tocmai meserii cerute de întreprinderi. Culmea este că noi am ajuns să nu mai pregătim tineri pentru arta decorativă, de pildă vitrinieri — foarte căutați, la absolvire, în anii trecuți — iar, acum, Ministerul Comerțului Interior încearcă umplerea acestui gol prin înființarea unor clase anume la liceele cu profil comercial. Or, este ușor de înțeles că fie și numai tradiția excelentă pe care o avem deja pledează — și pledează bine — pentru pregătirea tinerilor decoratori-vitrinieri în liceul de artă. Liceu de unde ies cu o formație profesională și cu o cultură necesară profesiei de un nivel

ridicat. Nivel probat convingător de multe promoții de absolvenți ai liceului de artă. Ca o confirmare a calității pregătirii acestor copii în meseria ce prind finețe, cea artă care depășește nivelul meseriașului comun, ni se povestește despre lucrări de restaurare foarte dificile, de pildă după cutremur, mai ales că I.C.R.A.L.-urile nu aveau meșteri care să poată face lucruri atât de pretențioase.

Cam așa se vede școala și elevii ei din biroul directorului. Și acum iată și o privire mai de la distanță. Drumul pînă la Ministerul Educației și Învățămîntului e scurt. Ca și cu alte ocazii, tovarășul prof. univ. dr. docent Iosif Tripsa, secretar de stat la M.E.I., ne primește cu amabilitate. „Noi apreciem — ne spune domnia sa — că liceul are un colectiv de cadre didactice și de elevi care s-au încadrat bine în exigențele sportive ale acestui liceu. Pregătirea generală se face după aceleași manuale ca în toate celelalte licee din țară. Plus pregătirea de specialitate, care este remarcabilă. În ce privește cifrele de școlarizare pentru clasele de arte plastice, acestea sînt de neschimbat. Dar considerăm că experimentul din anul școlar 1982—1983, ca pe lângă clasele de artă să existe și clase cu profil industrial, a dat rezultate peste așteptări. Peste așteptările optimiștilor. Pentru că au fost și pesimiști, care au zis că n-au ce căuta asemenea clase la un astfel de liceu. Dar legea spune că liceele — toate liceele! — se organizează pe mai multe profile. În fond, n-am făcut decît să ne încadrăm în lege. Și s-au obținut rezultate bune, cum vă spuneam, pentru că pregătirea în profil, lemn să zicem, a unor elevi cu talent artistic ne dă posibilitatea să pregătim în mod superior, față de liceele industriale obișnuite cu profil de industria lemnului, tocmai acei meștri pentru unicelele de mobilă de artă, foarte bine plătită la export. Rezultate similare s-au obținut și cu prima clasă în profil de materiale de construcții. Acești elevi, la absolvire, avem temeiuri să credem că vor fi mari meștri în ceramică fină. Iată de ce intenționăm ca, în anul școlar 1983—1984 să mărim numărul claselor cu profile industriale din liceul de arte plastice. Pe lângă cele două profile, vrem să adăugăm o clasă cu profil de industrie ușoară, în speță o clasă în care să pregătim meștri în finisarea superioară a textilelor. Iar în viitor vom căuta să găsim, împreună cu colectivul liceului, încă un profil industrial pentru pregătirea unor meștri în prelucrarea artistică a metalelor“.

DORIN GHERGHINESCU
Fotografii de VICTOR RADULESCU

Cenaclul Flacăra

al Tineretului Revoluționar

(Urmare din pagina 24)

Localități: Tirgu Jiu, 22 aprilie 1983, orele 19, grădina Teatrului de vară; Rovinari, 23 aprilie, orele 16 și 30, în aer liber.
Durate: 6 ore spectacolul de la Tirgu Jiu, între care mai bine de trei ore s-au desfășurat sub o ploaie puternică; 3 ore și jumătate manifestarea noastră de la Rovinari.

Număr de spectatori: 4 000 la Tirgu Jiu și 2 000 la Rovinari.
Calitatea spectacolelor: unicate absolute determinate de condițiile în care s-au desfășurat.

Atmosfera: la primul spectacol entuziasmul molipsitor a ținut neclintit un public pentru care ploaia rece și tăioasă parcă nici n-ar fi existat. La cel de-al doilea, forța artei a învins ostilitatea unor oameni la care predispoziția către băutura era oarecum motivată de conjunctura aniversară în care se aflau și de superficialitatea celor ce cred că băutura este suficientă oamenilor pentru o sărbătoare.

Aportul organizatorilor: foarte bun. Multumim conducerii organizației de partid a județului Gorj, tovarășului prim-secretar Ilie Cișu pentru prilejul oferit reintinerii noastre. Aprecieri în mod pozitiv efortul conducerii organizației revoluționare de tineret a județului, a tovarășului prim-secretar Ion Perianu, pentru clarea înțelegere a nevoilor spirituale ale oamenilor și care ne-a determinat să mergem, peste programul pronos inițial, în mijlocul minerilor, la cea de-a V-a aniversare a șantierului național al tineretului, Rovinari.

„La Oradea sub o stea“

Localitatea: Oradea, 25 și 26 aprilie, orele 19, Sala sporturilor.
Durate: 7 ore în prima seară și 6 ore și 15 minute în cea de a doua seară.
Număr de spectatori: 6 000 în prima zi și 7 500 în cea de a doua zi.
Calitatea spectacolelor: în prima seară spectacolul a avut două părți distincte: prima parte desfășurată fără poetul

Adrian Păunescu. Cea de a doua parte, în care prezența poetului Adrian Păunescu a determinat trecerea spectacolului în rîndul marilor întîmplări specifice Cenaclului Flacăra. În cea de a doua seară putem vorbi de spectacol doar, un spectacol și atîta tot.

Atmosfera: aproape bună la începutul spectacolului, incendiară în partea a doua, în prima seară. Medioceră în a doua seară.

Noutăți: la primul spectacol au încercat să deuteze doi preșcolari. Prima fetiță, de numai 4 ani, după ce ne-a încintat în culise, nu a reușit decît să plîngă în fața microfonului. Cea de a doua, Monica Muscă, de 5 ani, a cântat curajos „Marșul lui Iancu“. În a doua seară au debutat Monica Urs și Nela Todinea.

Aportul organizatorilor: mulțumim conducerii organizației de partid a județului Bihor, tovarășului prim-secretar Laurian Tulai, care ne-au făcut să simțim că primesc atenție și bucurie prezența noastră în județul Bihor. Fără să uităm bucuria exprimată prin solicitarea de a fi din nou prezenți în Bihor, prietenii noștri din organizația de tineret nu au reușit în totalitate să organizeze spectacolele la același înalt nivel la care ne-am obișnuit. Neușind să menționăm că amănuntele pot deveni în condiții deosebite în contextul unei masive participări umane extrem de importantă (nu rămîne un simplu amănunt că, în ziua solicitării noastre nu s-a ridicat o scenă care să asigure tuturor celor din sală posibilitatea de a vedea spectacolul, o parte din starea de neastîmăr al celui de al doilea spectacol, exploatîndu-se și astfel), mulțumim județului U.T.C. Bihor, tovarășului prim-secretar al organizației de tineret, Ioan Bondar, știind că la Oradea, Cenaclul Flacăra a avut întotdeauna adevărați prieteni.

La închiderea ediției

Satu Mare pe locul întîii

Localitatea: Satu Mare, 27 aprilie, orele 19, Sala Teatrului de Vară a Casei municipale de cultură.
Durata: 7 ore.
Numărul spectatorilor: 4 500.
Calitatea spectacolului: Cu totul excepțională.

Atmosfera: De la vibrantă spre incandescentă, devenind cu adevărat fascinantă. Publicul sătmărean s-a dovedit a fi o dată în plus, un admirabil iubitor al poeziei și muzicii tinere.

Noutăți: Evoluția strălucită a membrilor Cenaclului Cetatea din Satu Mare.

Aportul organizatorilor: Deosebit. Multumim factorilor locali pentru condițiile asigurate în vederea desfășurării exemplare a acestei prestații de înaltă ținută cultural-estetică.

Topul preferințelor: Andrei Păunescu — 820 puncte; Vasile Șeicaru — 753 puncte; Ștefan Hrușcă 678 puncte; Alexandru Zărnescu — 364 puncte; C. Caracostas 345 puncte.

Cenaclu Flacăra revine la Satu Mare după o îndelungată absență cauzată de pricina asupra căreia nu insistăm. Adevărul este însă că, în seara zilei de 27 aprilie și în noaptea de 28 aprilie, cei 4 500 de tineri sătmăreni au dovedit cum nu se poate mai clar că ei vroiau Cenaclul Flacăra, iar această vreau s-a exprimat convingător prin sutele de scrisori și bilețele provenite din rîndul tinerilor români, maghiari și de alte naționalități. Pentru exemplificare, reținem una dintre ele: „Noi, tinerii maghiari sătmăreni iubim Cenaclul Flacăra pentru că este al tuturor tinerilor, fără o deosebire anume“. Și, într-adevăr, publicul sătmărean a fost de nota maximă.

Să recunoaștem cinstii și dezinteresat că de-a lungul întregii seri au existat momente excepționale, care au ridicat publicul în picioare. Auditorul era ca o mare de brațe în legănare, încît liderul cenaclului s-a văzut obligat să spună: „La Satu Mare, unde cenaclul s-a organizat pentru prima oară în aer liber într-o grădină de vară, spațiul a devenit mare și s-a putut vedea oceanul sătmărean“. Să reținem cîteva din momentele cheie ale întîmplării cultural-artistice. Ele au fost semnate de Vasile Șeicaru, Ștefan Hrușcă, Alexandru Zărnescu, Andrei Păunescu, Constantin Dragomir, Mihaela Popescu și alții. O voce rock îndelung aplaudată — Cristian Minculescu! Ionuț Văduva a dovedit că orga este ruptă din rai, iar Dietrich Krauser, la chitară bas, și-a dovedit încă odată clasa. Cu deosebită satisfacție reținem un moment aparte al tinerilor folkșiști sătmăreni, reuniți sub egida Cenaclului Cetatea. Vocile lui Octavian Bud, Fabry Aladar, Emilian Onciu, Ileana Gyulai și Ionel Bledea au devenit de acum mai mature și mai sigure. Ei și-au câștigat pe drept cuvînt intrarea pe portativul „voci ale muzicii tinere“, prilej cu care poetul Adrian Păunescu a spus: „Este îmbrucu-

rător că, alături de o grupare tînă de scriitori, cum rar am întîlnit în țară, la Satu Mare se găsește și o școală excepțională a muzicii tinere“.

Ne întorcem însă cu gîndul la publicul sătmărean care s-a dovedit a fi peste așteptări de receptiv. De altfel, manifestările Flacăra s-au bucurat de bun augur în acest nord statornic de țară. Tinerii sătmăreni, însetați de muzică și iubitori pînă la lacrimă de poezie bună, au receptat cum nu se poate mai convingător recitalul poetic al lui Mihail Stan și poeziile rostite de Adrian Păunescu. Sub cerul instelat de aprilie se făcuse o liniște ca de catedrală. Opțiunea pentru cîntecul „Dor de Eminescu“ vine să confirme spusurile noastre anterioare.

Așadar, o seară excepțională sub toate aspectele. Poetul Adrian Păunescu nu a întârziat să o spună ori de cîte ori s-a ivit prilejul. „A fost cea mai frumoasă noapte de la Satu Mare, iar satul cel mai frumos la ora acestui cenaclu a devenit... Satu Mare!“.

Intr-adevăr, cenaclul a fost atît de „rotund“ și frumos, deoarece participanții au dat dovadă de căldură și de intensitatea sentimentelor lor. Nici nu era de mirare că metaforele curgeau lanț. Poetul Adrian Păunescu, într-o dispoziție de excepție, spunea că totul a fost fascinant și că a fost una din cele mai frumoase manifestări ale Cenaclului Flacăra, din cele peste 900 de manifestări pe care le are la activ. Adevărul este că la Satu Mare a fost să fie și cea mai frumoasă seară de primăvară. Manifestarea cenaclului s-a bucurat și de un schimb plăcut de idei cu publicul. Frumoase și inspirate au fost și poeziile scrise pe loc de către Adrian Păunescu cu adresă precisă: „A fost aprilie prieten / În nouă sute optzeci și trei / Și noaptea cea mai luminată / Și cea mai plină de idei // Vă ocolesc atîtea bune / Dar noi din suflet vă iubim / Cultura patriei române / Vă este dreptul legitim!“.

Un cor de voci tinere și puternice, ca o mare care naște valurile din adînc și le aduce înspumate spre țărmurile măluros, miile de tineri sătmăreni solicitau ca cenaclul să dureze pînă în zori. Fierște, că nu s-a putut. Urmează o nouă zi grea. Șimleul și Zalăul în aceeași zi. În consonanță însă cu acest public fascinant, dornic de cultură românească, aici, la fruntariile țării, poetul Adrian Păunescu și întregul cenaclu cîntau, mult după miezul nopții, într-un murmur de bună revedere.

DORIN SALAJAN

Au avut loc manifestările cu numerele 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915.

■ Cu referire la scrisoarea tovarășului A. Szilagyi din str. Ciocirlii nr. 23, Cluj-Napoca, sistem informații de Procuratura Generală că s-au examinat cele sesizate și „constatându-se că sint întemeiate s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare”. De asemenea a fost declarat recurs extraordinar ca urmare a cercetării celor sesizate de Elena Mazila din comuna Stroiești, Vilcea.

■ Ion Apostol din str. Fluturilor nr. 23, Tîrgoviște, s-a adresat „Flacărei” pentru a fi sprijinit la înfierea nepotului său Teodor Prezensky, pe care îl crește de mic. Consiliul popular Tîrgoviște ne informează că „în urma verificărilor și discuțiilor cu petiționarul și cu procuratura locală, s-a aprobat înfierea”.

■ Referitor la sesizarea tovarășului Ion Lecca din str. Valea Argeșului nr. 9, București, în sensul că deasupra conductelor de gaze naturale de pe Aleea Valea Viilor nr. 4, bloc 49, și str. Valea Argeșului nr. 9, bloc A 7, au fost plantați copaci, Grupul întreprinderilor de gospodărie comunală București ne informează că a verificat situația la fața locului și a constatat că sesizarea corespunde realității. „Intrucât plantarea acestor copaci s-a făcut fără avizele legale, am făcut cunoscut Direcției domeniului public să ia măsurile ce se impun conform normativelor în vigoare”.

■ Ileana Grigore din comuna Turnu Roșu, Sibiu, ne-a solicitat sprijin în vederea reincadrării la secția chirurgie a Spitalului județean, de unde a plecat ca urmare a aplicării Decretului nr. 395/1982. Consiliul județean al sindicatelor Sibiu răspunde: „Cele sesizate se confirmă”. Cererea petentei a fost aprobată.

■ „Pe o distanță de circa 20 km pe calea ferată Beclean — Sărățel se află gări cu nume, socot, nepotrivite. Astfel, halta din Șieu — Odohei se numește Caila (localitate situată peste un riu și citeva dealuri), cea din Chintelnic poartă numele de Șieu — Măgheruș, iar cea din Șieu — Măgheruș: Arcalia (situată, la rîndul ei, la 3 km și componentă a comunei Șieu — Măgheruș). Cui folosește acest rebus? Li incurcă pe cei care vin pentru prima dată în zonă, dar nici celorlalți nu le face plăcere”. Ioan Chintăuan, Muzeul județean Bistrița.

■ Ștefan Enescu din București a criticat funcționarea Casei de comenzi din Sinaia. Direcția comercială a județului Prahova răspunde: „Din verificarea făcută de organele noastre rezultă că unele aspecte semnificate s-au confirmat. S-au luat imediat măsuri de înlăturare a deficiențelor, în vederea unei activități corespunzătoare reglementului de funcționare a caselor de comenzi”. (N.R. Sperăm că din Sinaia vom primi informații de la cei interesați confirmînd realismul și eficiența acestor măsuri.)

■ Cu privire la scrisoarea tovarășului Florea Glăvan din Bechet, Dolj, Centrocop, Dolj, ne informează că prin decizia biroului executiv al C.P.A.D.M. Bechet, petentul a fost reintegrat în funcția de gestionar.

■ Asociația de locatari Bloc 43 str. Pănaricului nr. 11, sector 1 București, ne informează că „Grupul întreprinderilor de gospodărie comunală a comunicat, cu nr. 19 856 din 7 octombrie 1982, numărul de gigacalorii pe an (pentru încălzire și pentru apă caldă) ce se vor factura în tranșe egale lunare cu începerea de la 1 ianuarie 1983. Cu toate acestea, în lunile ianuarie și februarie ni s-au facturat cantități mai mari decît cotele lunare corespunzătoare. Această situație nu ne-ar deranja prea mult dacă ni s-ar furniza agentul termic la temperatura facturată și s-ar respecta orele de livrare a apei calde, ceea ce nu se întîmplă”. (N.R. Altfel spus ce e în factură nu este și în camere. De ce?)

■ „Vă aducem la cunoștință în numele a 18 locatari din Mediaș, str. După Zid nr. 27, bloc 4, scara B, că în această iarnă nu am avut căldură în calorifere la apartamentele cu două camere, ceea ce nu ne-a scutit de plată, în jur de 600 lei. Sistemul nostru nu este în funcție din cauza defecției la încălzirea electrică, deci energie și bani în plus”.

■ Andrei Dumitru din str. Speranței, bloc B 5, ap. 8, Piatra Neamț, a reclamat deficiențe în legătură cu blocul în care lo-

culește (apartamente în proprietate personală). Organele locale ne informează: „Cele arătate de petent s-au dovedit a fi juste. Blocul B 5 este în anul de garanție și în prezent lucrează la acest bloc o brigadă complexă pentru pregătirea construcției în vederea recepției finale. Toate lucrările menționate de petent erau înscrise în lista de remedieri a Grupului de șantier. Lucrările de reparații se vor termina la data de 15 aprilie 1983”. (N.R. Data cu pricina a trecut și sperăm că o dată cu ea au trecut și deficiențele semnificate.)

■ ICAB într-un răspuns adresat revistei se referă la un cititor care a criticat lucrătorii „ICAB că nu ridică decît ceea ce se află în cutia de gunoi”. Directorul acestei întreprinderi, în răspunsul său, amintește „celor care le-a scăpat acest amănunt că ICAB înseamnă întreprinderea de canal apă București, ea avînd în sarcină principală alimentarea cu apă potabilă și industrială, evacuarea apelor uzate etc. Evacuarea resturilor menajere și a gunoierului revine I.S.B., adică întreprinderea de salubritate București, care are aceeași subordonare ca a noastră, și anume Grupul întreprinderilor de gospodărie comunală. Rugăm ca în viitor atribuțiile celor două întreprinderi distincte să nu mai fie confundate”. (Așteptăm deci răspunsul întreprinderii de salubritate. N.R.)

■ Privind scrisoarea lui Ioan Toma din Timișoara, Alea actorilor nr. 1, Procuratura Generală ne comunică: „Împotriva sentinței civile nr. 4988 din 1 iulie 1982 a Judecătoriei Timișoara, criticată de petiționar pentru lipsa de competență, s-a declarat recurs extraordinar, trimis spre soluționare Tribunalului județean Timiș nr. 1 martie 1983. Urmează ca petiționarul să-și formuleze toate obiectiile în fața instanței”.

■ De la Oficiul forței de muncă sector 5 București: „Solicitantă Dorina Hoartă, care a solicitat încadrarea în muncă în municipiul București, unde are domiciliul stabil, urmează să fie repartizată la Centrul de librării București”.

■ Două scrisori pe adresa „Diodei”

■ „Sînt posesorul unui case-tofon MK 25 A. După mai mulți ani de folosire, capul de înregistrare s-a uzat. În perioada decembrie 1981 — iunie 1982 am expediat magazinului „Dioda” din București patru scrisori, dar fără nici un rezultat. De atunci s-a uzat și capul de redresare”. Semnează Cristian Petrișor, str. Unirii bloc 6, ap. 8, Petroșani.

■ După cum ne sesizează tovarășul George Vasu din Cluj-Napoca, str. Petrița nr. 42, magazinul „Dioda” din București, bd. 1 Mai nr. 126 neglijează să răspundă la scrisorile clienților din provincie care solicită prin corespondență diferite piese de televizor. Poate găsiți dv. — zice omul — o metodă potrivită care să-i urnească pe cei din conducerea magazinului vizat din inerția și nepăsarea de nepermis în care zac de atîta vreme.

■ „Sînt nemulțumit de felul greoi în care s-au organizat comenziile pentru buteliile de aragaz în Timișoara: comanda telefonică este imposibilă, telefonul depozitului fiind veșnic ocupat sau nu răspunde nimeni; pentru comanda scrisă trebuie să te duci la poștă, să trimiți o scrisoare recomandată însoțită de o carte poștală pentru confirmare de primire și... după șase săptămîni primești butelia. Amintesc că în Timișoara au funcționat cutii speciale de poștă Aragaz amplasate în cartiere și comenziile se colectau periodic de către depozit. De ce nu se revine la acest sistem?” Floarea Miloș, str. Ecaterina Teodoroiu nr. 9, Timișoara.

■ „Tuturor oamenilor muncii care fac parte din unități ale Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, de pildă I.M.M.R. „16 Februarie” din Cluj-Napoca, li se acordă permise pentru călătorii gratuite pe căile ferate române. Apare o contradicție: dacă soțul lucrează la C.F.R., soția primește permis de călătorie gratuită și pe bună dreptate, dar dacă soția lucrează la C.F.R. soțul nu primește permis. Oare nu este și el membru de familie, ca în primul caz?” Dan Viorel, str. Dimboviței nr. 71, bloc D 10, ap. 3, Cluj-Napoca.

■ „Mă numesc Dumitru Gheorghe, str. Izvorul Crișului nr. 11, bloc A 7, sector 4, Bereni Sud, București. În blocul nostru se află cam 60 de copii între 3 și 11 ani. Pe partea cealaltă a străzii se află două școli, nr. 129 și nr. 104, care au două grădini, una lângă alta. În spatele blocului o parte din locatari și-au făcut grădini de zarzavat — inițiativă frumoasă, laudabilă. Dar ne întrebăm unde se pot juca copiii în timpul liber sau cînd părinții se află la muncă? (80 la sută din copii poartă cheile legate de gît...) În spatele blocului nu, din cauza grădinilor; în fața nu, fiindcă nu-i lasă locatarii de la parter — și nu-i putem condamna — iar în plus sînt acolo răzoare de flori; în stradă nu, trec mașini; în curțile școlilor nu, fiindcă deranjează cursurile. Atunci, unde?” (Desigur, nimeni nu cere desființarea grădinilor de zarzavat sau a răzoarelor cu flori din fața blocului, ci doar punerea în valoare a altor terenuri de joacă, eventual cu sprijinul cetățenilor. Dar pentru aceasta se cere inițiativă. O așteptăm. N.R.)

■ Direcția sanitară a județului Brașov, referitor la scrisoarea cetățeanului Viorel Dobrescu din satul Predelut, ne informează că la nivelul direcției de resort nici măcar nu s-a discutat desființarea secției exterioare Bran a Spitalului județean Brașov. Situația într-o clădire corespunzătoare, secția menționată cuprinde trei compartimente de bază, a cite 25 paturi fiecare (interne, pediatrie și obstetrică-ginecologie) iar populația satelor de munte apelează cu încredere la serviciile personalului medico-sanitar de aici și este mulțumită de asistența medicală acordată.

■ Consiliul popular al județului Gorj, Direcția comercială: Cele sesizate de petiționarul Popescu I. Gheorghe din Drăgoești s-au adevărit în parte, fapt pentru care vinzătoarea în cauză a fost sancționată disciplinar de către conducerea întreprinderii cu „muștrare”, conform prevederilor legale în vigoare. Pentru aceeași abatere, organele inspecției comerciale de stat au sancționat-o contractual cu amendă.

■ Cetățeanul Nicolae Dragon din București, str. Dr. Pasteur nr. 38, etajul 2, ap. 7, a solicitat insistent I.C.R.A.L.-ului Cotroceni să-i schimbe ușa exterioră și o fereastră de la apartament, ambele putrezite din cauza vechimii. Trei delegați au venit pe rînd, au văzut și au măsurat, au promis că cererea va fi prompt satisfăcută, apoi, tot pe rînd, au dispărut. Ba mai mult, I.C.R.A.L. i-a trimis omului și o adresă, nr. 10 518, prin care îl anunța că în octombrie 1982 lucrarea se va efectua precis. Au trecut însă lunile, și anul a trecut, și lucrarea a rămas tot ca la început. Cine îi poate ajuta pe icraliștii din Cotroceni să se țină și de cuvînt?

■ Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România: Comitetul sindicatului și conducerea Spitalului județean Galați au analizat situația petiționarului Ioana Cișleanu și au hotărît să rămînă în funcția de îngrijitor, pe post de A.S. la secția bloc operator a spitalului și, în cel mai scurt timp, i se va stabili un loc de muncă permanent, pînă la pensionare. În nici un caz nu i se va mai desface contractul de muncă.

■ Cam ciudată scurta poveste a lui Naste Grigore din Tg. Mureș, str. Depozitelor nr. 1-3, sc. B, ap. 29... Cică amicul său Moldovan Vasile ar fi cumpărat un aparat de sudură cu care efectua mici lucrări în timpul sîru liber. Doi tovarăși de la I.R.E.M. Reghin au venit și i-au confiscat aparatul, dîndu-i în același timp și 150 lei amendă. Se întrebă Naste Grigore: Cei doi au fost în drept să ridice aparatul de sudură? Răspunsul nu poate fi decît unul: Dacă M.V. n-a avut autorizație de mic meseriaș particular, da, cei doi au fost în drept. Iar cît privește amendă, amicul a scăpat mult prea ușor.

■ Scriu aceste rînduri din dorința de a vă semnala un fapt de cultură care se desfășoară în țara noastră. Este vorba de Asociația de bibliofilie și ex libris care a luat ființă oficial la Tîrgoviște, în 1972, și care și-a continuat apoi activitatea. În 1981, Biblioteca „Astra” din Sibiu a organizat prima întîlnire a cercurilor de bibliofilie și ex libris. În 1982, în luna decembrie, la Craiova, a avut loc a doua întîlnire pe aceeași

temă. Ultima, adică cea de-a treia întîlnire, a fost programată pe 10 aprilie a.c., la Caracal, președintele comitetului de organizare fiind prof. emerit Pătru Crăciun, un mare animator al acestei mișcări ce doresc să se bucure de mai mult interes în rîndul publicului de pretutindeni. (Voichița Bădeliță din Vulcan, str. Victoriei, bl. 17, ap. 9)

■ „Mă numesc Gheorghe Herțeg, din Lupeni, str. Gh. Șincai nr. 7, și sint miner. «Flacăra» sosește la Lupeni cu mare întîrziere. Sint săptămîni în care este difuzată aici luni, marți, uneori chiar miercuri, în timp ce la chioșcurile din Petroșani se găsește de sîmbătă. Nu ne despart decît 18 km de Petroșani. Evident, pentru a parcurge 18 km nu se cer două sau trei zile. De ce deci întîrzierea în difuzarea revistei? Întreb în numele unui grup de tineri din întreprinderea minieră Lupeni”.

■ Procuratura municipiului București: „Cu referire la scrisoarea unui grup de cetățeni din comuna Voluntari vă comunicăm că prin postul de miliție Voluntari s-au luat măsuri de cercetare a celor vinovați de tulburarea liniștii publice și în legătură cu șederea lor fără forme legale la adresa indicată. Totodată, Aglaia Buzatu, proprietara imobilului din str. Dimbovița nr. 91, a fost îndrumată să solicite instanței de judecată evacuarea lor, pentru lipsă de titlu”.

■ „Noi, locatarii din cartierul Aurel Vlaicu, bloc AV 36, Constanța, nu beneficiem de apă caldă deși cotele de întreținere le plătim. În această situație ne aflăm din 1980. S-au făcut sesizări la punctul termic nr. 211, la termoficare, s-au ținut ședințe pe cartier cu deputații (directorul adjunct al I.C.H.), s-au luat angajamente de către punctul termic etc., dar nu s-a rezolvat nimic. Condițiile de livrare a apei calde și a căldurii nu sint conforme Decretului nr. 283/1979 și, respectiv, nr. 240/1982. Apă caldă nu se dă decît dimineața între 6,15 și 7,00”.

■ „În Arad nu se găsesc multe medicamente uzuale, de fabricație românească. Astfel, lipsesc unguentul „Pel-Amar”, „Boicil” sau soluții pentru uz intern, uleiuri și neuleioase, cum ar fi vitaminele A, A+D2, D 2, E efervescent etc. M-am referit, repet, doar la medicamente românești. Cred că se pot lua măsuri în ajutorul bolnavilor care au nevoie de ele. Francisc Eugen, str. Trenului nr. 82, Arad”.

■ „Sînt Carmen Bianu, farmacistă în comuna Crucea, jud. Constanța. Vă aduc la cunoștință o problemă medicală a întregii comune. Medicul stomatolog Valeriu Chirceș nu acordă suficientă asistență pacienților, lipsind de la programul zilnic și avînd o comportare care nu cadrează cu profesia medicală. Această situație durează de mai bine de zece ani și cu toate că s-au luat unele măsuri administrative și medicul a fost criticat și de ziarul local «Dobrogea nouă», lucrurile nu s-au îndreptat. Pacienții sint nevoiți să se deplaseze zeci de kilometri, la Hirsova, Medgidia sau Constanța, pentru cel mai simplu tratament stomatologic. Cît va mai dura această situație?”

■ „Consider că locul unde este plasată în Brașov statuia neîncrăpatului luptător Andrei Mureșanu — acusă de zidurile Teatrului dramatic și, cumva, ferită de vederea trecătorilor — nu a fost în mod fericit ales cu ani în urmă. Fac o propunere: la intersecția bulevardului Lenin cu strada Nicolae Bălcescu, deci aproape de locul unde se găsește azi statuia poetului, se află un spațiu verde pe care îl socot potrivit pentru acest monument, întrucît ar avea o mai largă perspectivă spre bulevard”. Mircea Reit, jurist pensionar, str. Republicii nr. 15, Zărnești.

■ „Pînă nu demult, pe plicurile trimise recomandat se aplicau etichete conținînd, în afara numărului respectiv și al oficiului poștal, și litera stabilită prin convențiile internaționale pentru recomandate: R. După recenta modificare a taxelor poș-

tale, dintr-o proastă înțelegere a economiilor — cred eu — aceste etichete au dispărut, fiind înlocuite cu o ștampilă (cel puțin la Timișoara, nu știu cum e în restul țării). Nemaivînd însemnele internaționale pentru recomandate, corespondența nu mai este tratată peste hotare ca atare”. Petru Suhariu, bd. Ștefan Plavăț nr. 92 A. (N.R. Dacă lucrurile nu stau așa, autoritățile de resort sint dateore să-l lămurească pe cetățean.)

■ „Mă numesc Nicolae Lipianu, Alea Iezerului, bloc 132, Ploiești. Lucrez la o întreprindere aflată la 3 km distanță de locuință. Îi parcurgeam cu bicicleta, dar acum, nemaivînd anvelope de dimensiunea 28 1/2, am fost nevoit să renunț la acest mijloc de transport practic, ieftin și sănătos. Am căutat la toate magazinele de specialitate din oraș, dar zadarnic. Întimplător, am întîlnit pe stradă un cetățean cu două anvelope, pe care — mi-a spus — le-a cumpărat de la bișnițari cu 200 lei bucata. Dați-mi un sfat: să renunț la bicicletă sau să-mi cumpăr alta nouă?” (Sfatul cel mai bun îl pot da numai întreprinderea producătoare și comerțul de stat. N.R.)

■ „De la magazinul Foto-sport din Tecuci am cumpărat o minge de volei la prețul de 252 lei. La cererea mea, vinzătoarea mi-a spus că mingea nu se probează în magazin și că, în eventualitatea unui defect, magazinul nu mai primește mingea înapoi. Ceea ce s-a și întîmplat. Mă întreb de ce nu există o reglementare în sensul ca mingile (care, la urma urmei, nu sint nici foarte ieftine) să fie încercate în fața cumpărătorului. Dacă reglementarea există, de ce nu se respectă?”. Constantin Cuzub, str. 7 Noiembrie, bloc 19, ap. 37, Tecuci.

■ „Mă numesc Costachi Scariț, pensionar, satul Pogonești, com. Stăniilești, Vaslui. După ultimele dispozițiuni, pachetele poștale nu se mai primesc și nu se mai aduc de către factorii poștali locali. Satul nostru se găsește la 10 km distanță de oficiul poștal Stăniilești și pentru a primi sau a expedia un colet poștal, indiferent de mărimea lui, trebuie să ne deplasăm la Stăniilești pe jos, neexistînd alt mijloc de transport. Ce ne facem noi, bătrînii? Propun să se renunțe la această dispoziție, a-dăugîndu-se un plus de taxă pentru expediere”.

Pagină realizată de

LIONEL NIȚESCU

Poșta redacției

■ Neculai Roseți — Bacău: Reținerea a fost corectă. Numai pensionarii care lucrează în unitățile agricole și în asociații economice intercooperatiste nemijlocit în producție pot beneficia pe lingă retribuție și de pensie integral. ■ Cornel Cornea — Șoimuș (Hunedoara): Pe cale judecătorească. ■ Stela Dinescu — Cluj-Napoca: Compensațiile pentru majorările de prețuri și tarife se acordă tuturor categoriilor de muncitori și maștri, celorlalți categorii de personal muncitor care au o retribuție de pînă la 4 000 lei, precum și pensionarilor. ■ Dumitru Niculescu — București: Nu aveți. ■ Dalia Smărăndeanu — Drobeta-Tr. Severin: Da, dar cu stagiatura terminată. ■ Petre Bejan — Ploiești: Au dreptul la 2/3 din a II-a jumătate. ■ Augustin Baciu — Cluj-Napoca: Problema respectivă ține direct de Consiliul popular municipal. ■ Ion Craioveanu — București: Fiul dv. fiind încadrat în gradul II de invaliditate alocația vi se poate acorda pînă la împlinirea vârstei de 18 ani. ■ Liviu Bal — Gherla: Interesați-vă la unitatea sanitară de care aparțineți. ■ Ileana Anghel — Lupeni: La comisia pentru ocrotirea minorilor de pe lingă Consiliul popular județean. ■ Gheorghe Buruian — Tg. Mureș: Răspunsuri la întrebările dv., referitoare la vinzări-cumpărări apartamente, vi s-au dat la această rubrică. ■ Stan Dragomir — Voluntari (Sectorul agricol Ilfov): La notariatul de stat de care aparțineți.

MARGA NEDELEA

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Din nou despre „școala de viță”. Se bate pasul pe loc

A trecut mai bine de un an de zile de când trăgeam primul semnal, pornind de la o scrisoare semnată de un grup de cooperatori din comuna Breza, județul Buzău, privind „Școala de viță”. L-am tras și pe al doilea, plecând de la cazul lui Neagu Petre din Baba Ana-Prahova. Concluziile din cauza unei greșite interpretări a textului de lege referitor la impozitarea acestei activități, extrem de importantă pentru dezvoltarea sectorului viticol al țării, supusă retroactiv la impozit, conform Decretului 153/1954, ca activitate particulară — „Școala de viță” risca să se piardă pe drumul birocratiei. Se spune că lucrurile, în esență, au fost rezolvate, dar faptele arată că se bate încă pasul pe loc. Cu mici excepții, li s-a dat câștig de cauză, dar banii pe care trebuiau să-i primească pentru greșita impozitare, nu i-au primit. Li s-a făcut, e drept, o promisiune cu care ei însă nu sînt de acord: acești bani vor intra în contul viitoarelor impunerii pentru „Școala de viță”. Ei sînt țărani cu bătătură în palme, ne spun, nu cunosc mirosul banilor nemuncii și mai au în spate tradiția moșilor lor care le spun că mîine, poate, unul dintre ei nu va mai fi, sau poate, nu-i mai convine și se retrage. Ce-i în mină, nu-i minciună! Și atunci, cum să aruncească atîția bani în contul unor contracte care poate se vor face, poate nu. Mai ales că de vreo doi, trei ani au tot fost puși pe drumuri, pe nedrept, pentru treaba asta!

Sînt convingători interlocutorii noștri, după cum, convingător rămîne „cazul” Neagu din Baba Ana-Prahova. Față de cei 48 de membri cooperatori din Breza și Năieni, care deocamdată, măcar teoretic, au câștigat cauza, Neagu Petre a primit încă un răspuns negativ (al citelea din '79 încoace? !).

Am sperat că la Ministerul Finanțelor, în urma discuției pe care am purtat-o cu reprezentanții din conducerea instituției ministerului, să nu mai găsim, cel puțin teoretic, o barieră între „cazul” Neagu și al celor 48 (despre care nu se știa că se mai bate pasul pe loc). În ce-i privește pe aceștia din urmă ni s-a spus clar că ei trebuie să solicite administrațiilor financiare aceste sume iar acestea sînt obligate să le restituie banii, cu condiția ca respectivii să fie cu impozitele anuale la zi! În ce-l privește pe Neagu trebuie să recunoaștem că, de această dată, nu am mai întîlnit ostilitatea din timpul anchetei

care-l privea direct. Cum el însă rămîne în continuare fără câștig de cauză, adică impozitat tot la Decretul 153 — impozitare aplicată retroactiv pentru anii de „Școala de viță” 1977—1978 — pentru care, omul și-a vindut mai tot din gospodărie ca să achite uriașa sumă (de peste o sută de mii), ne vom ocupa și noi, în continuare, de noutățile din răspunsul negativ primit ultima oară. Ce i se impută deci lui Neagu, față de ceilalți? Că și-a produs butașii pe lotul de folosință, „și pe cele ale celorlalte persoane (fără a se specifica cine sînt aceste persoane, care nu erau alții decît frații, cumnații și părinții lui Neagu) cu care ați efectuat lucrările respective, cum și pe terenurile închiriate la CAP Săhăteni — județul Buzău”. Să analizăm în amănunt această acuzație. Prin urmare, Neagu nu și-a desfășurat această activitate (pentru care avea contract cu CAP-ul Gura Vadului) într-o pepinieră autorizată. Dar dacă CAP-ul nu avea o astfel de pepinieră de ce IVV-ul a încheiat contract cu el, iar CAP-ul cu oamenii? Nimeni nu interzice să-și desfășoare o astfel de activitate pe propriul său lot și pe ale celor cu care lucrezi (rude de singe)! Dimpotrivă, dacă CAP-ul ar fi avut acea pepinieră autorizată, tu, pe lotul tău, puteai obține alte venituri. Cine a pierdut deci din această „încălcare”? El, Neagu, CAP-ul dacă i-ar fi dat un alt teren și-ar fi diminuat din pămîntul lui. În ce privește „închirierea” pămîntului la CAP Săhăteni (sau „arendă” cum se exprima cineva dintre interlocutori) nu este altceva decît un contract nescriș — dar perfect valabil — între el, Neagu și CAP-ul în cauză, pentru întreținerea plantațiilor tinere de vie ale acestuia, dintre rîndurile de viță, el, producătorul de material viticol săditor făcînd bilioane cu portulot, un fel de mușuroaie în care se plantează tinerele plante. Nimeni nu avea de pierdut din acest contract nescriș. Dimpotrivă! CAP-ul Săhăteni își realiza lucrările de întreținere ale plantației fără a investi nici un ban (sistem generalizat deja acolo — deci Neagu nu este un caz singular sub acest aspect) treaba făcînd-o el, producătorul de material viticol. Pe de altă parte, tot ei acopereau și golerile de viță apărute în toamnă. Câștigul era deci în dublu sens — și pentru CAP și pentru producători — efectul fiind folosirea la maximum a fiecărui petec de pămînt. Să acuzăm ca

ilegală o astfel de inițiativă? Ar trebui, credem, extinse asemenea procedee, care nu încalcă nici un fel de lege. Tocmai de aceea, am zice noi, invocarea, în sprîjinul impunerii lui Neagu la Decretul 153, a faptului că s-ar fi încălcat prevederile Legii viei și vinului este făcută gratuit deoarece nici un text din această lege nu leagă impunerea la agricol de respectarea condițiilor prevăzute de această lege. Mai mult, la dispoziții finale se stipulează clar: nerespectarea acestei legi înseamnă contravenție! Și, dacă e să despicăm firul în 4, trebuie să amintim că producerea butașilor s-a făcut sub îndrumarea tehnică a specialiștilor cooperativei cu care se încheiasă contractul, a celor de la Direcția agricolă care identificau eventualele impurități — exact în consens cu legea. Nimeni nu a semnalat nimic referitor la calitatea butașilor produși de Neagu!

Celelalte 3 acuzații le-am mai dezbătut și cu ocazia anchetei anterioare. Nu poți să consideri muncă particulară pe cea a mamei, a tatălui, a fraților și cumnaților! Se află de această dată, în numărul total de 12 (conform declarațiilor scrise de la dosar), alături de alții. Insuși contractul prevede la punctul 11 — iar un contract rămîne lege între părți — următoarele: „Valoarea manoperei executate pentru altoit va fi suportată de contractant”. Iar dacă altoitul nu-l faci la vremea lui, în timp extrem de scurt, risți să compromiți întreaga recoltă, risc pe care și-l asumă, conform contractului, doar el, contractantul! De asemenea, nu are nici o semnificație legală pentru ca impunerea să se facă, în cazul Neagu, pe baza altui text decît cel al legii impozitului agricol, faptul că numărul normelor convenționale atribuite lui Neagu reprezintă sume mai mari decît cele realizate „de cei mai sirguincioși membri cooperatori ai CAP Gura Vadului”. Nu există o limită în fixarea celui mai sirguincios! Lotul lipsit de semnificație rămîne și afirmarea că Neagu nu ar fi lucrat în cooperativa Baba Ana, al cărui membru cooperativ era, legea permițînd să lucreze în oricare altă cooperativă și să fie retribuit din fondul total de retribuire.

Știut este că legile fiscale sînt de strictă interpretare și în consecință, trebuie aplicate fără nici o altă extindere. Dacă sînt anumite venituri care se apreciază că ar trebui impuse în alte condiții decît celea prevăzute de lege este necesar ca, în prealabil, să se modifice corespunzător legea. Impunerea excesivă a veniturilor agricole poate duce la îngrădirea activităților în cauză — cum s-a și întîmplat, de altfel, cu școala de viță.

GEORGETA ȘTEFANESCU

Nu de milă este vorba

„Mă numesc Vega Laura Elena, născută în comuna Bîldari-Golești, Vilcea, la 12 aprilie 1950, actualmente cu domiciliul stabil în municipiul Rîmnicea Vilcea”. Astfel începe, banal, scrisoarea unui om, a unei femei, a unei mame cu care viața a fost cumplit de crudă, atingînd nemernicia.

La 14 august 1980 „Flacăra” publica, la rubrica de față, un articol intitulat „Ochii sufletei noastre”, din care am citat mai sus primul paragraf. Despre cine era vorba și pentru ce pleda acest articol?

Cea mai mică dintre șapte frați, Laura Vega a simțit părăsirea încă din momentul în care ochii ei au început a înțelege lumea. Pînă la cinci ani a dormit mai mult pe cîmp. În urma unei poliomielite cu complicații — meningoencefalită — rămîne parțial paralizată și pînă la zece ani nu părăsește patul de spital.

Prin eforturi supraomenești termină cinci clase în comuna natală, apoi urmează cursurile Căminului de copii infirmi din Craiova, după care este trimisă la Liceul economic special din Sebes-Alba despre care și azi vorbește cu nostalgie, căldură și recunoștință. În această perioadă suferă opt intervenții chirurgicale, paralizia regresează, în schimb își pierde parțial vederea: toate examenele le susține oral, cu fața acoperită cu o pinză, neputînd suporta lumina. În anul IV își recapătă intrucîtva vederea.

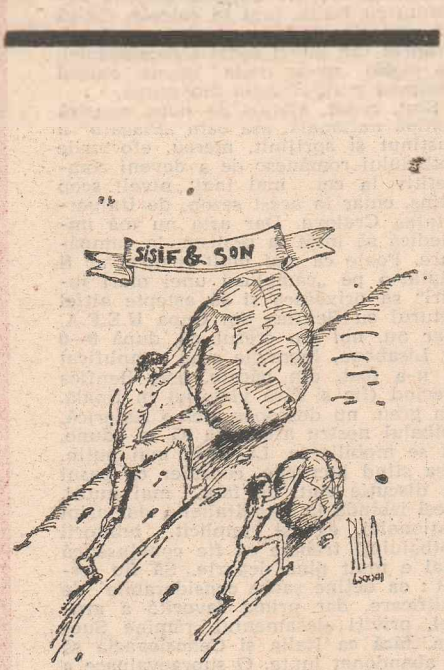
Termină cu succes liceul, își dă bacalaureatul, învață alfabetul Braille, devenind și membră a asociației nevăzătorilor (carnetul nr. 228, filiala Pitești). După absolvirea liceului, la 20 de ani, întîmpină multe greutăți ca să poată munci. „Noi nu avem nevoie de jumătăți de oameni!”, i-a aruncat odată în față un director...

Și cu aceasta atingem miezul problemei. Știam, de la Brecht citire, că un om egal un om. De la Ello Vittorini și mai ales din viață am înțeles că există oameni și neamenii, dar noțiunea de jumătate de om ne pare absurdă, o contradicție în termeni. Dacă de absența sau prezența unor handicapuri fizice, oricît de severe, ar depinde calitatea de om întreg, atunci Toulouse-Lautrec nu ar fi fost decît o „stîrpitură”, iar Ostrovski un oarecare „paralitic, chior pe deasupra” (ni se încrețește și pielea scrînd). Inutil însă să deschidem o ușă deschisă și să mai apelăm la alte exemple ilustre pentru a infirma o absurditate. Să vedem însă ce se întîmplă cu Laura Vega, un om obișnuit, nici pictor, nici scriitor, un om obișnuit dintr-un oraș obișnuit. Precizăm mai întîi că ea nu este nici total lipsită de vedere, nici paralizată, deși ireversibil marcată de boală. Se poate deplasa cu relativă ușurință (doar ea știe cite îndelungi eforturi și ce resurse de energie i-au fost necesare pentru a ajunge la această aparentă exterioară ușurință), a bătut cu pi-

ciorul zeci de localități și comune vilceane. Nu dorește altceva decît să muncească onest, să-și crească fetița, Simona, și să se bucure de viață. Pretenții defel exagerate dacă plecăm de la premisa că un om egal un om.

După bacalaureat a intrat contabilă la fabrica „Vilceana”, apoi ca simplă muncitoare la întreținere, „fiindcă nu făceam față la contabilitate, deși stăteam zi de zi după orele de program în fața teancurilor de hirtii... Îmi jucam cifrele în față”. După aceea s-a angajat vinzătoare de poștă și... (această tinără cu vizibile sechele de poliomieliță și meningoencefalită și cu grave dificultăți de vedere) a fost repartizată ca vinzătoare la Călimănești, la o tonetă stradală neacoperită, în ploaie și în vînt. Vindea, undă în ploaie. „Plîngeau și pietrele”, spune.

Cineva a manifestat însă înțelegere — acest cineva nu era nimeni altul decît prim-secretarul Comitetului municipal de partid Rîmnicea Vilcea — și a fost transferată la o seră de flori din oraș. „Le îngrijeam cu dragoste, ele mi-au fost și rîmîn cele mai bune prietene; vară, iarnă, mi-e casa plină de flori.” Dar iată,



MIHAI PINZARU-PIM

n-a fost să fie, chiar tovarășele de muncă au cerut să iasă și ea la săpat (cu o mină, cealaltă fiindu-i parțial paralizată!).

Laura și-a continuat lupta: „Mi-e dragă munca, și nu mă gîndesc numai la bani; simt că trebuie să muncesc ca să fiu și să mă simt om. Numai că vederea nu mă ajută, nu pot lucra cu cifre și registre de contabilitate, deși aceasta îmi e calificarea din liceu. Ce vină am eu că acum port ochelari cu 24 dioptrii?”

A lucrat și ca arhivar principal la o unitate a consiliului popular municipal. Apoi a fost promovată inspector comercial de stat, muncind cu atîta suflet și onestitate, încît se pare că unii gestionari alergici la controale frecvente și neanunțate au ajuns să se uite chiorș la ea: „Iar vine șchioapa să ne controleze... Pe alta n-au mai găsit?”

Se îmbolnăvește, se internează în spital și cînd se întoarce la lucru de pe patul de suferință (alte operații!), două lovituri: găsește postul ocupat și casa goală — sotul o părăsise, cărînd toate lucrurile, inclusiv patul. I-a lăsat doar fetița, adică o întreagă lume și un rost în viață. Dar trebuiau să mînce...

„Am devenit statistician la Direcția județeană de drumuri și poduri. Munca mea nu se rezuma la cifre, făceam terenul — ceea ce îmi plăcea —, verificam aplicarea Legii 20/1971 în comune, achitarea contribuției în muncă și în bani. Cînd însă s-a ivit un post vacant de planificator, am fost obligată din nou să lucrez la contabilitate, cu cifre și hirtii. Adevărat, aceasta implica și unele deplasări în județ (situație fericită pentru mine), pentru a verifica impunerile privind întreținerea drumurilor: am bătut, pe jos, Drăgășanii, Călimănești, Govora. Băbeni, platforma chimică, zeci de unități. Dar cele constatate la fața locului trebuiau să le contabilizez. Deci din nou de unde am plecat, iar acum mă trezesc în situația că nici nu-mi voi mai putea câștiga retributia, n-o să-mi fac norma.”

Așadar, față de situația arătată acum trei ani în „Flacăra” nu s-a schimbat absolut nimic: „Femeia s-a adresat cu memoria la diverse organe și instituții, a fost în audiențe, dar dincolo de compasiunea de moment nu a urmat nimic. La urma urmei, despre ce ar fi vorba? Despre o simplă schimbare a locului de muncă și trecerea ei pe un post în care să-și poată profesa vederea. Pentru că se poate!”, conchidea optimist acel articol. Dar iată, nu s-a putut. Nu facem însă procesul trecutului. Ce s-ar putea face acum?

LIONEL NIȚESCU

P.S. Laura Vega spune: „Există un post de bibliotecar la Casa de copii școlari orfani din Rîmnicea Vilcea. Aș putea îndeplini și altă muncă de activist cultural, fiindcă iubesc această activitate, sînt și membră a Societății literare „Anton Pann”, recent înființată în orașul nostru. Aș accepta orice”.

Huligan cu matricolă

Într-o școală din nordul țării, școala din Cașvana, comună frumoașă, cu oameni de tot felul, și aflată nu departe de Suceava, purtarea huliganică a unui elev din clasa a X-a a declanșat o reacție în lanț. Profesorul, care a răspuns oarecum „părintește” unei moșicci greu de suportat chiar și pe un maidan darmită în fața unor școlari, pentru momentul său de slăbiciune, a fost pedepsit de Inspectoratul școlar județean, iar familia derbedeului, pentru „răzburarea” sa a fost amendată penal. Iată că organele locale din comună și județ, în ideea de a trata cu cumpătare acest incident, cu simțul realității și multă grijă pentru liniștea vieții satului, au ales o soluție prudentă, mai exact, hotărîri care să nu pună paie pe foc. Pușlama însă trăiește bine mersi din atmosfera creată. Profită de cele întimplite, profită de circumspecția și responsabilitatea deciziilor obștii și își creează pe zi ce trece un statut de „erou”. Pășește cu importanță prin sat. Este vioi, mult prea vioi pentru acele malade simulate nu numai în fața sătenilor și a cadrelor didactice, dar, mai ales, în fața citorva medici, care n-au ezitat să conchidă într-un certificat medical că băiatul este sănătos. Dobîndește încet dar sigur mila unora și aruncă pe unde poate sămînta discordiei între școală și sat. O discordie care își arată cînd și cînd fața, care se insinuează perfid, alimentată de unul sau altul dintre sătenii ce țîn la o „ierarhie” întemeiată pe veniturile crescătorilor de animale din Cașvana și profesorii care trebuie să le învețe odraslele carte. Valorile se clatină pe nesimțite, școala devine pentru aceștia recuzită, iar derbedeul profită cu intuiția sa de simulant, pricepînd că lenii sale îi prieste o astfel de atmosferă. Profesorului în cauză nu i s-a rezolvat în șase ani de zile, de cînd a primit repartiția în comună, problema locuinței, și astăzi stă cu copilul și soția, tot profesoară, într-o cameră închiriată, în vreme ce cășvănenii își ridică, prin muncă, e drept, case superbe, bune de intrat în circuitul turistic. Și era o vreme cînd oamenii satului își ridicau prin propria muncă școala de care aveau nevoie făcînd totul pentru prestigiul dascălului, care însemna, de fapt, prestigiul lor, al sătenilor, al copiilor satului.

Impertinentul are azi 16 ani și este din ce în ce mai convins că absolvirea celor zece clase, excepțională obligație, binefacere de esență a societății noastre, este nu îndatorirea lui, ci a statului de a-i dărui o astfel de diplomă. Acest lucru explică, probabil, faptul că în clasa din care face parte și el, din 40 de elevi am găsit doar 4 prezenți. Desigur, cineva gata să rezolve lucrurile în fugă, va face un aspru rechizitoriu cadrelor didactice, „incapabile” să-i aducă pe părinți la adevărurile școlii, și nu unei mentalități care-și face ușor loc fie folosindu-se și de cazul acestui huligan cu matricolă. Cu greu vor mai convinge profesorii din Cașvana că bat tot timpul drumurile, urgînd de unul sau altul, pentru a obține măcar 50 la sută prezență la clasele VIII—X, în ciuda chitanțierelor care dovedesc numărul de amenzi plătite de părinți. Pe cine poate mișca o amendă de 25 sau 50 de lei (plătită după același tipic cu cele privind abaterile de la regulile de circulație)? Din nefericire, imprincipiatul simte totul. Impertinența sa, greu de suportat de orice om cu nervii normali, proliferează și devine pentru restul clasei act de curaj. „...dacă ai norocul să ai catedra la clasele mari — afirmă o profesoară — ești primit cu tot felul de exclamații, țipete și fluierături, chiar injurături (printre dinți, desigur, totuși ușor de auzit). Și primirea «festivă» nu este doar o punere la încercare, ea se repetă la fiecare oră, zile, săptămîni și luni în șir, fie pînă te sature și pleci, fie pînă reușești să te împui. Nota rea îl îndirjește pe elev împotriva profesorului, a școlii, a obligației de a învăța zece clase.”

Acesta este reversul compromisului: triumful huliganului. Morala strîmbă a celui care a provocat un dezechilibru în sat, urmare evidentă a celor șapte ani de acasă, a dat a ră la moară unei mentalități păgubitoare căreia primarul și părinții de bună credință n-au reușit să-i afle leacul.

Ea a făcut din elevul Gheorghe Gurău, singurul nepedepsit din acest incident, purtătorul de cuvînt al leneșilor din Cașvana. Clase goale la anii mari sînt o dovadă. Incompetența de mai tîrziu își are un început și aici. Cerem astfel factorilor de conducere a învățămîntului din județul Suceava măsura care se impune: exmatricularea elevului Gheorghe Gurău din școala comunei. Pentru adevărata liniște a satului, pentru păstrarea prestigiului dascălului și a acestei nobile instituții care este școala.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Învățămintele Universității Craiova

Spuneam în numărul trecut, așezînd pe hirtie primele impresii după ultimul rezultat al Universității Craiova în lunga sa campanie europeană, că reușitele jucătorilor craioveni în mai puțin de un an de zile (atît cele realizate la club, cît și în cadrul echipei naționale, al căreia șef îl formează) sînt fără precedent în fotbalul românesc, reprezentînd totodată un bun cîștigat, de la care trebuie încercat să se meargă mai departe. Fără îndoială că acum putem vorbi de o „experiență craioveană” în domeniul participărilor românești la cupele europene intercluburi, competiții în care, de regulă, reprezentanțele noastre nu apucau să treacă decît un tur, maximum două. Sigur, valoarea echipei, a jucătorilor care o compun este în cele din urmă determinantă, însă în experiența Universității Craiova se găsesc astăzi o mulțime de elemente pe care ar trebui să le discutăm mai mult, să încercăm să le generalizăm. Folosul poate fi și al echipei Dinamo, al Sportului studențesc sau al lui F.C. Argeș, dar în primul rînd al fotbalului românesc.

Ceea ce vom încerca să demonstrăm mai întîi aici este faptul, cît se poate de evident pentru noi, că o echipă de la care se cere din ce în ce mai mult, care devine tot mai solicitată în competiții internaționale — crește aproape de la sine, se transformă pe zi ce trece, capătă tot mai multă personalitate. Lucrul este vizibil nu numai la nivelul individual, cît și, mult mai important, la nivelul colectiv. Solicitarea extraordinară pe plan european, Craiova a crescut — avem tîria să afirmăm acest lucru! — în mai puțin de un an cît în alți zece precedenți, iar jucătorii care o formează au devenit ori titulari fermi ai echipei naționale, ori candidați cu șanse de selecționare. Dar să vedem mai întîi de unde trebuie să pornim...

Am începe bineînțeles cu debutul sezonului precedent, cu noul campionat în care, după 3 etape, Universitatea nu acumulase decît două puncte: 5-0 cu F. C. Constanța, 1-2 la Bacău, 0-1 la București, cu Sportul studențesc. Pe teren, cităm dintr-un articol apărut în revista noastră la 20 august anul trecut: „...Balaci se ceartă cu Negrilă, Tilihoi și Ștefănescu protestează la toate deciziile arbitrilor, iar echipa e sancționată cu nu mai puțin de 8 cartonașe, 7 galbene și 1 roșu, în 3 etape!” Craiova venea după un sezon deloc satisfăcător, pierduse campionatul în favoarea lui Dinamo, ieșise din „Cupă” în condițiile pe care le-am amintit de atîtea ori (povestea cu Certejul!), iar Mircea Lucescu încerca în cadrul echipei naționale (a se vedea memoriile cu Japonia, disputate în iulie 1982) formula: Moraru — Rednic, Iorgulescu, Ștefănescu (Andone), Bogdan — Țicleanu, Băloni, Klein, Balaci — Gabor, Turcu (D. Georgescu), deci doar 3 jucători craioveni socotiți titulari... La meciul cu Suedia, din 8 septembrie, s-a adăugat Ungureanu, dar a lipsit Ștefănescu, accidentat. În poarta Universității, n-o să vă vină să credeți, apăra Boldici, care însă avea pe conștiință ambele goluri de la Bacău, între care unul primit de la 25 m, din lovitură liberă.

Începuse atunci să ne fie teamă de regresul accentuat al celei mai bune echipe

de club românești a ultimului deceniu, motiv pentru care am așezat față în față în paginile revistei, la data citată mai sus, pe Dinamo și pe Universitatea, fiecare cu problemele sale, cu dificultățile obiective și subiective ce le aveau de surmontat pentru sezonul care abia începuse. Să reluăm cîteva citate care priveau direct echipa craioveană: „**Transferări:** nici una. Ultimul transfer este cel al lui Ciupitu, acum 2 ani!; **Bază materială:** echipa se antrenează pe terenul din incinta Stadionului Central, proprietate a Administrației bazelor sportive din Craiova. Universitatea nu e decît chirieș pe acest teren, ca și pe cel de zgură (singurul de antrenament!), aflat alături de stadion. Echipament sportiv suficient, dar mingi prea puține, numai 6 în stare bună; **Moral, ambianță de echipă:** Ambianța generală este în mare suferință, cu certuri între jucători și neînțelegeri cu antrenorul, fără ca onorata conducere a clubului să fie în stare să ia vreun măsură. Așadar, criza de conducere — atît cea tehnică, dar și cea organizatorică — de la Craiova, nu numai că continuă, dar ea s-a accentuat! În fapt, Universității îi lipsește în momentul de față în primul rînd un adevărat „patron” al echipei, un om în stare să pună ordine și disciplină, să îndemne la muncă în antrenament și la corectitudine în teren în fața coechipierilor și a adversarilor; **Ce sperăm?** În primul rînd rezolvarea crizei la care ne-am referit mai sus. Trebuie făcute eforturi mai însemnate pentru redresarea situației de la Craiova.

Între timp, așa cum bine știm cu toții, situația s-a redresat într-adevăr, iar aici cuvîntul organelor locale, al conducerii județului în primul rînd, a fost unul decisiv! Dar, dacă vreți, putem lua și altfel „retrospectiva” craioveană. Să ne aducem puțin aminte despre jucătorii înșiși. Ce însemna Lung, în vara anului trecut? Un portar înlocuit din cînd în cînd cu Boldici, ba chiar propus U.T.A.-ei, pentru schimb cu Ducadam! Negrilă? Un fundaș prea nervos, prea dur, scos din echipa națională după eșecul calificării la C.M., cu perspective deloc frumoase. Ungureanu? — încă neconsacrat! Ciupitu? — „terminat”, apropiindu-se de 35 de ani, o „umplutură” care a făcut totuși adevărate minuni la Lisabona! Și mai departe: Donose? — un mijlocș socotit de unii prea lent, dorînd foarte mult să se transfere în vară la Chimia Rm. Vilcea și refuzat doar din considerente de efectiv!; Irimescu? — „fără valoare”, neîncadrîndu-se la nivelul de tehnicitate al echipei; Crișan? — jucător ce încerca să revină după aproape 2 ani de absență, cvasidispărut din fotbalul nostru!; Cămătaru? — omul cu situația cea mai complicată, aflat la un pas de psihoză, tratat de psihiatru și „recuperat” în cele din urmă de Mircea Lucescu, cel care a crezut cel mai mult în steaua sa... Exemplele pot de asemenea continua, mai sînt Geolgău (ce părea plafonat), Cițu și Tilihoi, ca să nu mai vorbim de „virsta” lui Beldeanu, a lui Ștefănescu și, mai tîrziu, a lui Dumitru, integrat în iarnă în lotul craiovean. Dar să nu-i uităm nici pe antrenori: Constantin Oțet și secundul lui Nicolae Zamfir (înlocuit mai tîrziu cu Nicolae Ivan), care nu fuseseră instalați decît în vară la cirma echipei, după

lungi căutări și... mal curînd în lipsa altor candidați! Și atunci!

Cine ar fi putut crede că, în condițiile amintite, Universitatea va trece de Fiorentina, Shamrock Rovers, Bordeaux și Kaiserslautern, reușind 0-0 la Lisabona și fiind apoi cu... un picior în finala Cupei U.E.F.A.? Puțini, fără îndoială. Ar fi extrem de interesant de aflat ce resorturi intime s-au declanșat în interiorul acestor fotbaliști, pe care astăzi îi stimăm enorm, ce reacții s-au produs, am spune în lanț, pentru reușita unei campanii europene fără precedent. Evident, jucătorul român de fotbal are posibilități încă neexplorate, pe care nici specialiștii nu le-au bănuit vreodată! Așadar, după noi, Craiova s-a strîns ca un pumn, forțată de împrejurările excepționale numite Fiorentina sau Bordeaux, s-a adunat și a început să creadă, crescînd tot mai mult în valoare, într-un moment în care părea că se află pe povîrnișul regresului. Astăzi, cum am văzut, cînd echipa reprezentativă își bazează întreg jocul pe „scheletul” craiovean, ne e mai ușor să-i numim pe jucătorii care rămîn la Craiova în zilele de convocare a lotului, decît pe cei selecționabili: Lung Ștefănescu, Ungureanu, Țicleanu, Balaci, Cămătaru sînt titulari aproape siguri, Negrilă, Cițu și Crișan au figurat ca rezerve pentru partida cu Italia, Donose și Irimescu au fost și ei în lot, de mai multe ori... Ce drum lung au străbătut craiovenii, în numai 8 luni de zile! Un drum pe care l-au parcurs prin muncă, prin încredere reciprocă, prin încăpăținarea de a ține fruntea, sus, prin valoare în cele din urmă.

Sigur, acest drum n-a fost scutit și de greșeli. Era logic să se întimplă așa, de cîteva ori valoarea jucătorilor a fost mai presus decît ezitățile tactice, chiar dacă pînă la urmă Benfica la acest capitol a fost superioară. Acum, cînd totul e pe cale să se încheie, cînd bilanțul trebuie făcut atît cu plus, cît și cu minus, e cazul să amintim că recuperarea după jocul cu Italia nu s-a făcut și nici nu se putea face într-un autocar modest, ca cel al Universității, plecat sîmbătă noaptea după ora 23 spre Craiova și ajuns abia la ora 5 dimineață, duminică, la destinație... Asemenea greșeli de regulă se plătesc scump, iar noi le amintim tocmai ca ele să nu se mai repete!

Nu trebuie desigur să se înțeleagă că, plecînd de la reușita din Cupa U.E.F.A., în sezonul viitor Universitatea se va califica în mod sigur într-o finală europeană! Dar, este la fel de evident că experiența craioveană este una de care trebuie să țină seamă întreg fotbalul românesc, preluînd plusurile și încercînd să elimine minusurile, desigur printr-o atitudine de sprijin mai eficient, cu înalt spirit competițional. Pentru că, sperăm ca întreaga conducere a mișcării sportive și a federației de specialitate să se fi convins acum, o performanță de răsunset într-o competiție europeană reprezintă, dincolo de rezultatele de palmares internațional, un mare cîștig valoric și pentru echipa care o reușește. De la ezitant la bine, de la bine la foarte bine, trecînd prin furcile caudine ale unor jocuri cu echipe renumite ale continentului, mobilizîndu-se și jucînd din ce în ce mai sigur — iată experiența Universității Craiova din actuala ediție a Cupei U.E.F.A. cu nete simptome benefice chiar asupra ei însăși. Să învățăm din ea!

DUMITRU GRAUR ■

In preliminariile Jocurilor Olimpice

România — Olanda

3-0 (2-0)

Miercuri am văzut la Rm. Vilcea o echipă care ne-a amintit de jocul cu Italia. Nu prin jocul prestat, ci prin seriozitatea cu care a fost pregătită această întîlnire. Contrazicînd proverbul potrivit căruia copilul cu multe moașe este un năpăstuit, echipa noastră olimpică, antrenată de Gh. Staicu, dar urmărită îndesproape de antrenorul federal C. Drăgușin și antrenorii primei echipe naționale M. Lucescu și M. Rădulescu, a avut o cu totul altă evoluție față de primul meci din serie, cînd sîrbii ne-au înscris patru goluri cam cu aceeași ușurință cu care le-am dat noi olandezilor. Pentru că, să fim sinceri, am avut o altă echipă, dar și un alt adversar. Nu vrem să minimalizăm rezultatul olimpicilor, ci să ne exprimăm încă o dată regretul că pregătirile pentru preliminariile J.O. n-au început mai devreme la nivelul ridicat arătat azi. Dacă vreți, meciul cu Olanda a fost și un pariu cîștigat de antrenorul Staicu, pe care, după Belgrad, puțini îl mai vedeau în stare să-și refacă moralul.

Încet-încet, fotbalul nostru cîștigă în valoare, astfel că după evoluțiile excepționale ale craiovenilor în Cupa cupeilor, după începutul bun al naționalei în Campionatul european, echipa olimpică începe să se vadă, să se ia în serios, să însemne ceva. Balint, Văețu, Bărbulescu, Bogdan ni se par cîștiguri certe, ei putînd alcătui acel nucleu de bază, care, la națională, cuprinde jucătorii Universității Craiova.

Modul în care s-au înscris primele două goluri, acțiuni în viteză, desfășurate pe întreaga lărgime a terenului, impetuozitatea atacurilor noastre (autogolul olandezilor a fost urmarea unui astfel de atac) demonstrează limpede dorința celor ce răspund de loturile reprezentative de a dovedi că ceea ce am cîștigat astăzi pe plan internațional nu este întîmplător, ci rodul unui astfel de fotbal, modern, competitiv. Despre meciul cu olimpicii olandezi, n-ar fi prea multe de spus. A fost la discreția românilor și în foarte scurte perioade de dominare a oaspeților, lucrul s-a datorat slăbiciunilor noastre și mai puțin jucătorilor din țara lui Cruyff. Aceștia sînt tehnici, au o bună viteză și condiție fizică, de fapt, calități binecunoscute ale fotbalului olandez, dar băieții antrenati de Ger Blok au lăsat impresia că s-au văzut pentru prima oară în avionul care i-a adus din Olanda. Mai exact, aveau ceva din uimirea olimpicilor noștri din întîlnirea lor cu jucătorii iugoslavi.

Așadar, un alt început, cu o altă echipă, și chiar un alt context, deși amărăciunea provocată de ieșirea din cursă a Craiovei nu ne-a trecut. Firește, echipa antrenată de Staicu mai are multe de pus la punct. Ne referim la o mai bună omogenitate, la o anumită ordine și disciplină în joc, care, e drept, țîn și de experiență, de jocurile avute „în picioare”, și, de ce nu, de pregătirea mai atentă a fazelor fixe, gîndindu-ne că cele două șuturi trase mult peste poartă de Irimescu, au fost expediate din puncte care nu demult, ne-au dat emoții, gîndindu-ne la reușitele lui Băloni și Balaci.

Felicităm echipa olimpică a României pentru această victorie și ne bucurăm pentru fotbalul nostru, ale cărui bune rezultate nu mai sînt decît întîmplătoare și de neluat în seamă.

RAZVAN BARBULESCU ■



Tudor Mușatescu văzută de Nuni Anestiu

Un pas care, de fapt, sînt mai mulți

Comentînd partida cu Italia, un confrate (altfel pretuit) comite imprudența de a afirma că, în urma victoriei din 16 aprilie, tricolorii au ajuns „la numai un pas” de calificarea în turneul final al campionatului european! N-aș fi reacționat la citirea rîndurilor respective dacă nu mi-ar fi fost dat să întîlnesc, în cercuri mai largi ale fotbalului nostru, un punct de vedere asemănător, izvorit (după părerea mea) dintr-un optimism exagerat, poate chiar păgubitor într-un moment, ca cel prezent, în care fotbalul românesc are nevoie, cred, de o evaluare exactă a situației, ba chiar de prudență. Sigur, izbînda obținută (pe merit și prin muncă) în fața campionilor lumii plasează echipa României într-o poziție favorabilă în cadrul grupei a V-a preliminară a C.E., dar de aici și pînă la afirmația de mai sus rămîne un drum încă lung. Căci trebuie să înțelegem cont, între altele, de faptul că, înaintea mondialelor din Spania națională noastră a acumulat 3 puncte (din 4) în confruntările cu Anglia, teoretic favorita numărul 1 a preliminarilor, dar la C.M. a participat tot Anglia! Firește, istoria nu se repetă totdeauna și nici n-am dori să se repete, dar a ne socoti de pe acum cu biletele de Paris asigurate (sau ca și asigurate) e prematur, căci grupa e abia la jumătate: s-au disputat 10 partide, mai sînt 10 de disputat. Lupta, e limpede, se anunță în continuare lungă și grea, iar după calculul hîr-

lei, cel puțin la această oră, poziția cea mai favorabilă în grupă o are (sper că nu voi fi acuzat de defetism) Suedia, care a adunat 3 puncte din deplasare, terminînd la egalitate cu Cehoslovacia și terminînd învingătoare în Cipru. Reprezentativa României (atenție, inițial, a patra echipă, ca valoare și palmares, din grupă) păstrează mari șanse de a cîștiga și e, fără îndoială, un succes faptul că, dintr-un outsider, ea s-a impus, intrînd direct în lupta pentru calificare, dar e cazul, consider, să rămînem circumspecți. Noi luăm (și, pînă la un punct, bine facem) în calcule victoria din Cipru, pe care o dorim cu toții, numai că respectiva victorie încă n-a fost obținută! În schimb, Suedia, ca să rămînem la această raportare, s-a întors din Cipru cu 1-0, dar în Cipru, iarăși mi se pare clar, nu mai e piinea de mîncat de altădată, dovadă că atît italiezii cît și cehoslovacii au capotat, siliți să se multumească, în pofida cărților de vizită și a antecedentelor, cu meciuri nule. Noi sperăm, e logic, dar la fel de logic mi se pare să întreb: avem dreptul de a zice hop înainte de a fi sîrit gardul?

Si-ar mai fi ceva: am luat în calcule, plecînd de la acel +3 în clasamentul adevăratului, doar Suedia (care n-a jucat, se știe, nici un meci acasă), dar oare Cehoslovacia și chiar Italia (zic chiar pentru că squadra azzurra e azi în situația lui -1) au ieșit ele definitiv din cursă? Vă rog să vă reamintiți că Anglia, și ea într-o pasă așa-zisă neagră în preliminariile mondialelor 1982, a cîștigat, și încă ușor, la Budapesta, în fața unei Ungarii care avea să ne smulgă nouă (se cunoaște acum) 3 puncte din 4! Dacă Italia va izbuti să învingă și în Sue-

dia, și în Cehoslovacia, nu va ajunge și ea la +3 (ca și noi dacă vom bate Ciprul în deplasare), avînd și avantajul unui ultim meci pe teren propriu (cu Cipru) capabil să-i rotunjească golaverajul? Vă mărturisesc că însuși Mircea Lucescu, recunoscut pentru realismul său; nu exclude această variantă cu Italia, încă în calcule. Ca să nu mai zic că orice accident pe teren propriu (un punct cedat Cehoslovaciei, de pildă) ne-ar costa imens, outînd schimba mult situația din grupă.

Sînt, repet, alături de noua noastră echipă națională, așa cum „Flacăra” a susținut și sprijinit, mereu, eforturile fotbalului românesc de a deveni competitiv la cel mai înalt nivel, scop atins, chiar în acest sezon, de Universitatea Craiova. Dar asta nu mă împiedică să invit la realism, la cumpătare. Poate că mai mult realism ar fi ajutat-o pe „campiona unei mari iubiri” să privească și să aștepte altfel returul cu Benfica din Cupa U.E.F.A. Dar nu, noi am crezut că, după 0-0 la Lisabona, lucrurile s-au simplificat și n-a fost, din păcate, așa, Benfica trecînd (fie și fără victorie) în finală. La greu, nu descopăr nici o Americă, fotbalul nostru are tîria să se adune, să se mobilizeze. La ușor, mai puțin. Așa sînd lucrurile, consider că pasul în discuție sînt, de fapt, mai mulți. Deși izbînda în fața Italiei a dat aripi naționalei, ea (și, implicit, tubitorii fotbalului) trebuie să fie convinsă că mai e mult pînă departe. Să fie iertat: ea deține șanse considerabile de calificare, dar prima favorită a grupei, priviți clasamentul, rămîne Suedia, fără ca Italia și Cehoslovacia să fi abandonat lupta. O supraevaluare a situației n-ar fi, repet, decît păgubitoare.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Sesizată de articolul „Încă o dată, dreptate pentru Craiova!” conducerea mișcării sportive din țara noastră a hotărât să trimită două delegații la Berna și la Stockholm, pentru a examina la fața locului dacă jucătorul suedez Strömberg, antrenorul echipei lusitane în meciul cu Universitatea, avea drept de joc în Cupa U.E.F.A. Cele două echipe sunt alcătuite din Andrei Rădulescu, președintele F.R.F., și Ovidiu Ioanițoia (Berna) și Nicolae Irimie, delegat F.R.F., și Dumitru Graur (Stockholm). Redăm în continuare relatările primite de la cele două delegații

De la Berna

Berna, 27 aprilie. Am luat parte, miercuri dimineață, alături de Andrei Rădulescu, președinte al F.R.F., și de Constantin Girbea, consilier al Ambasadei române din Elveția, la o mai lungă discuție (peste un ceas) cu oficialități ale U.E.F.A., convorbire purtată pe marginea contestației făcute de Universitatea Craiova, în urma meciului retur cu Benfica, din semifinalele Cupei U.E.F.A., meci în care, reamintesc, formația portugheză l-a folosit pe jucătorul suedez Glen Strömberg, legitimat după expirarea termenului regulamentar (15 ianuarie 1983). De la bun început, țin să precizez că gazdele noastre, reprezentate la etajul 14 al unei clădiri de pe Jupiterstrasse 33 de Hans Bangert, secretar general, și Gerhard Aigner, șef de secție, s-au arătat interesate de subiect, dar mă tem, judecând după etapele acestei discuții, că amabilitatea cu care am fost tratați (altfel firească în raport cu prezența unui președinte de federație care e, totodată, și membru al unui organism european) a fost mai degrabă una protocolară, diplomatică, ea servind prea puțin cauzei. Am aflat astfel, împotriva supozițiilor de acasă, că atât Federația portugheză cit și cea suedeză au răspuns circulare U.E.F.A. din 14 ianuarie, prin care se solicita anunțarea eventualelor schimbări de jucători, informând la 21 ianuarie și, respectiv, la 8 februarie că Strömberg a fost transferat la Benfica. Până aici, firește, nimic de reproșat. Numai că un al treilea act existent la dosar ar fi trebuit să dea de gândit forului european și, surprinzător, n-a dat! E vorba despre o scrisoare a Federației din Stockholm ajunsă la Berna în 11 martie. Prin ea se preciza că transferul lui Strömberg de la I.F.K. Göteborg la Benfica nu s-a efectuat la 20 ianuarie (!!) ci la 15 ianuarie, dată bine știută ca limită pentru semifinale. Scrisoarea mai voia să explice că „o greșală comisă de secretariatul nostru” a putut da naștere unei astfel de interpretări!! Ciudată greșală?! Cu atât mai greu de explicat cu cât scrisoarea Federației suedeze revine asupra unei date, 20 ianuarie, ce nu fusese niciodată anterior comunicată la U.E.F.A., dar care asigură echipei portugheze, prin respectarea clauzei regulamentare, dreptul de a-l folosi pe Strömberg în partida retur cu Universitatea. Am insistat asupra acestui document, făcând legătura, pe linia celei mai elementare logici, cu ziua imediat următoare, 21 ianuarie, în care Federația din Lisabona s-a grăbit să anunțe, și ea, la Berna transferul în discuție! Deci nu o coincidență, ci un lanț de coincidențe pe care U.E.F.A. le-a tratat cu o vinovată indiferență. Ba mai mult, la sesizările noastre, Bangert ne-a adus la cunoștință că U.E.F.A., lucrând la nivelul federațiilor naționale și neavând elemente să se

indoiască de onestitatea acestora, n-a pus la îndoială corectitudinea revenirii sosită din Stockholm, drept pentru care a acceptat scuzele suedezilor și a trimis un telex la F.R.F., declarându-se de acord cu folosirea lui Strömberg în partida de la Craiova. Sigur, o poziție pină la un punct de înțeles, forul european nefiind un organism de verificare. Dar numai pină la un punct, căci documentul există, l-am avut în mână și el constituie, indiscutabil, o piesă importantă la dosar. Discutând pe marginea acestui act m-am întrebat dacă un om cu competența și experiența lui Hans Bangert, de 24 de ani la U.E.F.A., poate fi atât de naiv încât să creadă că într-o asemenea situație în care interesele materiale sunt foarte mari (transferul lui Strömberg trebuie să fi costat citeva bune sute de mii de dolari), cheia a stat într-o simplă eroare de dactilografiere?! I-am pus chiar și o întrebare secretarului general în acest sens, dar ea nu s-a ales cu nici un răspuns. Totuși, însuși Bangert a mărturisit că întregul caz poate da naștere la dubii cu privire la legalitatea legitimării lui Strömberg în termenul de 15 ianuarie. S-a oprit însă în această fază, adăugând că în lipsa unor dovezi certe privind încălcarea regulamentului se vede obligat să meargă, cum spunem noi, românii, pe mîna suedezilor! El a lăsat însă ușa întredeschisă, afirmând că U.E.F.A. e încă dispusă să ia în considerație eventuale probe concrete, numai că acestea ar trebui discutate în cadrul Comisiei de disciplină în numele căreia nu se poate pronunța. O astfel de declinare a competenței ne-a pus, o dată în plus, pe gânduri, făcându-ne să înțelegem că putem avea dreptate și că, la fel de bine, putem muri cu ea. În privința telexului trimis de Universitatea a doua zi după meciul de la Craiova, U.E.F.A. s-a situat, prin reprezentanții ei, pe o poziție vulnerabilă și, ca să nu folosesc alte vorbe, comodă. Ea a taxat telexul sosit în termen regulamentar drept o simplă informare (!!), deși el a fost, textul lui o dovedește cu prisosință, o contestație în toată regula. Cum să mă explic? Încă o rezervă formală la fel de greu de justificat ca și ezitățile anterioare.

Concret ce-ar mai fi de întreținut? U.E.F.A. pare că se spală pe mâini, nefiind interesată, chiar și în eventualitatea producerii unor probe convingătoare, să schimbe finala Benfica — Anderlecht. Din punctul de vedere al forului continental, cel care pină la urmă are în mînile sale piinea și cuțitul, chestiunea e ca și încheiată, cu toate că, mai zic o dată, o geană de speranță ne mai rămîne. Dacă de la Stockholm, unde se caută la această oră dovezi în sprijinul contestației, vor sosi în timp util și alte argumente palpabile — deși nouă ni se pare că și acestea de pină acum sint destul de temeinice.

OIDIU IOANIȚOIA ■

De la Stockholm

Stockholm, 27 aprilie. Am ajuns de foarte curînd la Stockholm, căutînd să aflăm pentru dumneavoastră, pentru marea masă de iubitori ai fotbalului din România, pentru toți simpatizanții Universității Craiova, care sint datele legate de transferul jucătorului suedez Glen Strömberg de la I.F.K. Göteborg la Benfica Lisabona. Avem în față zărele suedeze apărute după meciul de la Craiova, zăre care laudă la unison marea performanță reușită de... doi suedezi, Glen Strömberg și antrenorul său, Sven Goran Eriksson, prezenți pentru a doua oară consecutiv în finala Cupei U.E.F.A. Iată ce scrie cotidianul GT din Göteborg, sub titlul „Carnaval la Lisabona, Glen mare erou!”: „Din nou finala în Cupa U.E.F.A. pentru Glen Strömberg și Sven Eriksson. Ex-„inger“ul Glen a fost unul dintre cei mai buni jucători de la Craiova, deși marți, cu o zi înainte de meci, se afla la pat cu 38,5 grade temperatură. Epuizat, după 70 de minute a trebuit să lăsa din joc. Dar meciul urmărit la televizor de întreaga Portugalia a adus la aeroport, în cursul nopții de miercuri, mii de suporteri, joc de artificii, atmosferă de carnaval — așa au fost întâmpinați eroii de la Benfica la întoarcerea la Lisabona. Într-o mare de oameni infierbîtați, îmbătați pur și simplu de victorie, iată-i pe cei doi suedezi cu chipul lîmpe de totdeauna. «Nici măcar nu îndrăzneam să visăm», recunoștea Sven Eriksson și Glen Strömberg. Într-adevăr, o zi ca de poveste se încheiasă».

Astăzi seară, miercuri, Strömberg este la Utrecht pentru meciul amical Olanda — Suedia. El a devenit titular în echipa Suediei, evident, după prestația foarte bună de la Craiova, făcînd pereche în linia de mijloc cu al doilea jucător profesionist suedez, Robert Frytz, de la Glasgow Rangers. În mod sigur, dacă prestația lor din astăzi seară va fi bună, ambii vor juca atît în meciul cu Cipru programat la o dată apropiată, cit și în meciurile cu Italia și... România.

Pină atunci să ne apropiem mai mult de problema care ne-a adus aici. Rămîne ca un mare semn de întrebare data semnării transferului jucătorului Strömberg de la I.F.K. la Benfica. Avem, este adevărat, un prim răspuns de la Uniunea Europeană de Fotbal: Glen Strömberg este legitimat de la 15 ianuarie. Planează însă foarte serioase semne de întrebare asupra exactității acestui răspuns, iar dubiile legate de aceasta vom încerca să le delușim în zilele care urmează. Deocamdată să nu reținem decît un singur lucru. Și anume că la 14 ianuarie U.E.F.A. a trimis tuturor federațiilor naționale o scrisoare cu următorul conținut:

„Transferarea de jucători: Domnule secretar general (al federației naționale, n.n.), am remarcat că numărul transferurilor de jucători a crescut considerabil

în ultimele săptămîni atît pe plan național cit și internațional. În consecință, ne temem că aceste transferări ar putea crea probleme pentru U.E.F.A. în ceea ce privește punerea în aplicare a practicii disciplinare și executarea suspendărilor de meciuri aplicate jucătorilor. Drept urmare, ne vedem obligați să cerem asociațiilor membre să ne informeze cit mai urgent posibil (s.n.) despre următoarele mutații:

a. jucători transferați de cluburi care au participat la competițiile intercluburi din 1982—1983 sau care se află încă angajați în acestea.

b. jucători transferați la cluburile calificate pentru sferturile de finală ale competițiilor intercluburi europene din sezonul în curs.

Vă rugăm să aveți amabilitatea de a face să ne parvină pină la 10 februarie 1983 (s.n.) informațiile solicitate pentru tot sezonul 1982—1983. În așteptarea răspunsului dumneavoastră, vă rugăm să primiți asigurarea aleselor noastre sentimente. Secretar general, Hans Bangert.”

Această scrisoare oficială a fost trimisă în copii de informare la: Comitetul executiv U.E.F.A., membrii europeni ai Comitetului executiv al F.I.F.A. (Zürich), Comitetului de organizare a competițiilor U.E.F.A. intercluburi, Comisiei de disciplină a U.E.F.A. și cluburilor angajate în competițiile 1982—1983. Federația suedeză, care, conformîndu-se atît rugămintii din scrisoarea oficială, cit și articolului 12, capitolul 8 (jucători care schimbă federația națională) din Regulamentul F.I.F.A. a răspuns în data de 15 martie (!!) că acordul de transfer pentru Strömberg ar fi fost dat începînd cu data de 15 ianuarie. Dar, întorcîndu-ne la regulamentul citat: „Nici o federație nu poate da drept de joc unui jucător nou transferat pentru unul din cluburile sale înainte de a fi în posesia certificatului de transfer”, se află sub semnul întrebării posibilitatea obținerii dreptului de joc în competiții oficiale U.E.F.A. retroactiv, la două luni distanță de la data comunicării făcute de federația suedeză. În felul acesta, U.E.F.A., luînd drept bună afirmația făcută de federația suedeză, l-a calificat foarte ușor pe Strömberg dîndu-i drept de joc începînd cu meciurile din semifinale. După părerea noastră, a fost evident o eroare de interpretare a regulamentului aflat în vigoare, regretabilă din toate punctele de vedere, și din partea forurilor conducătoare ale Uniunii Europene de Fotbal.

Ceea ce ne rămîne nouă, celor aflați aici, la Stockholm, este să consultăm în dosarele federației suedeze de fotbal data exactă a semnării transferului lui Strömberg de la I.F.K. la Benfica. Lucru pe care, sperăm, îl vom face în cursul zilei de mîine.

DUMITRU GRAUR ■

Omul care joacă

Respectînd adevărurile unei înfrîngerii

O „viață” ca aceea a Universității Craiova, trăită pină aproape de finala Cupei UEFA, e dureros că poate fi depănată începînd și cu sfîrșitul. Un sfîrșit inevitabil, ca orice sfîrșit. Chinului prin gînduri și pentru mine care, neputînd fi un susținător fervent al acestei echipe, și prin natura apartenenței mele, am suferit totuși la marea amărăciune a Craiovei.

Ultima petardă lovită de pămîntul din ce în ce mai sfînt fotbalistic al Craiovei, aceea care a fixat finalul transmisiei T.V., a fost a necazului și a nădufului greu de suportat. Ceasta ei a fost un fel de „fum vesel măturat de vînt” al lui Esenin sau „viața-i fum...” a marelui Coșbuc.

Am mereu senzația că după un asemenea eveniment fotbalistic, consemnat în fel și chip în toate coloanele ziarelor, ne mai rămîne și puțin loc pentru a corecta sau a îndrepta ceea ce s-a mai spus și greșit. Cred că în acest sens, nu ne ajută deloc orice tentație de subiectivism sau de parțialitate. Nu ne pot decît îndepărta de adevărul dorit. Cînd pierdem ceva ce ne-am dorit, și de care simțeam că sintem foarte aproape, devenim uneori mai răi chiar decît copiii cărora li se ia jucăria preferată sau dorința de a se frige la ușa sobei. Uităm multe, trecem sub tăcere destule și nu cred că astfel ne putem face servicii reale pentru viitor.

Am citit cu mare plăcere că minunatul public craiovean a rostit aproape în corpore, în restrîștea de înțeles din afară dar greu de trăit dinăuntru, de după joc, că „își va iubi echipa pină la capăt!”, deci, înțeleg eu, poate și mai mult de acum înainte...

Aș mai fi vrut ca tot în rîndurile scrise să fie consemnată o nouă reproducere a cîntecelor și a vieții Cenuclului Flacăra, în

frunte cu conducătorul său entuziast, în fața hotelului Jiul, așa cum s-a petrecut după izbînda cu Kaiserslautern. Mi se pare ceva foarte normal mai ales acum, cînd Craiova a reușit să împingă o barieră competițională europeană spre niște limite ce se vor dovedi greu de atins pentru echipele noastre ce-i vor urma în jocurile oficiale intercluburi de la toamnă. Dacă n-a fost așa, vina neînțelegerii aparține desigur unor... mai puțini înțelegători, ce sint și devin în asemenea momente periculos de „buni cunosători” ai sufletului uman și ai nevoilor sale iminente. Și ce mare lucru ar fi pentru noi dacă am începe să deprindem puțin să ne bucurăm și la necaz. Viața parcă-i făcută mai mult cu ele, mărînd prețul încă greu comensurabil al bucuriilor, pentru noi.

Universitatea a avut și șansă în drumul ei de pină aici (cei care judecam în complexitatea lor destul de simplă toate fazele o știm), și-a meritat prin curaj și valoare ascensiunea, și sigur că era posibil ca în lupta de „care pe care” angajată cu „Benfica”, după ce a avut calificarea în suflet la 1—0, să devină umană, adică să și greșească. Sau să nu mai poată, venînd cu ceva, peste argumentele de joc ale lusitanilor. S-a scris că lipsa lui Negrilă a însemnat mult prin poziția impusă tactic lui Geolău, că Ungureanu a fost adus în centru după Nenă, iar pe stînga au putut zburda Pietro și Diamantino. S-a mai spus că Donose și Cămătaru au fost accidentați! Nu, au făcut rupturi musculare nedorite de nimeni în astfel de momente dar care au și ele cauze mai mult sau mai puțin abordabile... S-a mai argumentat că „a fost vorba și de o oboseală a clanului craiovean după Italia”. În fine, multe. La fel de elocventă pentru ceea ce vreau să spun în final mi se pare și interpretarea dată golului lui Balaci. Mulți, foarte mulți au curajul acum să afirme că acest gol a fost realizat printr-o „execuție magistrală”. Aflat în spatele plasei portugheze, „la poarta care ride, care plînge...”, un foarte corect slujitor al condeiului fotbalistic, Mircea M. Ionescu, consemnează astfel: „Balaci execută lovitură liberă. E primul șut, Bento sare (este minutul 17!), are mingea în mîini, dar o scapă în

gol. Bate plasa supărat, se ia cu mîinile de cap, rămîne lingă stîlpul porții, răstîgînit”. Și așa a fost, și nu văd cum putem să ne mințim... Și noi, fotbaliștii, simțim că orice fel de minciună fabricată, chipurile destoinic, mai ales acum, cînd începem să ne descurcăm victorioși și prin Craiova în lumea mare a jocului nostru, nu ne poate ajuta în nici un fel. Mai mult, ne creează alibiuri, și jucătorul român de-abia așteaptă...

Benfica a fost o trupă de mari meseriași, care joacă perfect din deviere prin mingierile ce gleznele o impun mingii, un adversar greu pentru Craiova și la Lisabona, unde un specialist demn de toată încrederea spunea, aflat la fața locului, că nu am putut trece centrul terenului, Domozină merîndu-și un eventual premiu de „mare mincinos”... Și o echipă bine crescută, sub toate sensurile, această Benfica! În minutul 69, la accidentarea lui Irimescu, portughezii, aflați în atac, au trimis mingea în aut, facilitînd intervenția medicului nostru. Dar și acest lucru a trecut neobservat... Mă opresc aici.

N-aș fi vrut să fiu în trăirea acestor minunați jucători craioveni după ultimul fluier al disputei cu Benfica, și după ce ne-au purtat într-o călătorie la care visam foarte greu, dacă nu imposibil. Greu poate fi intuită durerea eșecului pentru ei, care s-au dovedit atît de capabili, mai ales acum, cînd au fost mai aproape ca oricînd în a-și trăi frumosul vis.

Să respectăm cu sfîntenie și aceste clipe, ale eșecului, trecînd și evitînd tendințele răutăcioase și hrînirea cu neadevăruri, forțîndu-ne să ne convingem că de această dată nici n-am avut noroc... Poate că e mai bine așa, crezînd că fața Lunii noi și-a întors o singură clipă privirea...

CORNEL DINU ■

P.S. Am auzit că cenaclul revistei, pe care-l apreciez imens, a suferit „unele dificultăți”, la Oradea, atunçi cînd multe bilete din sală l-au întrebat pe conducătorul său ce părere poate avea, prin prisma colaborării lui Cornel Dinu la revistă, despre „regizatul” 2—2 al lui Dinamo în localitate. Nu mai e spațiu, dar subsemnatul, așa precum îi este felul, va răspunde săptămîna viitoare.



Fănuș Neagu, și Răuțchi văzuți de Nuni Anestiu

Lumea in care trăim

„Abandonații”

Există peste Ocean metropole ce polarizează atenția, orașe-gigant ce par pline de viață, refuzând să-și măturisească grijile și necazurile. Dar destul de aproape de această „vitrină” înșelătoare există așezări ce nu mai au puterea de a se amăgi, așezări ce-și dezvăluie tristețea și neputința. Aici, în aceste așezări, realitățile sunt mai lesne perceptibile. Aici pot fi descifrate dramele umane. Aici se înfățișează adevărul unei existențe bintuite de neliniște, o existență fără garanția zilei de mâine. Oameni încă tineri sau chiar foarte tineri, oameni care au 25 de ani sau 35 de ani, care posedă o meserie și sint sănătoși, oameni care au familie și copii dar nu au slujbe, și ceea ce este mai grav, nu au nici speranța de a putea obține, într-un viitor previzibil, slujbe. N-au perspective, n-au iluzii, n-au speranțe.

„Ce se va întâmpla cu noi?”

Iată chinuitoarea întrebare pe care și-o pune, în fiecare zi, de nenumărate ori, fiecare din cei peste zece milioane de americani aruncați afară din uzine, întreprinderi sau instituții ce și-au închis porțile. „O întrebare care reflectă deznădejdea și disperarea milioane de șomeri” — scrie cunoscuta revistă americană „Newsweek”, într-un dramatic reportaj intitulat, plin de semnificație, „Abandonații”.

„Abandonații” nu sint niște copii fără părinți, niște bătrâni fără vlagă, niște marginali ai societății. „Abandonații” sint chiar cei ce muncesc, bărbați și femei în puterea vârstei, milioane de oameni fără speranță.

Pe vremuri, scria „Newsweek”, regiunea Midwest a fost una din cele mai prospere ale S.U.A., leagăn al industriei de automobile și al siderurgiei americane. Astăzi — aceeași regiune oferă imaginea unei adevărate zone a dezolării, cu sute de uzine care și-au închis porțile, cu sute de mii de oameni aruncați în stradă, lipsiți de posibilitatea elementară de a-și asigura existența, fără a întrezări posibilitatea găsirii unui nou loc de muncă.

Tom Medved, laminorist în vîrstă de 39 de ani, a devenit șomer în decembrie 1981 (după aproape 20 de ani de muncă), atunci cînd compania „United States Steel” a anunțat închiderea uzinei „Edgar Thomson” din Braddock, statul Pennsylvania, leagăn al siderurgiei americane. De atunci, el, soția și cei patru copii au reușit să supraviețuiască numai datorită ajutorului de șomaj, care se ridică la circa 500 dolari pe lună. Dar chiria îi costă 125 de dolari iar întreținerea 200 dolari pe lună. Restul nu mai ajunge nici pentru asigurarea hranei. Dar cite altele nu trebuie pentru patru copii? În plus, polița de asigurări medicale a expirat și, ca atare, Medved și familia nu-și mai pot permite să fie bolnavi. Apoi, nici ajutorul de șomaj nu va dura la infinit. Mai devreme sau mai târziu va fi privat și de el, dacă nu va reuși să-și găsească de lucru.

Astăzi, Braddock, orașul lui Medved, este practic un oraș părăsit. Acolo unde se întindeau halele uzinelor „Edgar Thomson” domnește acum o liniște deplină. Popu-

lația orașului s-a redus de la 22 000 de locuitori cînd era în ianuarie 1981, la numai 6 000 în ianuarie 1983. Străzile principale sint aproape pustii. Școlile, terenurile de sport, barurile s-au închis. Un oraș moare, deși asupra lui nu s-a abătut nici o molimă. Nici o epidemie nu a secerat pe locuitori. Pur și simplu este un oraș „bolnav” de șomaj și care nu poate fi tămăduit.

Dar nu este singurul. Localitatea Hibbing din Minnesota, în trecut o adevărată „citadelă” a minereului de fier, este astăzi, așa cum spune într-un cîntec Bob Dylan, celebrul cîntăreț de muzică rock, o localitate „ale cărei ferestre sint astupate cu carton și ai căror bătrîni care stau pe bănci, cu capetele plecate, spun unul și același lucru: a devenit un oraș părăsit”.

Iar șomajul s-a întins epidemic de-a lungul Văii Monongahela. În localitatea Flint rata oficială a șomajului este de 24,6 la sută. (Numai uzinele „General Motors” au concediat 20 000 de lucrători.) În localitatea Hibbing rata este de 28,4 la sută, la Rockford există peste 23 000 de șomeri. „Ce se va întâmpla cu noi?”

Iată întrebarea ce revine cu insistență. O întreagă generație de muncitori în vîrstă de 20, 30 sau 40 de ani — scrie revista „Newsweek” — sint profund marcați în ființa lor fizică și psihică, se simt oameni de prisos. „Aproape că m-au scuipat în față cînd am cerut de lucru. Nimeni nu vrea să te angajeze. Mai mult decît atît, nici măcar nu vor să te vadă apropiindu-te de porțile unei fabrici” — declara revistei „Newsweek” Fred O'Connor, muncitor șomer în vîrstă de 40 de ani din Rockford, statul Illinois. „Cînd nu ai bani trebuie să recurgi la ajutorul public. Copiii nu înțeleg ce înseamnă „recesiune”, „depresiune” și celelalte cuvinte mari pe care noi, adulții, le folosim. Ei știu doar atît, că le este foame și că nu au nimic de mincare” — spunea Michael Hortwell, fost muncitor încărcător-descărcător, în vîrstă de 26 de ani, din Flint, statul Michigan.

„Abandonații” reprezintă un fenomen ce nu poate fi plasat doar într-un context local. Nu este vorba doar de lipsa de scrupule a unor industriași. Șomajul din S.U.A. și din alte țări este produsul unui sistem ce neagă adevăratele drepturi ale omului, deoarece munca înseamnă existență. Privarea de dreptul la muncă semnifică, în fapt, imposibilitatea asigurării mijloacelor de existență. Acum, de 1 Mai, cînd se sărbătorește ziua muncii, milioane de americani trăiesc drama șomajului. Și, din păcate, sfîrșitul acestei drame este departe. Căci șomajul nu promite să se diminueze. Dimpotrivă. Înmulțirea rîndurilor celor ce nu au de lucru demonstrează chipul adevărat al unei lumi dominate doar de legile profitului capitalist. Soarta a milioane de oameni nu intră în aceste calcule. Ei sint „abandonații”.

Abandonați fără speranță...

AL. PINTEA ■

Mondo umano ?

Sotheby's la licitație!

De regulă, știrile parvenind de la această galerie londoneză sint primite cu deosebit interes de oamenii de afaceri ca și de bancheri, de oamenii politici, cei de artă sau publicul obișnuit. Desigur, fiecare are unghiul lui de vedere în atenția deosebită pe care o acordă vinzătorilor la licitație de la arhicunoscuta sală Sotheby's din capitala britanică. Aici, picturi de Degas sau Manet, desene de Picasso ori Dali, portelanuri de Sèvres sau cristaluri de Boemia, sculpturi africane în abanos ori mahon, scoavare de Shiraz sau Buhara, săbii de Damasc sau pistoale turcești, tapiserii franceze ori armuri ale cavalerilor de Malta, mobilă stil Louis XV sau XIV, vase Maya sau polineziene și tot ceea ce are tangență cu marea artă au fost oferite spre vânzare, la licitație. În prealabil, cei 133 de experți în artă angajați ai Sotheby's își pun la contribuție toată știința, cunoștințele și priceperea în a studia obiectul de artă respectiv, descriindu-l și înțelegindu-l contextului său artistic, evaluindu-l — căci, la urma urmelor, munca lor acolo duce — și, firește, conferindu-i necesarul certificat de autenticitate. Acesta fiind strict necesar într-o vreme în care falsurile și în artă — și incasările de pe urma lor — ating cote dintre cele mai ridicate. Dealtfel, dacă ar fi să-l amintim pe tinărul catalan arestat la începutul lunii martie 1983 — după ce falsificase câteva sute de desene ale lui Salvador Dali, iar „opera” lui scăpase ochilor atenți ai experților — și tot ar fi suficient. Ca urmare, revenind la galeria Sotheby's, documentele eliberate de ea pe lingă marfa de artă însermand aproape sută la sută siguranță. De aici și consistentul comision pe care Sotheby's îl primește la orice tranzacție de acest gen.

Licitatiile de la Sotheby's înseamnă un eveniment de amploare în lumea artistică, dar mai ales printre oamenii de afaceri, care, investind aici, o fac în valori certe, nesupuse oscilațiilor bursei sau crăhurilor financiare. Sotheby's însăși este, dealtfel, o firmă care, după 1744, anul creării sale, și-a tot sporit capitalul. A devenit un mit englez. Cu timpul, alte firme din insulă au cumpărat aici acțiuni, în funcție de capitalul lor lichid, iar, în ultima vreme, printre posesoarele de asemenea pachete de acțiuni se află și întreprinderi de peste Ocean, cunoscută fiind grija cu care ele investesc în afara granițelor țării lor. Dar la jumătatea acestei luni, Stephen Swid și Marshal Cogan, conducătorii firmei americane „General Felt Knoll International”, și-au întins toate tentaculele spre Sotheby's, ei pretinzindu-se mari amatori de artă — căci se pare că posedă numeroase opere de artă. S-au arătat dornici să restabilească echilibrul financiar de la vestita galerie londoneză. Ambii oameni de afaceri susțin că profiturilor fabuloase realizate de firma engleză în anii '70 le-au urmat, în perioada 1981-1982, trei milioane lire sterline pierderi. Drept comparație, Swid și Cogan spun că, în 1979, cifrurile au fost de 8,3 milioane lire sterline. Este adevărat, însăși Sotheby's a încercat să scape de recesiune recurând la un program de expansiune considerat drept „spectaculos” de specialiști. Apoi conducerea sa, înțelegînd crescîndele dificultăți care se mențin, se gîndește să recurgă chiar la asocierea cu o altă firmă conațională. Însă, cum spuneam, „soluția” a venit prompt de peste Atlantic. „General Felt” s-a oferit să cumpere la licitație Sotheby's, pornind de la cifra 80,6 milioane de lire sterline! Se spune că așa ar începe una dintre cele mai memorabile bătălii de acest gen extrem de „prost picată”, cum au zis cei 133 amintii experți. Pe urmă, cred eu, n-ar fi de mirare să vezi că, scoțind la licitație Sotheby's cu mitul său la umbra argumentului sprijinirii, unii să dorească să achiziționeze Turnul Londrei, cu Big Ben-ul său, piața San Marco, domul din Köln, Turnul Eiffel și cine știe ce istorie, spre a o ajusta, reechilibrînd-o și pe ea.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză



După PANORAMA — Polonia

Pe meridianul Yamato

Citind cartea lui Florin Vasiliu *Pe meridianul Yamato* apărută la Editura Sport-Turism în condiții grafice cu totul remarcabile, m-am lăsat, iată, captivată și influențată de forța descrierii celui care a pășit pe acele locuri. Autorul, inginer chimist, nu se pierde în emoție și perplexitate în fața „miracolului” nipon și provoacă la dialog pe bătrînul Sensei San (de-a cărui personalitate nu se pomeneste nimic, dar după dialogul purtat credem că e vorba de un bun cunosător al întregii istorii japoneze). Scrisă cu multă afecțiune față de „Țara de la Soare Răsare”, alcătuită pe capitole distincte, ajută pe cititor să-și formeze o părere despre Japonia tuturor timpurilor. „Sub semnul Soarelui”, capitol unde luăm cunoștință cu legende și obiceiuri nipone, unde aflăm că zeii din poveștile lor sint peste 8 milioane la număr, că Soarele a fost considerat dintotdeauna un simbol al existenței lor și tocmai de aceea a fost pus pe drapelul de stat și că ritualul *shintoi* nu va fi înfrînit nicăieri în afara granițelor Japoniei, rămîne pentru noi un fel de

film înscris pe filele unei cărți. O importanță deosebită este acordată dansului a cărui latură specifică rămîne legătura cu tradiția și prin ea cu mitul, avertizîndu-ne parcă în încheierea discuției că „Japonia nu are un public modernizat, contaminat de muzicall, varietet, strecaptase și bar, că în chiar „creierul” ei electronic, Tokyo, dansul popular, tradițional în toate formele sale, are o audiență majoră”.

Maiestuoasă în această carte de călătorie mi s-a părut a fi descrierea nopții de Anul nou. Atunci cînd toate clopotele din temple cîntă pe toate vocele, cînd se prind bilete și prăjituri în arbori, cînd visele iau un sens profetic, iar autorul se lasă inundat de amintiri, făcîndu-ne să ne simțim sufletul o grădina japoneză în care înfloresc chiar și mărăciuni.

Alte capitole sint dedicate Sabiei japoneze, teatrului, locuinței, limbii japoneze, florii de cires și poeziei. Dar cel mai apropiat de stilul jurnalului de călătorie este textul dedicat orașului Tokyo. Alcătuit o adevărată radiografie, dimineața, la prînz, seara și noaptea, Florin Vasiliu încheie cu o oarecare amărăciune: „O urbe cu optsprezece milioane de oameni, o forță uriașă. Dar în care fiecare este prieten cu foarte puțini și străin cu majoritatea... Oraș mare. Mare singurătate”.

Istorie, informație și metaforă

„Aveam să ajung în satele și orașele din miazăzi de atîtea ori și mărturisesc bucuria de a putea spune că știu farmecul zăpezilor ninșe peste umerii veacurilor”, ne anunță încă de la începutul cărții sale, *Zăpezi din miazăzi* (Ed. Sport-Turism, 1982), Neagu Udroui, aflat acum la al șaptelea volum, culegere de reportaje ce stau sub semnul Cimpiei de miazăzi, situată între Carpații Meridionali și Dunăre.

Ceea ce surprinde încă de la început este construcția inteligentă a cărții, împărțită pe capitole ce sint de fapt drumurile reporterului de-a lungul rîurilor și în jurul lacurilor, acolo unde din vremuri străvechi au crescut, odată cu oamenii, satele, comunele și orașele mari, puternice. În fruntea fiecărui capitol, fie că este vorba despre satele așezate de-a lungul unui rîuleț cvasinocenocut cum este Ilfovul sau Glava-ciocul, fie că reportajele sint despre orașe importante de pe Dunăre, se află cite un citat, mărturie și impresii despre acele locuri ale unor personalități literare — Zaharia Stancu, Marin Preda, Nicolae Iorga, Panait Istrati, Alexandru Macedonski, Geo Bogza, Adrian Păunescu.

Neagu Udroui știe să păstreze în aceste reportaje echilibrul dintre concret și metaforă. Textele abundă de informații istorice, despre locuri și

despre oameni, descoperite în cine știe ce ceaslov uitat al primăriei sau alese cu grijă după mult timp de studiu la bibliotecă. Aflăm lucruri foarte interesante și chiar surprinzătoare despre cite un sat pierdut în mijlocul cîmpiei, care de-a lungul vremurilor a avut importanța lui, a stat în atenția domnitorilor, a autorităților și a oamenilor de cultură și de artă. Trecerea de la date istorice, ascunse în zidul prăbușit al vreunei descoperiri arheologice, la noile și importante realizări ale oamenilor de azi pare a ne da de înțeles că acum, în Cimpia Dunării, se scrie o nouă istorie, o nouă incununare a luptei cu natura. De asemenea, foarte multe date care traversează descrierile, peste tot cifre ca niște puncte marcate pe o hartă.

Istoria locurilor prin care reporterul a trecut, înarmat cu un bun spirit de observație, se constituie ca o istorie a întregului spațiu al cîmpiei, loc de mare importanță pentru oameni. „Totul se trage din cîmp”, spune autorul. Metafora, cea care conferă frumusețe unui reportaj, este la Neagu Udroui spontană, curge singură din stiloul, așa cum apele ce curg singure la vale umplu malurile lor de verdeață.

Aceste cîmpii acoperite de culturi vaste, păduri și aburi, sau orașele fremătătoare, sint și prilej de rememori, de aducere aminte a unor întimplări din copilăria și adolescența autorului și reportajul despre comuna natală, Cîrtojani, este străbătut de fiorul unei continue emoții. Apare și o interesantă întîlnire cu Marin Preda, la clubul „303”, și cum ar putea fi uitați scriitorii care s-au născut și au trăit prin acele locuri! Impresiile scriitorilor

lor de ieri se împletesc cu mărturiile oamenilor de azi, locuitorii satelor și orașelor, primari, țărani, maistri, muncitori. Convorbirile cu aceștia din urmă se constituie în niște dialoguri pline de nerv ce dau un plus de vigoare textului, antrenînd cititorul.

De obicei, într-un reportaj cititorul caută și un pic de senzațional, ceva ieșit din comun, ceva care să-l facă să devoreze paginile cu febrilitate, să afle, să știe cit mai mult, dar ce poate fi mai senzațional decît imaginea unor boabe roș-gălbui de griu în palmele aspre ale unui țaran care le măsoară, le privește și le cîntărește: „Ochii îi rămîn fixați peste boabele rumene de griu și mă întreb cine în locul lui nea Călin n-ar reface în sens invers poteca spre noi. Un ritual tăcut se consumă în aceste momente; cu picioarele bine înfipte în pămînt jilav, cu micile proiectile de amidon adjuocate în căușul palmei, țaranul vinșon din fața mea pare a se lăsa sedus de trăirea dintre două momente, unul inițial, original, ascuns în urmă pe axa timpului, și cel de acum, de azi dacă vreți, din această secundă, drumul dintre bobul-sămînță și boabele-produs”.

De la Furculești pe Călmățui, la Giurgiu și Călărași pe Dunăre, Neagu Udroui ne oferă o lectură plăcută și interesantă.

„Aceste drumuri în cîmpie se vor o întorcere acasă, umbriet cu picioare desculte pe poteci, pe pămîntul în care au răsărit prima oară curcubeii și viscole și dimineți îmbătăte de rouă și, sub palma streșină, orizontul.”

TUDOR STANCU ■



Frânturi de gânduri

Oricit de greu mi-ar fi, chiar dacă voi redeschide rana infringerii, voi aşterne pe hirtie sufocantele reţineri, frânturile de gânduri ale unei minţi infierbintate de labirintul variantelor, note autentice de concentrare şi mobilizare de la meciul susţinut la Bad Kissingen în cadrul sferturilor de finală ale meciurilor candidaţilor la titlul mondial de şah împotriva mării maestre sovietice Lidia Semenova.

Răsfoiesc filele calendarului. Mă opresc la data de 25 martie, ziua în care tragea la sorti imi aduce culorile albe în prima confruntare a unui meci care va fi de mare sportivitate, desfăşurat corect în condiţiile excepţionale ale saloanelor renumitului „Hotel 2002”, în ambianţa, cunoscută deja aici a marilor competiţii şahiste internaţionale.

Tracasările psihologice intenţionate au fost epuizate în faza perfectării jocului şi a datei de desfăşurare a meciului. Din 26 martie pînă la 18 aprilie au rămas faţă în faţă două tabere care îşi apărau corect şansele: Lidia Semenova — secundată de I. Kuzmin şi I. Warnavski, iar mai apoi de campioana mondială Maia Ciburdanidze şi de marele maestru L. Gufeld; subsemnata — secundată de marele maestru Florin Gheorghiu şi de antrenorul merit Serban Neamtu.

Porneam în luptă increzătoare, optimistă, dornică de victorie, dar şi mistuită de emoţia unei premiere. Consideram piesele albe (poate nejustificat) dreptul la iniţiativă psihologică în meci şi obligaţia de-a juca la cîştig încă de la prima partidă. În ipsa marelui maestru Florin Gheorghiu, trimis cu trei zile întîrziere, în stabilirea tacticii de meci nu am putut beneficia, pe moment, de experienţa marilor competiţii internaţionale şi de competenţa sfaturilor multiplului nostru campion.

Fişa psihologică a adversarei mele mi-o prezenta pe Lidia Semenova drept o ju-

cătoare complexă, care adoptă un joc poziţional de uzură, cu poziţii întrerupte şi jucate bine mai ales în finaluri, pînă la rege contra rege, fără continuări riscante, cu multă inventivitate şi combativitate. Meciul mi-a dat posibilitatea tardivă să deduc de fapt adevărata personalitate şi structură psihică a adversarei mele. Încă din prima partidă am avut surpriza neplăcută a unei alte adversare, ce urmăreşte perseverent dinamizarea jocului pe bază de combinaţii, uneori riscante, care forţau norocul cu scopul surprizei psihologice. Folosind arma ameninţărilor tactice puternice, Semenova a ştiut să-şi creze şanse şi contraşanse. Aşa a reuşit să cîştige poziţia egală survenită la întrerupere în prima partidă.

Debutul în meci prin înfringere mi-a stîrnit o stare de nervozitate şi de manifestare emotivă la mutări surpriză. Dorinţa de revanşă imediată m-a făcut să supraapreciez posibilităţile poziţiei în partida a doua, scăpîndu-mi resursa adevărată a cooperării grupului de piese în atac pe flancul regelui. Moment extrem: două infringeri! Stările emoţionale au influenţat psihologic greseliile.

La 2-0 pentru Semenova mi-a fost greu să-mi privesc în ochi secundanţii şi aproape imposibil să suport critica imediată a greşelilor. Dar analiza tehnică amănunţită mi-a folosit mult, m-a determinat să ne schimbăm atitudinea şi tactica de meci, să pătrund caracterul, forţa şi stilul de joc al adversarei. Dorinţa de-a reduce din handicap, precum şi numeroasele telegrame de încurajare primite din ţară, mi-au activat calităţile specifice de luptă. Am jucat şi am cîştigat cea mai bună partidă a meciului.

Asaltul asupra scorului a fost lung şi greu: o înfringere şi două remize, care purtau amprenta ascendentului moral al celui care vine din urmă şi domină.

La scorul de 4-2, nimeni nu mai credea că este posibilă o modificare esenţială, dar Semenova face greşeala să folosească aceeaşi armă ca în partidele 1, 3, 5 şi în partida a şaptea intrînd ne o variantă promiţătoare pe care o stăpîneam datorită analizelor amănunţite ale secundanţilor mei. 4-3!

Partida a opta mi-a adus surpriza unei adversare renăscute, care încerca cu multă ambiţie şi talent să transforme înfringerea anterioară în motiv de stimulare. Cu piesele albe, Semenova a obţinut din deschidere avantajul perechii de nebuni,

a pus probleme, la fiecare mutare, a tratat combinativ în final, dar a dovedit încă o dată că nu stăpîneşte tehnica finalurilor, cedînd la mutarea a 47-a. Partida aceasta a fost cea care m-a consumat cel mai mult, solicitîndu-mi intens pîntecul de concentrare şi mobilizare. Şi astfel, da, incredibil: 4-4!

Telegrame din ţară cu urări de succes... Vă mulţumesc!

Frunţile secundanţilor s-au descreţit, se întrezăreau speranţe.

13 aprilie: Semenova cere aminarea partidei. Aşteptarea mi s-a părut prea grea, m-a supărat schimbarea pentru a treia oară a sălii de joc...
15 aprilie: Mizind arbitrar pe dezechilibrul forţelor adversarei, m-am simţit obligată să-mi joc şansa cu piesele albe jucînd la cîştig, deşi ştiam că legea seriilor nu este posibilă. Nu pot să mă gîndesc la acest moment. Partida a 9-a n-o pot reparcurge în linişte. Mă dor mutările şi substratul psihologic-emoţional al tensiunii nervoase. Am riscat meciul pentru a-mi crea dogmatic şansa de victorie într-un atac pe flancuri inverse. Nu voi uita niciodată că ameninţarea bine mascată are eficacitate psihologică dominantă faţă de ameninţarea directă! Scor: 5-4 pentru Semenova.

Cu toată dorinţa şi strădania depusă în ultima partidă, şansa de salvare, găsită în extremis de adversara mea, a dus la 5,5-4,5, scor cu care Lidia Semenova, îşi înscrie pentru prima oară numele pe lista semifinalistelor meciurilor candidaţilor la titlul mondial de şah.

A fost cel mai dur duel al nervilor din viaţa mea. Datorită celor doi OAMENI pe care i-am avut alături de mine, marele maestru Florin Gheorghiu şi antrenorul meu Serban Neamtu, am reuşit să înteleg că înfringerea trebuie acceptată şi pătrunsă ca mijloc de critică a cunoştinţelor şi a puterii de mobilizare în situaţii extreme. Le mulţumesc sincer că au avut multă înţelegere şi răbdare în clipele grele, dovedind calm, optimism şi tact pedagogic.

N-aş fi crezut să retrăiesc atît de intens durerea înfringerii felicitîndu-mi adversara şi urîndu-i succes mai deoarte.

N-aş fi crezut că prin floare permite la aeroportul Otopeni la întoarcerea acasă să găsesc bucuria de-a avea alături de mine pe cei care simt şi apreciază strădania depusă. Le mulţumesc din inimă!

MARGARETA MUREŞAN ■

Cronica şoselei

Un tribut apăsător

În salonul spitaulului predominant copii şi bătrîni. Şi unii şi alţii, la fel de vulnerabili în coliziunile cu automobilul. În rîndul pacienţilor, atmosferă de resemnare faţă de situaţia în care se află. E zi de vizită. Pe lingă cei mici stau părinţi, bunici, fraţi şi surioare mai mari, iar alături de bătrîni, rude în general mai tinere.

„Tu cum ai ajuns aici, puştiulică”, îl întreb pe un băieţel blond, cu ochi albaştri, cam de 6 ani. Tot învîrtea, ba pe o parte, ba pe alta, un mic clown, cu o faţă specifică personajelor de circ. La început, se uită neîncrezător la mine şi tace. Se uită spre bunica, care stă pe un scaun lingă pat, apoi la picioruşul drept pus în gips, ridicat în sus şi ancorat în cablul unui aparat bizar. Zona bazinului e şi ea în gips. Bunica îi face un semn discret cu semnificaţia de incuviinţare. „M-a călcat o maşină... Bunica m-a strigat la masă. Eu mă jucam cu copiii peşte drum, în curtea lui Antonel, cu nişte căţeluşi. Am luat-c la fugă spre casă. M-a lovit aici — arată undeva la sold —, apoi nu-mi amintesc cum m-a adus pe patul ăsta”. Bunica, care-l veghează de 2 luni, îşi şterge lacrimile care o podicesc dintr-o dată. „Copilului i-au murit ambii părinţi într-un accident. Veneau de la mare. A atîpit la volan. Băiatul meu avea 26 de ani, iar ea, Maria, 24. Copii buni, păcat de ei! Eu sîs vinovată. Am zis întotdeauna că pe strada noastră nu-l pericol, că trec puţine maşini. Trebuia să-l aduc acasă de minută. Să mi se întâmple asta la bătrîneţe, cu singurul suflet pe care îl am lingă mine”. Din spusese medicului, copilul va rămîne probabil cu o infirmitate. Pentru vindecare vor mai fi necesare 4-6 luni şi o nouă intervenţie chirurgicală.

La două paturi distanţă, o fată cam de 20-22 de ani. Brunetă, cu ochi mari, negri, în care se citeşte tristeţe, multă tristeţe. Mîinile frumoase, cu degete lungi, fine, de pianistă, ţin o carte. Dacă o priveşti mai atent, îţi dai seama că se gîndeşte în altă parte, iar cartea e un pretext de a nu-ţi lîna privirea compătimitoare a celor care trec prin dreptul patului ei. „Ce are fata, doctore? Pare o pacientă de „în-terne”, nu de chirurgie”. „Uitaţi-vă în dreptul picioarelor, o să observaţi pătura întinsă”. „Dar e un lucru groaznic!” Medicul continuă: „Studentă în anul trei. E bună la învăţătură. Un corp ce poate concura cu cea mai reuşită balerină. N-am mai avut ce face. Picioarele îi erau complet zdrobite. A trebuit să recurgem la amputare. Lovită şi apoi prinsă sub roţile unei maşini grele. E de două luni la noi. Logodnicul a fost o dată la ea, după operaţie. Au plîns amîndoi, au discutat mult. Apoi, nu l-am mai văzut pe zic”. Vin, în schimb, părinţii, în fiecare zi. „Cine mai are nevoie de un om fără picioare, doctore?” imi spune fata mereu. Bineînţeles că fac totul să-i ridice moralul. Îi spun de prozele moderne, cit sint de eficiente... Mă priveşte ironic şi nu-mi răspunde nimic. „Cărtile şi învăţătura mi-au rămas, doctore, altceva nimic. Logodnicul meu s-a dovedit un om de nimic, putea să procedeze altfel, dar în final îl înţeleg”.

Pe ultimul pat din salonul lung şi îngust zace o femeie. Mamă a 5 copii, mă informează medicul. Are 34 de ani, dar îi dai peste 40. Firele negre de păr au rămas în minoritate. E aproape albă. „Cel mai mic are 4 ani şi cea mai mare 14. Ea acum le e mamă la toţi. Îi spală, îi îmbracă, îi ajută la lecţii, iar pe cel care e în clasa I îl conduce zilnic la şcoală. Să zici că din cauza asta a luat vreo notă proastă de trei luni de cînd sint aici? Nu, a rămas aceeaşi elevă silitoare. Învaţă noaptea şi ţine pasul cu cei mai buni din clasă. Sînt singură. Soţul mi-a murit tot în accident, anul trecut. Băiat bun, dar bea, bea mult. Nu se controla. S-a răsturnat. Venea de la un chef. Ce ţi-e şi cu anturajele astea proaste şi ele omoară oamenii. Cum am ajuns eu aici? Simplu. O neatenţie de-o clipă. Am trecut prin faţa autobuzului oprit în staţie. N-am observat autoturismul care venea cu viteză. Mi-am revenit abia după cîteva zile de la accident”. „A fost în comă 4 zile. Ne-am luptat mult să-l salvăm viaţa. Acum, zicem noi, e în afară de orice pericol. Are însă numeroase fracturi, a suferit în plus şi o intervenţie la splină. Ce mai, o să stea mult la noi. Apoi încă cîteva luni pentru recuperare. O neatenţie de-o clipă, o imprudenţă care se consumă în cîteva secunde, euforia provocată de alcool care îi împiedică deseri atît pe soferi cit şi pe pietoni să-şi concentreze atenţia, să judece, lipsa de responsabilitate la volan, joaca cu maşina, o „jucărie” care poate deveni o armă extrem de periculoasă, cascadează în slalomuri printre maşini, inconştienţa celor care, deşi se ştiu grav bolnavi, continuă să conducă maşini au avut drept rezultat în '82, pe întregul glob, peste 200 000 de morţi şi aproape 3 milioane răniţi, dintre care circa un milion s-au „les cu infirmităţi. Mare, prea mare e tributul pe care îl plăteşte omenirea zeului automobil.”

VICTOR BEDA ■

Primăvara rugbiului

Prin 1960, în calitate de antrenor al Clubului sportiv muncitoresc din Sibiu, iniţiam prima competiţie de mini-rugbi din ţară pentru elevii scolilor din acel oraş, cu scopul de a selecta noi elemente de talent folosibile imediat în prima echipă sau pregătite pentru viitor.

Exemplul a fost urmat şi de alţi antrenori şi de alte cluburi, între care Constructorul şi Grivita roşie, cu rezultate evidente. De aceea, cu deosebită bucurie am întîmpinat, acum, după mai bine de două decenii, organizarea anuală a Cupei Municipiului Bucureşti, sub genericul Daciadei de către Consiliul Naţional de Educaţie Fizică şi Sport, prin comisia municipală de rugbi a Capitalei.

Pe Stadionul tineretului din Capitală, tradiţionalul leagăn al rugbiului românesc, cea de-a patra ediţie desfăşurată între 12 şi 17 aprilie a.c., adică în perioada liberă a vacanţei de primăvară, a reunit peste 700 de copii din toată ţara, frumos echipaţi în tinută sportivă şi supravegheaţi cu cometenţă, sub auspiciile numeroaselor cluburi. S-au remarcat din Bucureşti, participarea şi interesul acordat competiţiei de către: Clubul sportiv scolar nr. 1, C.S.S. nr. 2, C.S.S. Locomotiva, C.S.S. Triumf, C.S.S. Steaua. Rugbi club Sportul studentesc, R. C. Grivita roşie şi Clubul sportiv Olimpia, iar din provincie: S. C. Unirea — Iaşi, Petrol-Chimistul Piteşti, C.S.S. Timişoara, C.S.S. nr. 2 Constanţa, A. S. Autombiul — Măcin şi Clubul sportiv scolar Locomotiva — Cluj.

Desigur că nu putem lăsa în anonimat eşalonul entuziaştilor antrenori care i-au asistat pe micii rugbişti şi ne vom face datoria să-i salutăm măcar numindu-i: Mariana Lucescu şi C. Camabel (C.S.S. 2) Vasilică I.

(C.S.S. 1), Manolache N. şi Constantin Vasile (Locomotiva) Făgăraşanu N. (Triumf), Danciu L., Iliescu I. şi Mateescu (Steaua), Grigore Aman Bosenmayer şi Costea A. (Sp. studentesc), Vizitiu N. (Gr. roşie), Denischi E. şi Bogoi V. (Olimpia), Crişan Amore (Iaşi), Vişan I. (Piteşti), Florea Romulus (Timişoara); Ivarioiu Dan şi Ianusievici (Constanţa), Bujeniţă Jan (Măcin) şi Florea Gligor (Cluj).

De asemenea, se cuvin mulţumiri arbitrilor care au ajutat competiţia în mod benevol: Vasilică I., Tălăban I., Rădulescu Cr., Davidoiu I., Marinescu V., Băncăanu Gh., precum şi internaţionalul Enciu Stoica, împărtaşind experienţa lor cu dragoste şi devotament.

Comisia municipală de rugbi, animată de vechiul jucător şi metodist Victor Vardelo, a avut un sprijin temeinic în colonelul Cristea Ştefan, ca preşedinte activ precum şi în ceilalţi comphenţi ai subcomisiilor auxiliare: Cristescu Cornel, Zamfir Dumitru, Căpăţînă Ion, Pistol Gh., Soare Paul, Morţun Camil şi Băducu Petre. S-au împărţit cupe, medalii şi diplome la cît mai mulţi participanţi.

Intrecerile au fost organizate în mod raţional pe limite de vîrstă şi număr redus de jucători. Înregistrăm rezultatele finalelor: la rugbi în oot jucători (9-12 ani) C.S.S. 2 — Sportul studentesc 16-0; la rugbi în 12 jucători (12-14 ani) C.S.S. Steaua — C.S.S. Triumf 16-8; la rugbi în 15 jucători (14-16 ani) C.S.S. Steaua — C.S.S. Locomotiva 21-0.

Importanţa unei asemenea competiţii, deşi partidele au fost dominate de un tonus aprins, specific copilăriei, nu trebuie, fireşte, reflectată în scoruri şi clasamente. Ea constituie un aport autentic pentru toţi participanţii, după principiul olimpic şi în plus pregăteşte rezervorul de talente al juniorilor republicani şi al seniorilor care ne adăară prestigiul naţional pe marile stadioane. Ahoe!

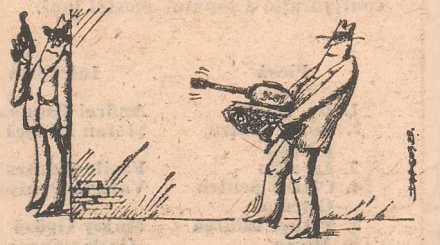
IUDOR GEORGE ■

Hipism

Zi bună pentru trăpaşi

În ciuda vîntului, neprielnic unei „aerisiri” pe hipodrom, statornicii iubitori ai calului au fost prezenţi la reuniunea din 24 aprilie 1983. Au apărut chiar, în spaţiul ce defineşte locul desfăşurării celor 10 curse duminicale de trap, foarte multe fete frumoase. Le-a văzut din turn, apropiindu-şi-le cu binoclu, şi arbitrul Petrică Ionescu. A debutat, în stagiunea '83, Perjar, cu un timp foarte bun. De altfel acest superb armăsar este special pregătit pentru concursul internaţional de la Moscova. Incolo, trăpaşii sint în progres vizibil. 9 din cei 10 cai ajunşi primii la linia de sosire şi-au îmbogăţit recordul. Se pare că şi driverii sint hotărîţi să cîştige. S-a redreţat Fruna, o iapă foarte dificilă, cu mari fluctuaţii de la o valoare la alta. Cursa vedetelor a fost cîştigată de o debutantă, Clara (Mircea Ştefănescu). Au mai cîştigat: Răstimp (Gavrila Solcan), Ogor (Nicolae Gheorghie), Turicel (Gr. Solcan), Horiş (Nicolae Gheorghie), Galiţa (Gr. Solcan), Romita (Mircea Ştefănescu), Sileniu (Sandi Ionescu). Nu mi-am dat seama dacă şi driverii. Se bănuieşte că da. Arbitrii au dat o singură pedeapsă. Cursele devin din ce în ce mai spectaculoase.

ELENA ŞTEFĂNESCU ■



ANTON DRAGOŞ ■

cînd cei patru studenţi, în prezent reţinuţi împreună cu inginerul A.P., ar fi ajuns cadre cu funcţii de răspundere în unităţile pentru care şi-au ales o asemenea profesie? Sau, de ce să nu punem şi o asemenea întrebare: merită, oare, pentru un avantaj atît de efemer, cum este infruptarea dintr-un bun care nu-î aparţine, pe care n-ai dreptul să-l atîngi, să porneşti în viaţă pătat de o faptă atît de josnică precum este infracţiunea de furt?

Cazul acesta, descoperit de ofiterii Liviu Boldur şi Mihai Mate din Miliţia municipală Timişoara, ca urmare a unor sesizări operative primite de la cetăţeni cinstiţi, care au luat cunoştinţă de cele petrecute, avea să reliefeze şi o altă surpriză: studentul Manoil-Florea Zdruncă participase, în calitate de complice, şi la comiterea altor furturi, de bani şi bunuri în dauna avutului unor cetăţeni, cauzînd un prejudiciu total de 74 000 lei.

Este greu de crezut că se pot întimpla asemenea fapte, dar ele, sint reale, din păcate.

MIHAI GROZAVU ■

Cu atît mai necruţători

Departa de mine gîndul că faţă de indivizii mai „săraci cu duhul” care comit fapte antisociale, societatea ar trebui să fie mai îngăduitoare. Cînd astfel de fapte se săvîrşesc cu discernămint, nu pun problema clemenţei, pentru că a şti să deosebeşti binele de rău se învaţă încă din anii preşcolari...

Cu atît mai mult se impune a fi necruţători cu aceia care, deşi dispun de capacitatea intelectual-culturală necesară pentru a înţelege pericolul social şi caracterul abject al unei fapte infracţionale, care ocupă un loc onorabil în ierarhia socială, bucurîndu-se deci de încrederea celor din jur, se prefează totuşi la acte dăunătoare obştii.

Ce se poate înţelege, spre pildă, din atitudinea degradantă a unuia om cu studii superioare, ca inginer Anton Ploeanu, de la staţiunea didactică experimentală Timişoara, care, împreună cu studentii Manoil-Florea Zdruncă, anul 4, Alexandru

dru Nicolici, anul 5, Călin-Nicolae David, anul 5, şi Ioan Tomuşca, anul 5, toţi de la Facultatea de zootehnie din localitate, îşi însuşesc, pur şi simplu, — după toate „regulile” infracţiunii calificate de furt: participare în grup, luat fără drept din posesia altuia, respectiv din proprietatea statului, pe timp de noapte — 7 purcei aparţinînd sus-amintitei staţiuni experimentale, pe care îi transportă cu autoturismul lui Anton Ploeanu, la familia studentului Zdruncă, din comuna Dezna, judeţul Timiş?

Este suficient să auzi că unul dintre autori este inginer, iar ceilalţi studenţi — anul 4 şi 5 — ca să rămi de-a dreptul stupefiat. Cum, adică? Oamenii cu o asemenea pregătire să se prezeze la fapte atît de josnice? Cum a fost posibil ca cei în cauză să ignore cea mai elementară calitate cetăţenească — corectitudinea — ca să nu mai vorbim de legile penale care incriminează asemenea fapte?

Ce fel de exemplu a constituit inginerul de 42 de ani în faţa studenţilor de 25-26 de ani? Ce s-ar fi întimplat, oare, peste cîteva luni sau peste un an şi ceva,

CENAACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR CONTINUĂ

Gala 1000



Moment fulburător la Craiova, în seara meciului cu Benfica. Mii de cetățeni ai Craiovei defilează pe străzi, uniți într-o pornire firească de solidaritate. Bărbați, fete, băieți scandează: **Universitatea, orice-ar fi, noi mereu te vom iubi!** Ajunși în dreptul hotelului „Jiu”, locul unei trecute izbucniri de tandrețe și fericițe, în seara altui meci, cu Kaiserslautern, grupurile se opresc și într-o manifestare spontană a nevoii de terapie, nevoia de a iubi și de a te exprima într-o comuniune adecvată strigă: „Flacăra, Flacăra cîntă pentru Craiova!” Cenaclul Flacăra se intrunește ad-hoc pe Stadionul Tineretului. Noaptea se închide deasupra orașului răscolit de păreri de rău. Străzile se golesc, cetatea se retrage îndărătul peretilor de beton și cărămidă. Tristețea își este suficientă sieși? Iluzie. 20 000 de craioveni și-au închis porțile, dar nu pentru a-și ineca amarul în vin, ci pentru a fi împreună cu poezia și muzica pe Stadionul Tineretului. Arta este mai puternică, mai dătătoare de plinătate și emoție decât orice suferință. Lumina izbucnește din reflectoare și coridoarele ei albe se umplu de mulțimi de oameni ascunse sub întinericul tribunelor. Se cîntă pentru țară și președintele Nicolae Ceaușescu, acela care a înțeles primul necesitatea punerii în valoare a calităților umane individuale, a energiilor interioare într-un efort transformator real cu rezultate neîntîrziate. Este miezul nopții și Craiova cîntă, este miezul nopții și Craiova nu plinge, recită poezii și dansează.

La Tîrgu Jiu, în pofida unei ploii de noiembrie, 4 000 de gorjeni, acești „moți ai Olteniei”, cum avea să-i numească poetul Adrian Păunescu, au beneficiat de cea mai frumoasă din manifestările pe care Cenaclul Flacăra le-a ținut, de-a lungul anilor, în orașul lui Brâncuși. Cei 4 000 de tineri gorjeni (un public de nota 20!) au meritat din plin această seară în care, de dragul poeziei și al muzicii tinere, au înfruntat vitregiile unei ploii neîntrerupte. În consecință, după un spectacol de 6 ore, cîntecul de despărțire, înghebat pe loc, avea să exprime nu doar victoria asupra naturii, mai exact sous asupra ploii, ci și dorința cenaclului de-a reveni în acest oraș: „Și colinda-i suflet viu / Noaptea bună, Tîrgu Jiu / A plouat nesăbuit / A plouat și-al înflorit / Dacă vrei să ne întorci / Cheamă-ne la tine, Gorj, / Vom veni la înfinit / C-a fost ne-maipomenit.” A două zi, tot în județul Gorj, dar la Rovinari, în mijlocul mine-riilor de pe Șantierul Național al Tineretului, șantier care-și sărbătorea cel de-al cincilea an de la înființarea sa. După cum se știe, în programul cenaclului nostru n-a figurat această manifestare, dar ea a avut, totuși, loc, răsplătind munca și viața nu tocmai ușoare ale tinerilor care, prin fapta lor de zi cu zi, fac dovada înaltului lor patriotism.

Și iată-ne în județul Bihor, la Oradea, în două seri atât de diferite una de alta. Astfel, în prima seară, cea de luni, după un început contradictoriu, marcat de absența conducătorului cenaclului, manifestarea noastră a intrat în normal abia după ora 22.00, oră la care poetul Adrian Păunescu (după o dimineață plină de evenimente, la București) a reușit să ajungă și la Oradea. A fost, totuși, dincolo de neliniștea de început a sălii, o seară plăcută și minunată. În schimb, seara de marți ne-a dezamăgit. Din punctul nostru de vedere, al celor aflați pe scenă, am făcut totul pentru ca și seara de marți să atingă nivelul unora din tulburătoarele seri pe care, de-a lungul timpului, le-am trăit aici, la Oradea. Dar din cauza citorva zeci de tineri neatenți și poate încă neînvățați cu atmosfera obișnuită a cenaclului, au fost unele momente în care mesajul artistic n-a fost receptat la adevărata sa temperatură. Cei cîțiva tineri au stricat, pur și simplu, seara citorva mii de alți tineri. Păcat! Dar, dată fiind marea noastră iubire față de Oradea și oamenii săi, să sperăm că, dacă va fi vreme, vom reveni la Oradea, așa cum, dintotdeauna, se revine la o mare și adevărată iubire.

În seara meciului cu Benfica

Localitatea: Craiova, 20 aprilie 1983, orele 21 și 45, Stadionul Tineretului; 21 aprilie, orele 20 și 30, Sala sporturilor.

Durate: 2 ore și un sfert, manifestarea noastră de pe Stadionul Tineretului și 6 ore și jumătate, aceea desfășurată în Sala sporturilor.

Număr de spectatori: 20 000 pe stadion și alți 5 000 în sală.

Calitatea spectacolelor: ambele excepționale, la cota cea mai înaltă a manifestărilor noastre de pînă acum.

Atmosfera: întimplarea noastră de pe Stadionul Tineretului, la cîteva ore după partida de pe „Central”, a reușit să transforme tristețea din sufletele oamenilor într-o imensă bucurie estetică. Manifestarea noastră de a doua zi a fost afirmația hotărîtă a unei trăsături definitorii a generației tinere: optimismul.

Noutăți: a fost prezent la întimplarea de pe „Tineretului”, într-o stare de emoție personală, un mai vechi membru al cenaclului nostru, Tudor Gheorghe. În cea de-a doua seară, a debutat pe scena cenaclului artistul egiptean de circ Mohamed Imam Mustafa, cu un număr comic, imitînd de asemeni vocea poetului Adrian Păunescu.

Aportul organizatorilor: la Craiova nici una dintre cele patru manifestări n-a semănat cu vreo alta. Toate însă, fiecare în mod distinct, au contribuit la conturarea imaginii de ansamblu care va rămîne tuturor una de neuitat. Pentru prilejul oferit, pentru sprijinul concret și înțelegerea lipsită de prejudecăți arătate în organizarea acestor formidabile manifestări ale spiritului tînar, adresăm profunde mulțumiri conducerii de partid a județului Dolj, țovarășului prim-secretar Ion Radu. De asemeni, prietenii noștri, organizatorii uteciști au avut de această dată pe total o comportare remarcabilă făcînd prin promptitudinea acțiunilor lor să nu ne fie creată nici un fel de falsă problemă. I-am simțit mereu alături și le mulțumim pentru aceasta. O mențiune specială pentru contribuția la realizarea spectacolului de afară, activiștilor de partid Vasile Popescu, secretar al județenei de partid Dolj, și Costică Chișimă, prim-secretar al municipiului de partid Craiova.

(Continuare în pagina 17)

La Craiova

Ordinea primelor cinci cîntece înscrise în concurs pentru Top: 1) Cîntec pentru Oltenia (Valeriu Penișoară, 861 pct.), 2) Da, da, da (Andrei Păunescu, 709 pct.), 3) Rugă pentru părinți (Ștefan Hrușcă, 591 pct.), 4) Maria (Costas Caracostas, 446 pct.), și 5) La adio (Vasile Șeicaru, 438 pct.)

La Tg. Jiu

Ordinea primelor cinci cîntece înscrise în concurs pentru Top: 1) Da, da, da (Andrei Păunescu, 1024 pct.), 2) La adio (Vasile Șeicaru, 932 pct.), 3) Rugă pentru părinți (Ștefan Hrușcă, 923 pct.), 4) Cîntec pentru Oltenia (Valeriu Penișoară, 797 pct.) și 5) Maria (Costas Caracostas, 449 pct.)

La Oradea

Ordinea primelor cinci cîntece înscrise în concurs pentru Top: Prima seară, luni: 1) Da, da, da

(Andrei Păunescu, 855 pct.), 2) Rugă pentru părinți (Ștefan Hrușcă, 621 pct.), 3) Totuși iubirea (Májay Gyözö, 496 pct.) și 5) Cîntec pentru Oltenia (Valeriu Penișoară, 395 pct.)

A doua seară, marți: 1) Da, da, da (Andrei Păunescu, 941 pct.), 2) Rugă pentru părinți (Ștefan Hrușcă, 723 pct.), 3) La adio (Vasile Șeicaru, 650 pct.), 4) Totuși iubirea (Májay Gyözö, 470 pct.) și 5) Cîntec pentru Oltenia (Valeriu Penișoară, 378 pct.)

La Satu Mare

Ordinea primelor cinci cîntece înscrise în concurs pentru top: 1. Da, da, da (Andrei Păunescu, 829 pct.), 2. La adio (Vasile Șeicaru, 753 pct.), 3. Rugă pentru părinți (Ștefan Hrușcă, 678 pct.), 4. Dor de Eminescu (Alexandru Zărnescu, 361 pct.), 5. Maria (Costas Caracostas, 345 pct.)

Programul cenaclului

GALA 1000 CONTINUA. În zilele următoare, pînă la sfîrșitul lunii, iubitorii de poezie și muzică tînară din județele Cluj, Bistrița, Maramureș, Suceava, Iași, Vaslui, Galați, Brăila, Buzău, Ialomița, Călărași și București vor avea prilejul să se întâlnească cu membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar.

CONFIGURAȚIA PROBABILĂ A TURNEULUI NOSTRU ÎN PERIOADA VIITOARE ESTE DECI URMĂTOAREA:

29 aprilie — Cimpia Turzii
30 aprilie — Cluj-Napoca
2 mai — Dej
4 mai — Cluj-Napoca
5 mai — Bistrița
6 mai — Năsăud
7 mai — Baia Mare
8 mai — Sighet
9 mai — Borșa
10 mai — Vatra Dornei
11 mai — Cimpulung Moldovenesc
12 mai — Suceava
13 mai — Fălticeni

14—18 mai — Iași
19 mai — Huși
20 mai — Vaslui
21 mai — Birlad
22 mai — Tecuci
23 mai — Galați
24 mai — Brăila
25 mai — Buzău
26 mai — Slobozia
28 mai — Călărași
29 mai — București, Arenele Romane
30—31 mai — Slatina

Topul Cenaclului Flacăra

Topul din această săptămînă a fost realizat prin adăugările de punctaje determinate de opțiunile exprimate de participanții la manifestările noastre de la Craiova, Tg. Jiu și Oradea. Reamintim tuturor prietenilor noștri din țară că pot trimite opțiunile lor pe adresa redacției sub mențiunea Topul Cenaclului Flacăra, alăturînd primelor zece preferințe talonul de participare. Iată noua configurație a topului acestei luni.

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	9 756
2. Rugă pentru părinți	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	8 430
3. La adio	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	6 801
4. Cîntec pentru Oltenia	Valeriu Penișoară	Valeriu Penișoară	6 360
5. Totuși iubirea	Májay Gyözö	Májay Gyözö	5 188
6. Maria	Costas Caracostas	Folclor grecesc	4 080
7. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	3 058
8. Crescătorul de cai	Poesis	Poesis	3 016
9. Trenul fără naș	Iris	Iris	2 496
10. Nu te mai gîndi	Ducu Bertzi	Bob Dylan	1 814

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar
TOPUL MUZICII TINERE
Talon de participare nr. 4
aprilie 1983

Flacăra, Redacția, București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantin, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan - 26 00, Tudor Octavian - 25 59, Ion D. Goia - 25 66); secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera - 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu - 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu - 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu - 14 57, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu - 21 30; Audiențe - 25 58); secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto - Ovidiu Ioanitoaia - 21 28, Liviu Timbus - 25 66, Oprea Georgescu, Constan tin Balaciu, Constantin Dragomir - 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Alexandru Paler, Victor Rădulescu - 14 53, Dan Birlădeanu - 21 23, Mircea Popp - 25 69, 20 72 - Vasile Măneac - 25 28); secretar responsabil de redacție - Nicolae Cristache - 21 43, redactor șef adjunct - Nicolae Arsenie - 21 24; redactor-șef - 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU